

minden...
közönséges
rel, komp...
relfizet...
10

orint.
gépek

egy új valódi cea-
ladi Singer varró-
gép zárszerény-
nyel 5 évi időállás-
sal az akció

SINGER A.

Budapest, főüz-
let 55. Minden-
gép javítását
1000-ig ingyen elvé-
gezzük ingyen.

ányság.

eredménytől
szer a dr. Wil-
ley tanár ama-
p-pora. Sovi-
ós, szép telt
kat nyomek. —
remek köblet.
alatt 20 kiló
sért jóállást.
ység, gyenge-
ség ellen és gyó-
knakadkülö-
ápszer. Kítün-
icago, Berlin,
Hamburgban,
velek minden-
— Dobozon-
t 10 kr. Hasz-
sítással. Főrak-
láss Mór E.
VIL István-ut-
emelet I.

yártmány)

ézbutorok

45.-
tracszal 8.50
11.50
y-betét 3.50

ézbutorok gyári

árban. 28048

Z LIPOT

toza 99. szám
ON 57-01.

A duna

tesék

gyeri.

ALÓ.

ela kőllő
k (óvzere)
csakis

GUERANPILS

e sebb párisi
ól legelőny-
Dezzeretők

Sándornál

t, VI. ker.
t-körut 50.

se képes an-
ingya de
mentve.

YEN

BB. MINT
ENDELTE FÉNYKÉP

ITÁSOK

ÉLETNAGYSÁG
KORONÁERT
ISZPARTUVAL

MA. MAGYÁGBAN
LVA. SZINBS

JKER

KORONA.
MINDENÜTT
ÉTSTNEM.

ROSSAG

FRANYSBAI
NYERHAGYITO és
KÉZTETI MŰTÁRÉM

VIL ROTTERDAM-0.40

VE 41 1908. évi PÁRISI
KÖZI KIÁLLITÁSON

VÉL. KERESZTTEL és
VY-ÉREMMEL.

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A trónörökös.

Budapest, november 24.

A magyar nemzet nem igen tudja, hogyan van a trónörökösével, a leendő királylyal, Ferencz Ferdinánd főherczeggel. Nem valami vérmes reménységgel néz az elé az idő elé, amikor Szent István koronája az ő fejét disziti, mert eddig nemcsak, hogy kevés rokonszenvet árult el Magyarország iránt, hanem vele szemben sokszor olyan magatartást tanusított, mintha éppen ellenszenvét akarta volna dokumentálni. Kétségbe ugyan a magyar nemzet e miatt nem esik, hisz a trónon nem mindig fogja saját személyes diszpozícióit követni, s kénytelen lesz megalkudni azokkal az erőviszonyokkal, amelyeket a magyar nemzet a monarchia politikájában képvisel. De mégsem tarthatja senki egészséges állapotnak, ha egy nemzetnek attól kell rettegnie, hogy leendő uralkodója nem fog azzal a szeretettel uralkodni felette, ami monarchikus államforma egyedüli létjogosultsága.

Annyit konczedálnunk kell, hogy ha van is valami hidegség a magyar nemzet és Ferencz Ferdinánd trónörökös viszonyában, ebben a trónörökös nem egészen hibás, sőt talán az, ami politikai tekintetben annyira sajnálatos, egyéni karakterének előnyére válik s olyan delikatesse bizonyítéka, amelyre igazán csak erős jellemek képesek.

Mert sohasem szabad megfeledkezni arról, hogy Ferencz Ferdinándnak a bölcsőjében nem merte volna megjósolni senki, hogy majdan koronát fog a fején hordani és egy szomorú s váratlan tragédiának kellett bekövetkeznie, hogy ő a második sorból előre kerüljön és márcz-holnapra két trón várományosa legyen. Lehetetlen, hogy ő is ne érezze azt, hogy a pragmatika szankció csakis a trónutódlás közjogi részét intézte el Rudolf trónörökös halála után, de királyunk szívében soha el nem muló fájdalmat hagyott hátra a meierlingi katasztrófa és hogy a trónutódlás kérdésén felül van még egy emberi szempont is, a melyet respektálni kell. S nem lehetetlen, hogy éppen ez az érzés volt az, amely Ferencz Ferdinándot arra bírta, hogy öreg királyunk mellett mesterségesen háttérbe vonuljon, s hogy szinte féltő óvatossággal került minden nyilvános szereplést, tudva azt, hogy királyunk szívében minden egyes esetben újabb fájdalmat okozott volna annak kimutatása, hogy ő tulajdonképen a szomorú véget ért Rudolf trónörökös helyét tölti be.

Több mint egy évtizeden keresztül éppen az ő óhajára hivatalosan nem is nevezték őt trónörökösnek, hanem megmaradt abban az estei herczegi állásban, melyet a Habsburgok secundo-geniturájának a kampoformioi béke biztosított. S csak lassankint, szinte észrevétlenül, lépésről-lépésre haladt a hadsereg tiszti-

karában is előbbre, de ez is olyan lassan ment, mintha ki akarta volna mutatni, hogy az a katonai rang, a melyet elfogal, nem a trón leendő urát, hanem csakis mint a Habsburgház tagját illeti meg. És éppen a király volt az, aki szinte kérte őt, hogy a hadsereg fölötti felügyelet óriási terhének egy részét vegye át, de soha más kérdésekbe, mint azokba be nem folyt, melyek iránt a király egyenes kérésére kellett érdeklődnie.

Nagyon természetesen, ha ez a magatartás az ősz királylyal szemben, akit a legnagyobb csapás ért, amely apát és uralkodót csak érhet, a lehető legnemesebb volt is, s a lelki nemességét ékeesen dokumentálta is, azoknak a nemzeteknek szempontjából, akik felett majdan uralkodni fog, nem volt örvendetes. Hisz ha a trónörökösnek a magyar közjog szerint nincs is különleges jogállása s ha a magyar közjog nem is biztosít a trónörökösnek külön jogokat, mint az uralkodóház többi főherczegének, azért a magyar közjog is elismeri azt, hogy a trónörökösnek már a király életében készülnie kell leendő hivatására, hisz törvény rendelkezik neveltetéséről s a gyámságáról. Szerencsére nem fenyeget az a veszedelem, hogy majdan kiskoru király uralkodjék fölöttünk s Ferencz Ferdinánd férfikora teljében van. De ez nemzeti szempontból alig jelentene valami megnyugvást is, ha a trónörökös már előre nem ismerkednék meg azok-

Egressy Gábor levelesládája.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tilos.)

I.

A nagy színész születésének száz éves jubileumára egy könyv jelent meg, amely mindazokat a becses leveleket tartalmazza, melyeket Egressy kora jeleseitől kapott. Egy egész gyűjtemény Kazinczy Gábortól, Horváth Boldizsártól, Bajza Józseftől, Petőfitől, Aranytól, Kossuthtól és Szemerétől; Nyáry Pál és Perczel Mór épp úgy felkeresik soraikkal, mint Rónay Jácziint és Csernátony Lajos; Beöthy Ákos, P. Szathmáry Károly, Vahot Imre, Bernáth Gáspár levelei között ott ragyog a Tompa Mihály néhány írása; báró Jósika Miklós, Szénfy Gusztáv, Szemere Pál és Miklós, valamint Szász Károly levelei nem méltatlanul rekesztik be a szép sort.

Ezeket a leveleket Egressy Ákos, a nagy művész érdemes fia ajándékozta a magyar színész-egyesületnek, mely Molnár Lászlót bízta meg azok sajtó alá rendezésével. Molnár László hasznos és lelkiismeretes munkát végzett, rendezte a leveleket és jegyzetekkel kísérte, melyek fonalán a laikus is azonnal tájékozódik az illető levélnek és írójának személye és érdeme iránt. Előtte fekszik a becses gyűjtemény s én végig futok annak során, hogy számot adjak erről az értékes gyűjteményről. Nemcsak azért értékes, mert nagyérdemű művész levelesládájából való, hanem mert, míg egyrészt Egressy Gábor lényének, mívoltának a köztudatban való nagybecsüléséről, másrészt arról is tanuskodik, hogy

már ekkor a Nemzeti Színház érdemesebb tagjai a társadalom előkelőségei közé soroztatnak, amit csak tizenöt-husz évvel előbbi időről is állítani vakmerőség volna. Még egy kiváló tulajdonsága a kötetnek, hogy világosságot vet a kor egyes eseményeire, íróink lelki világára s a drámaírás akkori állapotára is. Szóval: a kötetnek kortörténeti értéke is van. De lássuk tartalmát.

Rövid életrajz teszi a könyv természetes előszavát, melyben lapidáris rövidséggel, minden fölösleges dolog kerülésével mondja el a szerkesztő Egressy életének fő mozzanatait. Ezek közül különösen érdekes az, hogy Egressy Budán tanult meg németül, hogy Lessinget s a német klasszikusokat olvashassa. Már 1838-ban másodszer járja meg Bécsset s a „Honművész” akkori számaiban referál tapasztalatairól és élményeiről. A Nemzeti Színház első igazgatójával, Bajza Józseffel való viszonyát csak érinti a könyv bevezetése, de éppen eleget tudunk meg arra nézve, hogy egy nagy emberünknek nagy gyöngéjét, Egressyvel szemben való ellenséges indulatát megismerjük belőle. 1838-ban mind a ketten elhagyják a Nemzeti Színházat. Bajza lemond az igazgatásról, Egressy meg nem kíván tovább tagja lenni az ötlet eléggé meg nem becsülő intézetnek. Vidékre megy vendégszerpelni s naplójának tanúsága szerint fél esztendő alatt nyolcz ezer váltó forintot keres, — mert neve már hatalmasan hangzik akkor széles e hazában. A negyvenes évek elején visszaszerződik a Nemzeti Színházhoz, de az akkor ott éktelenkedő ugynevezett „társas igazgatás” csupa baklövés között, szertehuzva dirigál. Megint vidékre megy tehát, hogy párisi útjára pénzt gyűjthessen, mert égő vágya: megismerni

a nyugat fényes metropolisát s annak ragyogó művészi életét. Vágya teljesül. 1843. szeptember havában csakugyan Párisban van s látja Rachelt. 1844 január havában ezt írja róla a naplójába:

„Nincs kétség. Ez rendkívüli erő. Itt van a tökélynek véghatára.”

Micsoda művésznő lehetett az, akiről egy Egressy így ír?

Volt egy idő, mikor a Nemzeti Színházat is bérbeadták. 1844 ez a szomorú esztendő, amelyben szegény Bartay Ede ül vala a színház kurulis székében, amely szögekkel volt kipárnázva. Egyáltalán, aki megírja valaha a Nemzeti Színház igazgatóinak történetét, az a legképtelenebb és igazgatásra vajmi csekély képességű individuumok változásának történetét fogja megírni, egész Paulay Ede koráig. Mert Bajzán kívül az egész korszakban, nem számítva Fáy és Döbrentei előzetes működését, arra való ember nem igen volt. Fáncsyt és Szigligetit, mint színész-vezetőket nem számítom a dilettans sereg közé, melyet részvényesek és felsőbb hatalmak ültettek az igazgatói székbe, hogy gyötörjék a személyzetet és tönkretegyék a színházat. Egy anekdota jut eszembe ezekről a színház-vezetőkről.

Egyszer valami Nyéki nevű urat delegáltak intendánsnak, vagy direktornak, nem tudom. Egyformán tudatlan vala mind a kettőhöz, de volt benne egy jó dózis ösztinteség.

Mikor ugyanis első este bekopog a goromba Csepreghyhez, az kiordit neki:

— Bujj be, számár.

A Nyéky ur bebuvík. Csepreghy, amint hallja a nevet, majd leesik a kanapéről és sietve gyujt gyertyát

kal a kérdésekkel, amelyeken a monarchia népeinek sorsa megfordul s ha már most nem készülne el arra, hogy majdan mint uralkodó hivatásának magaslátán álljon.

Azért ha féltékenyen őrkdünk is alkotmányunk alapelvei fölött, mégis szükségesnek tartjuk, hogy a trónörökös eddigi rezervációjából kilépjen s ha nem is fog, mert hisz nem is akart, a király életében döntő szerepet játszani, de legalább a törvény által megengedett határokon belül ő is tevékeny részt vesz a monarchia ügyeinek intézésében. Azért megnyugvással olvastuk ma a Berliner Tageblattnak azt a bécsi híret, hogy Ferencz József király december 2-án külön elhatározással Ferencz Ferdinánd trónörökös hatáskörét ki fogja terjeszteni olyan módon, hogy bizonyos tekintetben neki is része legyen a kormányzásban.

Ha ezt a részt ki fogja venni, úgy az a monarchia üdvére fog válni, mert eddigi magatartása után még csak feltételezni sem lehet róla, hogy olyan jogokat vindikáljon majd magának a királyi felhatalmazás alapján, amely őt alkotmányunk értelmében meg nem illeti s a királyról sem lehet feltételezni azt, hogy olyan mellékuralkodói állást, vagy régensséget biztosítson neki, mely egyenesen ellenkezik alkotmányunkkal. S ha igaz a Berliner Tageblatt híre, ez nem jelenthet egyebet, mint azt, hogy a király utasításai alapján részt vesz azokon a miniszteri tanácskozásokon, amelyeken a kormányzás főbb irányelvei állapíttatnak meg, de ez a részvétele is tisztán informatív czélból fog történni a király égisze alatt. Ez pedig nemcsak hogy nem ellenkezik alkotmányunkkal, hanem úgy lehet, annak a jövőben egyik fő biztosítéka lesz majd.

A politika világából.

Budapest, november 24.

Az ifjabb királyság.

Ismét fölmerült az ifjabb királyság megváltoztatásának híre. A „Berliner Tagblatt“ bocsátotta szárnyra azt az érdekes hírt, hogy Ferencz József király december 2-án külön elhatározással Ferencz Ferdinánd trónörökös hatáskörét ki fogja terjeszteni olyan módon, hogy bizonyos tekintetben neki is része legyen a kormányzásban. Itteni mérvadó helyen semmit sem tudnak ilyen változásról. Abból a körülményből, hogy az ilyen esetben szükséges előkészületeket mérvadó helyen eddig nem vezették be, azt lehet következtetni, hogy csak a már erre nézve többször fölmerült hírt újították meg.

A berlini hír alkalmat adott arra, hogy bécsi udvari körökben föllevenítsék azokat a híreszteléseket, hogy már az idei nagy manőveren beszéltek, hogy a király átengedte a hadsereg fölött való legfelsőbb felügyeletet a trónörökösnek, aki rendkívül élénken érdeklődött a hadiütközés iránt. A király azelőtt apróra figyelte az egyes csapatok mozgalmait, míg az idén állandóan a főhadiszálláson maradt és csaknem minden kritika nélkül fogadta a jelentéseket. A bécsieket nem lepné meg, ha a király kifejezetten, a trónörököshöz intézett kéziratla reá ruházná a felségjogok egy részét. Előbb azonban mindenesetre megkérdezné a két állam miniszterelnökét, a közös minisztereket és mérlegelné azt a hatást, amelylyel a trónörökösnek adandó tényleges hatalom járna. A régi magyar közjog ismerte az ifjabb királyság intézményét, de most nem illesmiről van szó. A királyt, aki nagyon lelkiismeretesen teljesíti uralkodói kötelességeit, kimeríti a munka és azt meg akarja osztani trónjának várományosával. A nagyobb hadügyi reformok küszöbén a trónörökös nélkül nem fognak semmit se csinálni. A katonai kérdések megoldá-

sa körül fontos szerepe lesz már Ferencz Ferdinándnak.

A küszöbön lévő katonai reformokkal és a trónörökösnek juttatott szereppel szerves kapcsolatban áll az a hír, amelyet a rendesen jól informált triesti Piccolo jelent. E szerint biztos forrásból híre jár, hogy Ausztria-Magyarországon tengerészeti minisztériumot szerveznek. Az új minisztériumot a legrövidebb idő alatt életbeléptetik, amivel egyidejűleg a hadügyminisztérium tengerészeti osztályát megszüntetik. A pólai kikötő-parancsnokság helyébe tengerészeti parancsnokság lép, melynek élén Jedina ellentengernagy fog állani. A pólai erődparancsnokságot elváltatják a kikötő-parancsnokságtól és élére egy altábornagyot vagy tábornagyot állítanak. Ez a pólai hír is megerősíti azt a hírt, hogy a hadsereg gyökeres reform előtt áll. És ennek a munkának sikeres elvégzését akarják a Burgban biztosítani azzal, hogy a jövőendő császárt és királyt is belevonják az akcióba.

A sürgösség megszavazása.

A koalíciós pártok elnökségei arra kéri a pártok tagjait, hogy a holnapi ülés letelején minél nagyobb számban jelenjenek meg. Ebben a felhívásban az foglaltatik, hogy ma végre sikerült összehozni százötven képviselőt a sürgösség kérésére s holnap az ülés elején e fölött az indítvány fölött kell szavazni. A pártok bizalmi emberei a mai ülésen már kora délelőtt megkezdtek a sürgösségi indítvány aláíróinak gyűjtését. Szorgalmasan sürögtek-forogtak a folyosón és már déli tizenkét órára százötvennégy aláírás volt együtt. Az alelnökök szigorúan ráparancsoltak a képviselőkre, hogy ott maradjanak a Házban az ülés végéig. Aláírta az indítványt Lengyel Zoltán is azzal a megokolással, hogy a költségvetés letárgyalását maga is sürgősnek tartja. Egy órákor adta be az indítványt Hoitsy Pál és az aláírók neveinek fölolvásakor senki se hiányzott közülök s így Justh Gyula elnök kijelentette, hogy a sürgösség kimondása fölött a Ház a holnapi ülés

Nyék ur azonban husos tenyerét ráfordítja az égő gyertyára és eloltja flegmaticze, mondván:

— Amicus! . . . nem azért küldtek engem ide, hogy gyertyát gyujtsunk! . . .

Aminthogy a többi sem viláosság szerzése, hanem egyéb okokból cselekedtek a direktori székbe. A bérlő-rendszer 1846-ig tartott, amikor is az országgyűlés belátta a bérbeadás szegyenletes voltát és igazgatónak Ráday Gedeon grófot nevezte ki.

A gróf csak egy esztendeig vezette a színházat, még pedig elég szép sikerrel. Egressy legalább nagyon dicséri. Megint Bajza lett a direktor, de ekkor lobbant lángra a forradalom s a színház tagjai, Egressyvel együtt, valóságos csatákban s az élet nagy szinpadán működtek. Egressy kormánybiztos volt, harcolt, seregeket toborzott, megsebesült s a szabadságharc leveretése után Törökországba buidosott. Itthon aztán halálra ítélték, amely zord ítéletet csak gróf Ráday Gedeon és Fáy András közbenjárására változtatták meg. Szinpadra azonban sokáig nem léphetett. 1860-ban szerződtek vissza megint s ekkor vivja két párbaját két ifjú emberrel, Reviczky Szévérel és a Bajza József fiával, Jenővel. Meg is írja végrendeletét, de szerencsére az nem vált aktuálissá, habár egész mellét tárta is ki ellenfelei előtt s vakmerően viselkedett. 1864 június huszadikán, Scribe „Egy pohár víz“ című vígjátékának előadása után éjjel, 12 és 1 óra között lett rosszul először, szélhűdés érte. Nyolcz hónapig volt beteg, míg végre megint elfoglalhatta helyét a maga birodalmában. 1865 január 20-án lépett fel újból s „Lear királya“ ünnepe lett a Nemzeti Színháznak.

1866 július 30-án azonban ugyanott érte a

csatateri halál. Ujra szélhűdés érte a világot jelentő deszkákon.

Végrendeletben. — melyet még két párbaja előtt írt, — s melyet most fölbontottak, azt kéri színésztársaitól, hogy „jó napjaikban emlékezzenek reá! . . .“

Bizony emlékezzenek . . . Méltóbb emberre nem emlékezhetnek . . .

II.

A levelek sorrendjét Kazinczy Gábor levelei nyitják meg. Kazinczy Gábor, a Kazinczy Ferencz unokaöccse, politikus és képviselő s rendkívüli szónok. Borsodmegyébe, az Egressy szülőföldre ment lakni s ott is halt meg. Levelezése szindarabokra, az akkori viszonyok s magánügyeik megbeszélésére vonatkozik. Különösen érdekes az utolsó, 1861-ből kelt, melyben betegségét panaszozza. „Viselem az életet, — ugymond, — mint egy keresztet, egy kétes jobb jövő reményének fejében . . .“

Következik egy kötelező nyilatkozat, melyben a Kuncwalder-féle házban ülésező „Pesti Kör“ néhány tagja, — Egressy közeli barátai, — tiz esztendő múlva való megjelenésre kötelezik magukat, 1840 szilveszter éjszakáján. Az aláírók között vannak Kazinczy Gábor, Szigligeti Ede, Erdélyi János, Vahot Imre, Reöck István és Kuthy Lajos, akit később még életében elfeledtek.

Horváth Boldizsárnak egy tiz soros distichonja következik most, melyet Egressy 1842-iki veszprémi vendégszereplése alkalmából írt. Az ezt követő két levél, melyeket Bajzával váltott, a két jeles férfiú egymás iránt való hidegségének tannjele. Utána Petőfinek „Egressy Gáborhoz“ című költeménye következik, melyben foglaltatik az a két fenomenális, a színészet sor-

sát oly mélyen jellemző strofa, melyek szerint a színész a jelen rabbilincsén csügg, a jövőhöz semmi köze s „ha a jelennek biztos főenyébe le nem bocsátja híre horgonyát, elmegy nevével az idő hajója és menni fog egy örökléten át . . .“ A másik: hogy a költő ír, a festő fest, ha kedve tartja, de a színész befogják az igába, „habár halállal sújtia őt az est . . .“

Ez is Petőfi egyik profécziája.

Egy ismeretlen s azóta régen a feledés tinitájába merült szerzőnek a levele az első, valami Berényi Antalé, aki darabjának sorsáról tudakozódik. Egressy utbaigazítja, javításokat ajánl neki s nem sajnál két-három levelet váltani a darabon eszközözendő változtatások érdekében. Hegedüs Lajos, a „Bibor és Gyász“ szerzője, megköszöni a fényes alakítást, melylyel a vidéki szegény színész akadémiai pályadíjat nyert darabját Egressy diadalra segítette.

Váradai Gábor baráti invitációi következenek ezután, aki Máramaroszigetre hívja a kitünő művészt, majd az özvegynek írja meg lelegen érzett részvételét. Vahot Imre hosszú levele valóságos reveláció. Az ismert írónak egész, eddig rejtett, drámairól pályáját fedi föl. Közben egy olyan trükköt — ma így nevezik — amelyet azóta csak Gabányi Árpád csinált meg. Ez a levél megérdemli, hogy külön cikket szenteljek neki. Nem is férne el ebben, még másodmagával sem. Egyike a leghosszabb leveleknek, melyek Cicero óta íródtak.

Paulay Ede feleségével, Gyozdanovits Juliával, azelőtt Jánosinéval, a Nemzeti Színháznál akar vendégszereplni, miben Egressy nagyban elősegíti. Beöthy Ákos darabot ajánl Egressynek, melyben kiváló szerepe volna. Ez a darab a Delavigne XI. Lajosa, melyben nálunk Rossi és Salvini is felléptek. Parádé-szerep

clején fog határozni. A sürgősség kimondása után nyomban indítványozni fogják az üléseknek nyolcz órára való meghosszabbítását. Ezt az indítványt is százötven képviselőnek kell támogatni és e fölött is csak a következő ülésen lehet határozni, az első nyolczórás ülés tehát ~~szünet~~ lesz. Az üléseket délelőtt tíz órától délután kettőig és két órai szünet után este nyolcz óráig fogják tartani. Ülés után néhány képviselő ismét szóvá tette a sürgősség kérdését, amelyet egyesek szükségtelennek tartanak a most folyó vita idejére. A beszélgetőknek W. K. K. Sándor miniszterelnök magyarázta, hogy a sürgősségi indítvány nemcsak mulhatatlanul szükséges, de nagyon hasznos intézkedés is volt. Schol a világon — fejtette a miniszterelnök — nem ütköznek meg azon, hogyha a parlament egyfolytában 6—8 órát tárgyal. Az angol, német, francia parlamentek a legfontosabb javaslatokkal is végeznek három-négy nap alatt, mert az ülések hosszabbak s a hozzászólások tárgyilagosabb mederben folynak.

A költségvetés sürgős elintézése az államháztartást a legideálisabb helyzetbe fogja juttatni s évtizedek óta ez lesz az első eset, hogy a kormány indennitás nélkül fog gondoskodhatni az ügyek zavartalan menetéről. A törvényhozásnak pedig módjában lesz az egész jövő esztendőre a megoldásra váró nagy feladatokra fordítani.

Budapest, november 24.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen első sorban szavaznak a sürgősségi indítvány fölött, azután folytatják az 1909. évi költségvetés tárgyalását. Félkét órakor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter válaszol Hencz Károly interpellációjára.

A bankkérdés és a fuzió. Foglalkoztunk azokkal a híradásokkal, amelyeket a bank ügyében politikai körökben kolportáltak. Hiteles oldalról ma úgy értesülünk, hogy ez a híradás önkényes kombináció alapszik. Távolról sem lehet még kész megállapodásról beszélni. A közölt forma pedig éppen csak a sokféle híresztelés egyik variációja, amely nem fedti a valóságot.

amely külső hatások egész tengerével izgat. Bernát Gazsi humoros leveleiben darabjainak sorsát teszi le Egressy kezébe. Képzem, mint megmosolyogta a nagy színész Gazsi bátyánk élceit! P. (Péterfalvi) Szatlmáry Károly „A Kendyek” és „Csák” című darabjaira nézve kéri ki véleményét és művészi közreműködését. Tompa Mihály, valamint Arany János többnyire a „Magyar Színházi Lap” című. Egressy által megindított színházi újság dolgában leveleznek s ígérnek és küldenek belé dolgozatokat. Tompa, többi között „A pozsonyi harezjáték” című elbeszélő költeményét adta neki. Rónay Jácint Londonból színházi cikkeket küld neki, Csernátony pedig Edinburgból s folyton nyugtatványozza a küldött honoráriumokat. Rónay által Ákos fiának is küld pénzt Olaszországba, hová az osztrákok az ifjú művészt katonának vitték. Megható az a gondoskodás, hogyan akar szegény fiának a távol földre segítséget juttatni, pedig maga is nélkülöz. Szénfi Gusztáv, ez a kiváló zene-theoretikus, a magyar zenei mérték és versidom körüli buvázkodásának eredményeivel számol be. Jósika Miklós munkatársa lesz a Magyar Színházi Lapnak s a „Két Barát” című regényéből közöl egy epizódot mutatványul. Amellett megkéri Egressyt, hogy a kor megjelenő szépirodalmi és politikai lapjainak a címzeit jegyezze föl neki, mert a feleségét külföldi lapok a magyar irodalom helyzetének ismertetésére szólították fel. „Tízet szólítottam fel, — írja Jósika, — egyik sem tette; azért írok Egressy Gábornak, mert tudom, hogy megteszi.”

Ilyenek ismertek mindenki, itthon s a meszesz idegenben!

Szemere Pál lelkének barátja. Nem hiába írja egyik levelében, hogy „a színészetbe ke-

A t. Házból.

I. Támadják a kormányt.

Milyen más volt hajdanában, amikor a kormányt ellenzéki oldalról támadták a költségvetés tárgyalásának során! Hogy zugott és viharzott a Ház és mintha menykövek röpültek volna a levegőben, aképpen kapkodták fejüket a mamelukok. Akkor a függetlenségi szónokok így kiáltoztak:

— Mondjon le a bécsi zsoldon hízlaif miniszterelnök. Vesszenek a kamarilla helytartói!

A bünláistromok sulyosak valának és hóval fedett koponyájú kuruczok biztatták a fiatalját:

— Üsd, nem apád!

Minő megbotránkozás keletkezett mindenki által tudott leleplezéseken, hogy egy miniszter németül beszélt a bécsi főhercegekkel, avagy esküt tett a Hofburgban. Ha azt mondta volna valaki, hogy császárbülbülmura csokoládé-érmecsinálnak, nem lehetett volna mozdulni a Muzem-köruton az egyetemi ifjuság miatt és szenes zsákok repültek volna a Splényi báró nyakába. Ezenkívül pedig meg kellett volna mozdítani a mezei hadakat, nehogy leszavazzák a kormány költségvetését.

Más világ jött. Ma Nagy György önti magából a meleg lávát és a nagy hallgatóság, mely köréje gyülekezik, mindenik lelkes frázis után és valamennyi dörgedelem közben jókedvűen mosolyog és kacag. Nagy Györgynek négy-öt párthive van, de csak az imádság tartja bennük a mandátumot, nem azért, mert balpártiak, hanem mivel ellenzékiek és olyan felfordult állapotok vannak, hogy a negyvennyolczas ember nem szereti az ellenzékit. Pedig Nagy György szemmel láthatóan és füllel hallhatóan fel akarja kelteni a megbotránkozást és majdnem hogy így kiált fel, a korruptség czélozva szabadon Petőfi után:

— Tapjia! magyar!

Humorra válnak a nagy panaszok. Ha azt mondja, hogy csak egy ur van, aki a kormánynak parancsol és ez a bécsi császár: nincs több

gyed által szerelmesedtem bele”, mert azontúl Egressy és a magyar drámairodalom maradt lelkének kedvence. A megszólítások a levelek elején lelkesen jellemzik a ragaszkodást, melylyel Szemere a nagy művész személyéhez viselteik. „Édes vérem testben és lélekben!” — másutt: „Édes tanítványom és barátom!” Szemere Miklós egy kis versecskével deríti föl a komoly művészt:

„Roscius társa,
Garriek hű mása,
Mihály, a Tompa
Pál ostorától
Nem dől-e romba?
Dieső cantátém
Add hát e nyomba!
Ha nem hozott Pál
Reád kudarcot,
Miklós sem zudít
Lapodra harcot,
Nyugszik a bomba!

Pál alatt Szemere Pált kell érteni. Mind a ketten pártolták s munkálataikkal segítették elő a Színházi Lapot.

Szász Károly Shakespeare-fordításairól ír több ízben s kéri ki a jeles Shakespeare-alakító tanácsát a szöveget illetőleg, valamint megküldi neki „Herodes” című darabját is. Radnótfayhoz, a Nemzeti Színház igazgatójához intézett levél és válasz zárják a kötetet, melyben egy nagy lélekhez intézett bizalmas és meleg sorok egész tárháza lát napvilágot.

Érdemes munkát végzett Molnár László, mikor ezt a kötetet rendezte és kommentálta.

hatása, mint a mikor nemzeti sérelemnek tekintti, hogy Apponyi Albert gróf Elianát tartja a legjobb operának és Mihalovichot a legnagyobb Wagnernek. Hiába sorolja fel a nagy eseteket, amelyeket rövid ügyvédi praxisa alatt, hiába adja elő, hogy mit hallott a darabontokról és a jelenlegi kormányról Marosvásárhelyen (ahol azt mondják, hogy egyik eb, másik kutya); hiába csapkodta a padot a Molnár Jenő monoklija előtt: mindig csak derűtség járt a nyomán.

Legőszintébb hallgatója Justh Gyula volt, aki az elnöki emelvényen trónolt és időnkint erősen megrázta a csengetyűt.

— Justh Gyiffa lármázik — magyarázták a völgyben — azért lármázik, hogy csend legyen.

Mintán pedig kivüle csak Nagy György kiabált, egy kis okkötéssel azt lehetett hinni, hogy ő is azt kívánja, hogy a szónok hallgasson.

A római császár két bölese elevenedett meg. A bölesek zajosan vitatkoztak, mire a császár maga elé hívatta őket és megkérdezte, hogy mi bajuk van.

— Afelől filozófiáunk — szólnak ők — hogy mi okosabb: beszélni-e, avagy hallgatni.

— Tehát vitatkozzatok itt a szíнем előtt, filozófiások — szolt kegyesen a császár.

Először az a böles szolt, aki amellet érveit, hogy okosabb dolog beszélni.

— Mert beszéd nélkül — ugymond — nem tudnók magasztalni a te dicsőségedet, oh nagyhatalmu császár. Nem hirdethetők népeidnek, hogy isteni tulajdonságaid elhomályosítják az Olympus fényességét és szempilládnak minden rebbenése üdvöt és boldogságot jelent.

Következett a másik böles, a hallgatás elvének az apostola.

— Nagyhatalmu császár . . . — így kezdte.

De nem folytathatta tovább, mert a beszélés bölese hozzája szaladt és a tenyerével lefogta a száját.

— Neki nem szabad beszélnie — szolt — hisz akkor ő megszegné elveit, mert ő a hallgatás bölese.

A császár helybenhagyólag intett és a pálna a beszélő bölesnek jutott.

Végre Nagy György is megértette, hogy a mai időben csak egyféle beszélő böles számíthat elismerésre, nevezetesen az, aki dicséri a hatalmat.

Más beszédnek nincs komolysága. És következképpen, amikor azt az állapotjelzőt terjesztették a folyosón, hogy bent a teremben támadják a kormányt, ez annyit jelent, hogy:

— Jól mulatnak a mameluk-táborban.

II. Itt van a sürgősség.

Megint elővették a listát és aláírátták, hogy ami tegnap nem sikerült, az talán ma bevalik, együtt tartani százötven képviselőt, aki hirdeti, hogy neki nagyon sürgős a költségvetés tárgyalása.

Buzgón gyűjtötte az aláírásokat Thorotzkay Miklós gróf és Hammersberg László. Sőt Thorotzkay magával Lengyel Zoltánnal is aláíratva az indítványt, mert azt mondja Lengyel, hogy az ember ellenzékebe állhat a kormánnyal szemben, de az országról gondoskodnia annál inkább kötelessége. Hammersbergnek sok dolga volt, mert több függetlenségi részére külön meg kellett magyaráznia, hogy minő következményei lesznek az aláírásnak. Mert más volna az, ha akkor is itt kellene strázsálniok a százötveneknek, amikor már délután is ülések lesznek. Holott pedig csak éppen meg kell szavazniok, hogy naponta nyolcz óráig tárgyaljon a Ház de amikor már meg van a határozat, mind el-

mehetnek haza s csak azok maradnak itt, akik beszélni akarnak. Az érvnek meg volt a kellő hatása. Az aláírások sűrűn gyűltek.

Csak a néppárti oldalon huzódzott Buzáth Ferencz, holott pedig Andrassy Gyula gróf és Wekerle Sándor is mellette állottak.

— Én nem irom alá.

— De hisz tegnap aláírtad — kapacitálja Thorotzkay gróf.

— Az tegnap volt — viszonzta Buzáth. —

De tegnap óta meggyőződtem róla, hogy nincs szükség sürgösségre, mert Justh Gyula olyan szigoruan kezeli az elnöki csegetyűt, úgy vonja meg a szót és kergeti ki a szónokokat, hogyha így folytatja, maga megcsinálja a sürgösséget ülésmeghosszabbítás nélkül.

Egy név azonban nem számított. Voltak százhatvanegyen és baj nélkül megszavazták a sürgösséget. Holnap következik a második szavazás és holnapután boldog lesz a magyar, mert esténként kivilágítják a parlamentet és gyors tempóban tárgyalván a költségvetést, tán mire elérkezik a császárijubileum napja, december második, nemcsak a költségvetés készül el, hanem Bosznia annexionát is megszavazzák és utnak indíthatják a hadtesteket Montenegró kopár hegyszakadéka felé.

... Mivelhogy nem is annyira a költségvetés miatt sürgős a tárgyalás, mint inkább azért, hogy dolgavégzetten elhallgasson a t. Ház, amikor a téli tájakon a katonabandák kürtjei a marsot fujják.

Budapest, november 24.

A bán Budapesten. Báró Rauch Pál bán, ki tegnap óta Somogy megyében időzik vadászaton, onnan holnap Budapestre utazik, hogy a kormány tagjaival folyó ügyekről tanácskozzék. Crnkovic osztályfőnök ma utazott Zágrábról Budapestre, s ott megvárja a bán odaérkezését.

Az annexió javaslatok sorsa. A bosnyák javaslat magyar szövege — mint Bécsből jelentik — nagy feltűnést keltett különösen német nemzeti körökben, mert a magyar szövegből a magyaroknak az annektált tartományokra való igényeit olvassák ki. Német nemzeti oldalról is elismerik, hogy a két tartomány nem maradhat örökké abban a függő helyzetben, amiben most van. De egyik vagy másik államhoz való csatolását csak akkor tartják elintézhetőnek, ha a közös és egységes hadsereg, a közös vámterület és a közös bank kérdései megállapíthatnak, még pedig abban az irányban, hogy az sem osztrák, sem magyar, hanem monarchikus érdekeket szolgáljon. — Bécsben a reichsrathi délszláv képviselők tegnap bizalmasan tanácskoztak Roics és Zagorác horvát képviselőkkel, hogy az annexió dolgában egyértelmű eljárást állapítsanak meg. Zagorác kijelentette az értekezleten, hogy a szerb-horvát koalíció tagjai az utóbbi időben sem a magyar kormányval, sem a magyar képviselőház tagjaival nem tárgyaltak a konfliktus megoldása dolgában.

A bortörvény a főrendiházban. A főrendiház közigazgatási és közlekedésügyi bizottsága november 24-én délután 5 órakor Pallavicini Ede gróf elnöke alatt tartott ülésében tárgyalta a borhamisításnak és a hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvényjavaslatot, melyet Gaál Jenő bizottsági jegyző ismertetett. A kormány részéről Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Dobokay Lajos és Lónyay Ferencz miniszteri tanácsosok és Kramszky Lajos királyi főjegyző voltak jelen. A bizottság gróf Zichy Tivadar, gróf Széchenyi Emil, gróf Cziráky Antal, gróf Desseffy Aurél és Gaál Jenő kérdései s a miniszternek, valamint Dobokay miniszteri tanácsosnak ezekre adott válaszai után a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben változtatás nélkül elfogadta és egyhangú elismerését fejezte ki a földmívelésügyi miniszternek a bortermelő gazdák jogos érdekeinek a törvényjavaslat által biztosított erőlyes védelemért.

Pártvacsera. A függetlenségi és 48-as párt képviselő tagjai holnap este 8 órakor a Kovács-féle vendéglőben pártvacserára gyűlnek egybe. A párt-

vacserán résztvesz Wekerle Sándor miniszterelnök, továbbá gróf Apponyi Albert és Günther Antal miniszterek is.

A balpárt értekezlete. A függetlenségi és 48-as balpárt ma este Babocsay Sándor elnöklésével értekezletet tartott. Az elnök bemutatta Mocsáry Lajosnak, a függetlenségi párt volt elnökének hozzá intézett levelét, melyben lelkes hangon üdvözli a pártot. Az értekezletet örömmel vette tudomásul Mocsáry buzdítását és megbizta az elnököt, hogy a függetlenségi eszme e régi harcosságának a párt üdvözlését tolmácsolja. Az elnök bejelenti, hogy Lengyel Zoltán nyílt levélben közölte a pártból való kilépését. A párt e bejelentést tudomásul vette. Eötvös Károly közli, hogy csütörtökön felszólal a költségvetés általános vitáiban. Ismertette beszédének tárgyát is, ami általános helyeslésre talált.

A nemzetiségiek értekezlete. A nemzetiségi képviselők ma délután Mihályi Tivadar elnöke alatt értekezletet tartottak, melyen folyó ügyekkel foglalkoztak. Ezután megbeszélték a parlamenti helyzetet és kijelölték a legközelebbi napok szónokait.

Szaktanácskozmány az alkoholizmus ellen. Folyó évi december hó 4-én a belügyminisztériumban szaktanácskozmány lesz az alkoholizmus tárgyában. Az anketé elé terjesztendő kérdések a következők:

1. A vasárnapi munkaszünet kiterjesztése a pálinkamérésekre. 2. Az anti-alkoholizmus tanítása az iskolákban. 3. Szanatórium felállítása alkoholisták részére. 4. Az alkoholizmusra vonatkozó statisztikai adatok összegyűjtése. 5. Szeszies italok 15 éven aluli tiltása.

Pénteken: 8 órai munka.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 24.

Tréfás szóval cíve, azt lehetne mondani, hogy a képviselőház ma ismét gyarapította egy levéllel szociális munkásságát. Elhatározta, hogy péntektől nyolcz órát fog dolgozni naponta mindaddig, míg a költségvetést le nem tárgyalják. Nem először szánta erre a fejét s így nem annyira a nyolcz órai munkaidő kellett érdeklődést, mint az, vajjon a tegnapi kudarc nem ismétlődik-e meg. Hát nem ismétlődött meg. Ott volt a Házban mind a százötven képviselő, ki a sürgösséget kérte. Sőt még Lengyel Zoltán is ott volt és beállott a „százötven” sorába. Feketéllettek a padok, míg ez a proceszus folyt; de amikor befejezték a névsorolvasást, mintegy varázsütésre, elnéptelenedett folyosó és illésterem.

A „nyolcz órai munka” statuálásán kívül a költségvetés néhány szónoka peregtette le mondókáját. Magyar csak kettő akad közöttük: Kuszka István és Nagy György. Kuszka István a szocialista vezérekről mondott kellemetlen dolgokat, míg Nagy György a koalícióról. Nagy György azt gondolja, hogy Magyarországon már csak a képviselők koalícióiak, de a nép már régóta nem az. S ő ezt természetesen találja, mert a koalíciós kormány bosszantóan megrakta teherrel a nép vállait. De nemcsak a kormány, hanem a „császár” ellen is volt kifogása Nagy Györgynek. Ennél a pontnál az elnökkel szállott párba, mely úgy végződött, hogy a császár helyett is a kormányt ültette. Sorra vette a kormánynak minden cselekedetét és úgy találta, hogy ezek a cselekedetek fapitykét sem érnek. Nagy György elvarátai leirhatatlan lelkesedéssel fogadták ezeket a fejtegetéseket.

A két magyaron kívül két horvát is beszélt. A második beszéde alatt arról panaszkodtak a horvátok, hogy miniszter nem hallgatja az ő szónokukat. Az elnök megmagyarázta nekik, hogy a miniszterek még olyan beszédet sem kötelesek meghallgatni, melyet megértenek; hát még olyat, melyből kukkot sem értenek.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Ráth Endre és Vertán Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a Ház harmadszori olvasásban is megszavazza a borhamisítási javaslatot, aztán folytatja a költségvetés tárgyalását.

Kuszka István első szónok, aki Mezöfi szombati beszédével polemizál. Arra a következtetésre jut, hogy a szocialista szervezkedésből egyedül a munkásvezéreknek van hasznuk. Részletesen bírálja a költségvetést, majd nemzetgazdasági kérdésekkel foglalkozik; a föld hozadéka nem nő, ugymond, a szerencselületek tulajdonosai ellenben kupolás palotákat építenek. Véget kíván vetni az állami személyzet szaporításának s a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés, a szónokot többen üdvözlök.)

Harambasics Ágoston horvátul a költségvetés ellen beszél.

Egy erőszavu szónok.

Nagy György: A költségvetést nem fogadja el. Nézete az, hogy az egész országban nincs már egyetlen egy koalíciós ember sem, csupán a képviselők maradtak kormánypártiak. A katonai kérdést nem szabad humanitárius szempontból felfogni, mert az politikai kérdés. A delegáció túllépte hatáskörét, midőn a tisztí fizetéseket felemelte. Kárhoztatja a többség állásfoglalását a jubileumi kereszt dolgában. Ferencz József uralkodása 1848 december 2-től 1867-ig törvénytelen és alkotmányellenes volt. Az a szomorú, hogy a miniszterelnök ellenjegyezte a császár alkotmánytalan, törvénytelen rendeletét.

Az elnök figyelmezteti Nagy Györgyöt, hogy a fejedelem személyét nem szabad belevonni a vitába.

Molnár Jenő: De a császárét szabad! (Zaj.)

Az elnök Molnár Jenőt rendreutasítja.

Nagy György a miniszterelnököt akarja kritikálni.

Az elnök: Azt szabad. Ezért nem fogom figyelmeztetni soha.

Molnár Jenő: Tehát csak vágd fiam Forgács! (Derűlttség.)

Nagy György ezután a költségvetést kritikálja, majd a választói reformról szól. A titkos szavazást mindaddig nem lehet kifogásolni, míg maga a képviselőház minden személyi kérdésben titkosan szavaz. Új munkásbiztosító törvény meghozását sürgeti. Az adózásról szólva, a progresszív földadó behozatalát követeli; ha ezt Wekerle nem akarja, távozzék helyéről; a függetlenségi párt régi programját nem ejtheti el az ő kedvéért. Elítéli Apponyi színházi politikáját s kárhoztatja, hogy államilag segített színházak orgiáit ülhetik a szemérmertlenségnek. A végrehajtási novellával egyenesen tönkretették a szegény embereket, amikor fejükre zudítottak egy esztendei hihetetlen tatárjárást. A darabonokról szól; ezeket, valamint barátait a legalsótól a legfelsőbig gazembereknek tartja. A pluralitást a függetlenségi párt elpusztítására találták ki.

Lányi Mór: Ugy van! Teliesen el fogja tiporni!

Nagy György: A pluralitás Magyarországon újabb parasztforradalomra fog vezetni. A kivándorlásról szólva, kételkedik benne, hogy a Házban akadni fog egyetlen olyan, politikai becsületéről megfélekedezett képviselő, aki Hencz Károly interpellációja után megszavazza az Adriának a költségvetésbe fölvetett másfél millió segítséget. Az annexió formáját elítéli, mert szuverén királyi jogok nincsenek. Nem szavazza meg a költségvetést. (Élőjenzés a balpárton.)

„Magyarok bejövetele”.

Szünet után az elnöki csengő szavára a koalíciós pártok sűrű tömegben özönlenek a terembe.

Szucsli János: Magyarok bejövetele!

Fölkiáltások: Mikor lesz az oláhok kimenetele!

Az oláhok: Arra várhattok!

Az elnök bejelenti, hogy Hoitsy Pál és társai, százhatvanegyen, sürgösségi indítványt tettek. (Nagy zaj.) Elrendeli annak megállapítását, hogy az indítványozók jelen vannak-e? (Nagy derűltséget kelt, hogy a sürgösségi indítványt Lengyel Zoltán is aláírta.) Jelenti, hogy az aláírók közül százötvennél többen jelen vannak, így az indítvány szavazás alá bocsátható. A szavazás holnap, az ülés elején lesz.

„Hol a kormány?”

Magdics Péter horvát volt az utolsó szónok, a kinek beszédét csupán a horvátok és nemzetiségiek hallgatták. A magyar pártok tagjai közül egyedül Simkó József volt jelen.

Surmin György: Hol a kormány?

Az elnök: Az sehol sincs előírva, hogy a kormánynak itt kell lenni.

Simkó József: Mit akartok, hiszen itt vagyok?

Magdics Péter két órakor befejezte a beszédét. A holnap ülés napirendiének megállapítása után az ülés véget ért.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 24.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Széll Kálmán elnökletével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, Deéry Zoltán államtitkár, Papp Mihály és Ábrányi Kornél miniszteri tanácsosok vettek részt.

Az ülésen Holtsy Pál előadása alapján folytatták a házadóról szóló törvényjavaslat részletes megvitatását.

A bizottság beható tárgyalás után, melyben Wekerle Sándor miniszterelnökön kívül Bizony Ákos, Mérey Lajos, Holtsy Pál és Nagy Emil vettek részt, a javaslat hátralévő szakaszait végelegesen megszövegezte.

Holló Lajos óhajtaná, hogy a nem magyar állampolgárok reáladóit magasabb adótétel szerint számítsuk, de tudja, hogy ezt a külföldi szerződések meg nem engedik.

Wekerle miniszterelnök: Pl. az Olaszországgal való megállapodás tiltja!

Holló Lajos: Ha azonban kifejezetten a külföldiekre ilyen intézkedést nem hozhatunk, annak már semmi oka nincs, hogy erősebben adóztassuk meg azokat, akik életüket külföldön töltik és jövedelmüket idegenben költik el. Indítványozza, hogy az adóalap itt is kétszeresen számítassék azokra nézve, akiknek az országban állandó lakhelye nincs és legalább négy hónapot évente az országban nem töltenek.

Nagy Emil pártolja Holló indítványát.

Gróf Andrássy Sándor az idegenben élők adóját csak a föld után számítaná nagyobb összegben, mert az nemzeti érdek, hogy a föld magyar kézen maradjon. Viszont azonban nem áll érdekünkben, hogy az idegeneknek a házak építését az országban megnehezítsük.

Wekerle Sándor miniszterelnök rámutat arra, hogy ő 1893-ban evel a nagyjelentőségű kérdéssel igen alaposan foglalkozott. Akkor ő összeírta a külföldiek földadóját és konstata, hogy 1.154.000 koronára rugott. Ismerteti egyes külföldi államok idegen adó intézkedéseit. Semmiképpen sem hozná be azonban a magasabb adót a háztulajdonra, mert nekünk örülnünk kell annak, ha külföldi tőkés itt építkezik, ha pl. iparvállalatok és azokkal kapcsolatos épületek emelhetnek. Ez az aggodalma a földadóra nem vonatkozik. Az adó differenciális megállapításának nehézsége itt a kezelési komplikálásában rejlik. Fszert oldotta ő meg a problémát a jövedelmi adóknál, ahol a külföldön élőt kétszeres adóval sújtja.

Széll Kálmán felveti az eszmét, vajjon nem volna-e helyes, ha a reáladóknál a gyakorlati nehézségekkel számolnánk s inkább a jövedelmi adóknál intézkednénk szigorúbban olyképen, hogy a külföldön élőkre a kétszeresnél is nagyobb tételt alkalmaznók.

A bizottság az eszmecsere után egy esetleges diszpozíciónak a javaslatba felvételét tanácskozáisainak további folyamára tartotta fenn.

A bizottság ezután tárgyalás alá vette a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvényjavaslatot, melyről beható általános vita indult meg.

Holtsy Pál előadó kiemeli, hogy a javaslat jelentékeny könnyítéseket foglal magában, amelyek közt legfontosabb az, hogy a tőkekamat- és járadékadót 10%-ról 5%-ra szállítja le. Felemlíti, hogy a nő és gyermektartás után járó adót a javaslat 2%-ra mérsékli. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Holló Lajos: A mi viszonyaink közt a javaslatban kontemplált adómérséklést nem tartja indokoltnak, az 5%-ra leszállított tőkekamatadó nem volna arányban a föld és a ház adójával. Általános adópolitikai szempontból az eddigi 10%-os kulcs fenntartása jogosult.

Földes Béla Hollóval szemben hangoztatja, hogy ő minden adókulcsot, mely 10%-ban van megállapítva, egészségtelennek tart és hogy ha a pénzügyminiszter valamely adó leszállítását javasolja, úgy ő, mint a nép képviselője, nem érzi magát arra hivatva, hogy az adó mérséklése ellen szálljon síkra. Nem tudna hozzájárulni ahhoz, hogy a javaslat által tervezett adókulcs felemeltesék.

Holló Lajos válaszul Földes fejtegetéseire. A reál-adóknál 10%-nál jóval felül áll az adókulcs, nem tartja tehát logikusnak, hogy épp csak a tőkekamatadónál menjünk 5%-ra. A takarékbetéteket egyáltalában nem tartja olyan termékeny természetűeknek, hogy az prémiumot érdemelne s nem látja szükségét annak, hogy a takarékbetétek alakjában jelentkező lusta tőkét támogassa és ezáltal ezt a tőkét az ipari vállalatokban való investálástól mintegy elvonja.

Buza Barna Holló álláspontját vallja helyesnek. Az összes adójavaslatokban sehol sincs direkt leszállítás és éppen ezért nem tartja igazságosnak, hogy az adóleszállítás éppen a tőkekamatadónál legyen.

Nagy Emil azt tartja, hogy ha semmi adó nem leszállítását keresztülvinni nem tudjuk, akkor semmi esetre sem járulhat hozzá, hogy éppen a tőkés adója leszállítsák le.

Bizony Ákos figyelmeztet arra, hogy itt a járadék megadóztatásáról is van szó és az apróbb járadékot élvező emberek nagyon is rászorulnak adójuk leszállítására.

Wekerle Sándor miniszterelnök rámutat arra, hogy a magyar takarékpénztárakban elhelyezett tőkék ideiglenesek, nagyon mobil természetűek. Azt a többek által hangoztatott tételt, hogy Magyarországon a külföldi tőkére csak azért van szükség, hogy itt ipari vállalatokat hozzon létre, egyáltalán nem tartja elfogadhatónak. A mi piacunknak forgatóke is kell. Éppen az utolsó időben látjuk azt, hogy a hitelügyek kielégítése végett a függő adósságok nőnek. Ilyen viszonyok között a legnagyobb érdek az, hogy a forgó tőkét minél olcsóbban, minél kedvezőbb feltételek mellett teremtsük meg és itt elő kell mozdítanunk a magyar pénzügyi versenyképességét, mer ha a magyar intézet kénytelen drágábban dolgozni, akkor a magyar kölcsönvevő kénytelen a kölcsönt drágábban fizetni. Tévedés azt feltenni, hogy a budapesti piacon a külföldi tőkének csak alárendelt jelentősége volna. Ezt a külföldi tőkét egy előkelő szakértő taval 400 millióra becsülte. A tőkekamatadó leszállítása nem a pénzügyi érdeke, mert ezeknek a pénzügyi érdekeknek, amelyek éppen a házra és földre adnak kölcsönt, teljesen mindegy, hogy ez a tőkekamatadó 10 vagy százalék-e. Ők dolgoznak 2-3%-os nyereségkülönbségre és a magasabb kamatot bizony megfizetik a hitel kereső közönséggel. És ahogyan áll ez a budapesti pénzügyi helyzetek, csak úgy áll a vidékiek is. Ha a vidéki pénzügyi intézetektől a pénzt elvonjuk, ez viszatart az egész gazdaságra. Ha tőle függne és pénzügyi helyzetünk megengedné, ő a tőkekamatadót magasabb gazdasági szempontokból 2%-ra szállítaná le. Rámutat arra, hogy a tőkekamatadó egy generális adó és ilyen adóra magas tételt alkalmazni nem lehet. Aki helyesen kar eljárási, annak inkább az adó kényeszerű alkalmazásában és a kényszerbevallásban kell keresnie a lényegét, nem pedig abban, hogy egy generális adóra nagy kulcsot alkalmazzon.

Széll Kálmán a javaslat ellenzőivel szemben utal arra, hogy a zálogleveleket konszummáló közönségnek, tehát a föld és házbirtokosok látszólagos érdeke, hogy minél kevesebb tőke helyezessék el takarékbetétekben és hogy a közönséget rászoktassák, hogy megtakarított pénzét záloglevelekbe fektesse. Ezt azonban azáltal, hogy a tőkekamatadó kulcsát magasabban állapítjuk meg, el nem érjük. Hosszu tapasztalatai alapján állítja, hogy a pénzügyi intézetek a tőkekamatadó nagysága kevésbé érdekli, mert a pénzügyi intézet úgy számít, hogy tekintetbe veszi a betéti kamatot, az adót, kalkulálja, hogy neki mennyit kell nyernie és ilyképen az adót teljesen az adóra hárítja.

Mérey Lajos: Az ő felfogása az, hogy a kölcsönvevő a tőkekamatadó tulságos mérséklése után sem fog olcsó pénzhez jutni. A vidéki takarékpénztárak kolosszális nyereségeket mutatnak fel az adókos rovására és ez ezután sem lesz másképp. Ha valami kényszerintézkedéssel lehetne azt a célt szolgálni, hogy a tőkekamatadó leszállítása után a vidéki takarékpénztárak kisebb kamattal dolgozzanak, úgy ő szívesen hozzájárulna az adókulcs leszállításához. Ilyen intézkedést azonban lehetetlennek tart.

Wekerle Sándor miniszterelnök rámutat arra, hogy ha a takarékpénztárak betéti adóját 4% millióval csökkentik, ezzel nemcsak 4% millió kamatot kímél meg, hanem ez a csökkentés az általános kamatlábra és így az egész gazdaságra is kiható.

Sághy Gyula a javaslat által kontemplált adókulcsot tartja helyesnek.

Nagy Emil hangoztatja, hogy ha egy képviselő egy adó leszállítása ellen szól, úgy arra súlyos okának kell lennie. Ez a súlyos ok azonban határozottan fennforog.

Gróf Andrássy Sándor azt hiszi, hogy a tőkekamatadó mérséklésének a vidéki intézetekre is meg volna a maga hatása. A központi hitelszövetkezet kötelékében álló 3000 vidéki szövetkezet bizonyára hamarosan rátérne a kamatláb leszállítására.

Wekerle Sándor miniszterelnök hangoztatja, hogy őt a tőkekamatadó kulcsának leszállításában magasabb és igen komoly közgazdasági indokok vezették. Kijelenti azonban, hogy az adókulcs megállapítását tárcza-kérdésnek nem tekinti, bár a maga álláspontját a leghatározottabban fenntartja.

Holló Lajos kijelenti, hogy őt az ellenérvek nem győzték meg. Ha mi nehéz pénzügyi helyzetünkben kénytelenek vagyunk a földnek és a háznak fundált jövedelmét erősen sújtani, miért ne sújtjuk a tőkének fundált jövedelmét is. Ha ideig-óráig a záloglevél-elhelyezés nehézségekre ütközik, úgy egy ilyen muló nehézséget tulságos bajnak nem talál, mert a könnyelmű adósságtól a közönséget visszatartja és a külföldön elhelyezett záloglevelek csökkentése a fizetési mérleget javítja. Amikor hozzádeki adót leszállítani nem tudunk, úgy a tőkekamatadó terén egyszerre 50%-os leszállítással előállni teljesen indokolatlannak tartja.

Wekerle Sándor miniszterelnök hangoztatja, hogy tévedés azt hinni, mintha itt nagy tőkés

adójáról volna szó. Apró emberek azok jórésben, akikről ez a javaslat intézkedik, mert fájdalom, a nagy tételek vajmi ritkák. Kis egzisztenciák, családok, inasok viszik a takarékbba a maguk néhány koronáját. Ez a csekély tőke ott marad 5-6 évig, amíg megnő annyira, hogy tulajdonosuk vehet érte egy csekély földet, vagy házacskát. A kormányelnök a magyar pénzügyi intézetek nivóját akarta emelni az adókulcs leszállításával. Ha az ő álláspontját el nem fogadják, úgy viszont ne csodálkozzanak majd ha államkölcsön kibocsátására kerül a sor és a magyar intézetek csak 10-15%-al partícipiálnak, a kibocsátás többi része pedig a külföldre kerül. Nem kidobott pénz az, ha a magyar pénzügyi intézetet erősítjük, ha azt önállóbbá tesszük.

Széll Kálmán tapasztalatai alapján rámutat annak a szükségére, hogy a magyar piacot minél erősebbé és önállóbbá kell tenni. A külföldi piacok ha az ottani közönségnek olcsóbbak is, külföldieknek feltétlenül drágább. Könnyű Holló Lajosnak azt állítani, hogy a záloglevél elhelyezésének pillanatnyi nehézsége a könnyelmi adósságcsinálástól visszartart és a fizetési mérleget javítja, azok a magánosok és azok a városok azonban, amelyeknek a kölcsönre szükségük van, egészen másképp beszélnek.

Buza Barnát az elhangzott ellenérvek nem győzték meg, mert a pénzügyi helyzetét nézete szerint a tőkekamatadó kulcsának leszállítása nem fogja megjavítani.

Széll Kálmán elnök az általános vitát befejezettnek nyilvánítja és a tárgyalás folytatását a holnap délutáni ülésre halasztja.

Budapest, november 24.

Néppárti interpellációk. A szerdai interpellációs napra interpellációt jelentett be Szmercsányi György és dr. Simonyi-Semadam Sándor. Szmercsányi a középiskolai tanároknak czionista egyesületi tagsága és ezen gyűléseken tartott beszédek és nyilatkozataik tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, — Simonyi-Semadam pedig Maszarovics Pál körjegyző törvénytelen eljárása tárgyában interpellál.

Választási mozgalmak. A szigetvári választókörület vasárnap tartott gyűlésében, melyen Szabó János elnököl, Duchon Ödön szigetvári ügyvédet jelölté, ki függetlenségi és 48-as programmal el is vállalta a jelöltséget. — Nadányi Károly, a bihari kerület képviselőjelöltje ma kezdte meg körútját a kerületben. Püspöki községet látogatta meg először, ahol ünnepélyesen fogadták. Nadányi programbeszédében Kossuth Ferenc hű követőjének mondotta magát. Kossuth Ferenc minisztert a gyűlésről megleghangu táviratban üdvözölték.

Küldöttségek. Gödöllő község képviselőtestületének küldöttségét vezette ma délelőtt Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter elé Héderváry Lehel képviselő. A küldöttség kérése az volt, hogy a gödöllői koronauradalom területéből egy hetven holdas részt a gödöllői közbirtokosoknak adjanak át örökös birtokba, vagy pedig parcellázás után. A földmívelésügyi miniszter az ügy megvizsgálását és jóindulatu elintézését helyezte kiltásba. — Bakó József képviselő vezetésével a veszprémmegyei Enying község gazdái tisztelegtek gróf Andrássy Gyula belügyminiszter előtt és a községi apaállatok beszerzésére vonatkozó törvényhatósági határozatnak megsemmisítését kérték, amely határozat a közbirtokosságra sérelmes. Gróf Andrássy Gyula miniszter válaszában kijelentette, hogy az ügyet tanulmányozni fogja és igazságos döntést hoz. A küldöttség megnyugvással vette tudomásul a miniszter választát. — A budapesti balparti kerületek köreinek és kaszinóinak népes küldöttsége tisztelegte ma délelőtt Sztérenyi József kereskedelemügyi államtitkárnál. A küldöttség szószólója Paksy Béla gyógyszerész volt, aki előadta, hogy a budapesti balparti kerületek fejlődését nagyon hátráltatja az a gyűrű, amelyet az államvasutak vasúthálózata köréjük fon. A sorompókkal minduntalan elzárt utvonalakon a forgalmi viszonyok most már csaknem tarthatatlanok és ezért sürgős szanálását kéri a helyzetnek. Sztérenyi József államtitkár utalt arra, hogy ennek a kérdésnek a megoldása szorosan összefügg a pályaudvarok végleges rendezésének kérdésével, amely a székesfőváros egyik legfontosabb városrendezési és közforgalmi kérdése. A miniszteriumban állandóan napirenden tartják ezt az ügyet, de a végleges megoldást pénzügyi viszonyok megjavulnak, ellettetik. Mihelyt a pénzügyi viszonyok megjavulnak, azonnal napirendre tűzik a kérdést. A tervek már elkészültek és csak a főváros és az érdekeltség meghallgatása van hátra. Kéri, hogy legyenek addig türelmekkel; a kormány intenciója az, hogy ezt a kérdést mielőbb véglegesen rendezze.

A balkáni események.

Budapest, november 24.

Ma érkezett Bécsbe az orosz külügyi kormány válasza az osztrák-magyar jegyzékre, a nemzetközi konferencia tárgyában. Bécsi jelentések szerint az orosz válasz további tárgyalásokra kényszeríti külügyi hivatalunkat, ami azt jelenti, hogy az orosz kormány ragaszkodik első álláspontjához, Bosznia annexiójának tárgyalásához a nemzetközi konferencián.

Montenegróból eredő hírek szerint, ott tagadják a fejedelemség mozgósításáról szóló híreket. Ezel szemben azonban a Cettinjből Kattaróba érkezett lapok elismerik, hogy a határon ütegeket állítanak fel és hogy Montenegró minden katonai intézkedést megtett a háborúra. Szerbiában most nagy agitáció indult meg Milovanovics külügyminiszter ellen, kinek politikáját a harci párt, élén György trónörökösével, igen lagymatagnak tart. Nem lehetetlen, hogy ezuttal a harci párt fog felülkerekedni, mely Pasicsot szeretné ismét látni a kormány élén. Mai híreink a következők:

A szerb kormány bajai.

A szerb kormány — mint már jelentettük — fölszólította Milovanovics külügyminisztert, hogy római tartózkodását szakítsa meg és Cettinje érintése nélkül haladéktalanul utazzék vissza Belgrádba. A külügyminiszternek ezt a hirtelen visszahívását, amelynek okát a kormány titokban tartja, sokféleképpen magyarázzák, de úgy látszik, a visszahívás nem annyira külső politikai okokkal, mint inkább a válsággal függ össze. Pasics már uton van Belgrád felé s elejét akarják venni annak, hogy Milovanovics előtt érkezék meg s az utóbbi ellen az ő távollétében és a szkupstina összeülése előtt intrikáljon. Másrészt szükségesnek látszik, hogy a külügyminiszter Belgrádba jöjjön és jelentést tegyen utazásának eredményéről, mert a lakosságot a helyzet bizonytalansága miatt nagy nyugtalanság fogta el. A mostani állapotot általánosan elviselhetetlennek mondják s mindenki alig várja a döntést a háborúról vagy a döntésről. Külső politikai természetű mélyebben fekvő okok nem voltak tehát, amelyek Milovanovics visszahívását szükségessé tették volna.

Belgrádi újabb jelentések szerint holnap este váriák vissza Milovanovics külügyminisztert. A trónörökös és a honvédelmi bizottság nacionalista tagjai tüntetést akartak rendezni a külügyminiszter ellen, de a kormány még idejekorán közli, hogy mindenféle tüntetést erőszakkal fog elnyomni. Így maradt el a Pasics mellett tervezett ováció is.

Montenegró tagad.

Montenegrói körökben határozottan tagadják, hogy a Montenegró fegyverkezéséről szóló hírek megfelelnek a valóságnak. A „Berl. Tgbl.” levelezője betekintést nyert a montenegrói külügyminisztériumnak egy, Montenegró római diplomáciai képviselőjéhez intézett táviratába, melyben többek közt ez állt:

„Koholmányon alapszik az a hír, hogy Montenegró tüzérseget állít fel, csapatokat von össze és háborút akar provokálni. Montenegró a mai napig nyugodt, dacára annak, hogy Bosznia és Hercegovina annexiója nemzeti jogaira és nemzeti léteire rettenetes csapást jelent, bizvást várja a konferencia döntését és reméli, hogy a hatalmak nem fogják Ausztria-Magyarországnak megengedni, hogy egy kis népet, mely csak jogait keresi, megsemmisítsen. A bécsi alarmhíreknek csak az a céljuk, hogy Ausztria-Magyarország katonai előkészületeit a montenegrói határon elleplezzék. Ezzel szemben Montenegró nem maradhat közömbös, mert létének a fentartásáról van szó.”

Cettinjből hivatalos távirat érkezett Rómába, amely szerint a külügyminiszter már ízenőt nap óta nem kapott postát s valószínűleg látszik, hogy az osztrák hivatalok visszatartják a Montenegróba intézett leveleket. Egy

másik távirat szerint a Szandzsákban és Skutariban állomásozó összes török tisztet Cettinjébe mentek, ahol a montenegrói tiszt nagy lakomát rendeztek tiszteletükre. A cettinjei helyőrség tisztjei tegnap visszaadták ezt a látogatást Skutariban, ahol a török tiszt megvendégtelték őket s ünnepiesen megfogadták, hogy halálig hívek maradnak hozzájuk.

Cattaróba érkezett montenegrói lapok jelentik, hogy a montenegrói tüzérseget Cattaróval szemközt a hegyháton felállította az ágyukat, Nikita fejedelem személyesen ügyelt föl és ő jelölte meg az egyes pontokat, a hová az ágyukat állítani kell. Akkor hült meg annyira a fejedelem, hogy még ma is ágyban fekvő beteg.

A nemzetközi konferencia.

Az orosz kormány válasza, amely ma érkezett meg az osztrák-magyar közös külügyminisztériumnak a nemzetközi konferencia tárgyában Pétervárra küldött jegyzékére, olyan tartalmu, hogy további tárgyalásokra van szükség.

Rómából jelentik, hogy egy nyugoteurópai nagyhatalom nagykövete valószínűleg tartja, hogy a konferencia üléseit már január első felében megkezdik, de nem is volna tanácsos, hogy a konferenciát halogassák, mert ha a konferencia 3—4 hónap alatt össze nem ül, ebből a legkellemetlenebb meglepetések származhatnak.

A bojkott.

Pallavicini ögróf, a monarchia nagykövete, meglátogatta a nagyvezért és a külügyminisztert s újra panaszt emelt a bojkott-mozgalom miatt.

Egy szmirnai török újság, a „Keuylu” jelenti, hogy az osztrák árak bojkottálása céljából egy bizottság alakult, amely elhatározta, hogy minden erejéből arra fog törekedni, hogy megakadályozza az osztrák árak vásárlását. Az eddig importált osztrák árakat török árúknak tekintik s nem bántják. November 14-től lapokban, falragaszokon s gyűléseken nyilvánosságra hozzák azoknak a török kereskedőknek a nevét, akik osztrák, vagy bolgár cikkekkel vásárolnak. A bizottság a haza nevében felhívja „a kedves ottomán testvéreket”, hogy utasításait híven kövessék, kerüljék azokat a kávéházakat, ahol osztrák cukrot használnak, osztrák, vagy bolgár hajókat áruszállítás céljából igénybe ne vegyenek. A szmirnai bojkott eddig nem nagyon éreztette hatását, mert legtöbb kereskedő görög, örmény és spanyol, ezek pedig osztrákbarátok. Egyébiránt nagyon kétséges, hogy ebben a tartományban, ahol a lakosság nagy része görög, a bojkott-mozgalomnak lesznek-e számottevő eredményei.

Szalombikben egy kereskedő-gyűlésen elhatározták, hogy felkéri a török bizottságot, hogy lépjen fel az osztrák és magyar árak bojkottja ellen, különösen abban az irányban, hogy legalább a régebbi kötelezettségeket és kötések teljesíthessék, mert különben a piac igen nagy károkat szenvedne.

A Magdeburger Zeitungnak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy Pallavicini ögróf osztrák-magyar nagykövet közölte a portával, hogy Ausztria és Magyarország prohibítió vámmokkal fogja sújtani a török árucikkeket, ha legkésőbb ujévig teljesen meg nem szűnik az osztrák és magyar árucikkek bojkottja Törökországban.

Szerb erőszakoskodás.

A szerb hatóságok legújabb sportja a kémfogság. Már több embert minden ok nélkül mint kémeket fogtak el, akiknek sorsa nagyon szomorú lett. Tegnap Samácson elfogták, mint állítólag kémeket, Simon Mihály szerbhercegi lakost. A csendőrök Obrenovácra kísérték és az országuton az egyik csendőr lelőtte a szerencsétlen embert. A csendőrök most azt állítják, hogy Simon meg akart szökni. Van más felháborító eset is. Egy Sonnenberg János nevű fiatalember, aki most végezte el a zimonyi kereskedelmi iskolát, Szendrőre került gyakorolni a Dreyfus nagyterménykereskedő céghez. A fiatalember estünkint sokáig regényeket olvasgatott a szobájában és ez elegendő ok volt arra a gyanura, hogy éjjelenként kémjelentést fo-

galmaz. Sonnenberget elfogták és a szendrői rendőrségre kísérték, ahol, bár főnöke közbenjárt és ártatlanságát bizonyította, teljesen levették a lábáról, még a kalapja bélést is kifejtették és miután semmi gyanus dolgot sem találtak, három napig fűtetlen és teljesen butorzatlan szobában tartották. Mielőtt elbocsátották, a prefektus maga elé csitálta a megsemmisített ifjút, gyalázóan nyilatkozott előtte Ausztriáról és Magyarországról és megjegyezte, hogy a szerbek valamennyi sváb katonát a kard élére hánynak. Ezután csendőrökkel a hajóállomáshoz kísértette a fiatalember, akire ráparancsoltak, hogy azonnal térjen vissza Zimonyba. Sonnenberg János apja panaszt tesz belgrádi követünkénél, gróf Forgáchnál.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár írásbeli nyilatkozata. A „Kreuzzeitung” biztos forrásból vett értesítés alapján azt írja, hogy Vilmos császár Bülow herceg múlt keddi előterjesztése alkalmával nemcsak szóbeli, hanem írásbeli biztosítékot is nyújtott. Általában a császár nyilatkozattétele sokkal ünnepélyesebb volt, mint ahogy azt eddig elhitték. A császár kijelentette, hogy ő „tekintet nélkül az általa igazságtalanoknak talált túlzásokra, mindig azt fogja első és legfontosabb feladatának tartani, hogy az alkotmányos felelősség épségben tartása mellett, a birodalmi politika folytonosságát biztosítsa”. Az említett konzervatív lap szerint ezt a kijelentést a császár írásba is foglaltatta és sajátkezű aláírásával ellátva, átadta a birodalmi kancellárnak. Lehetséges, hogy Bülow herceg a birodalmi gyűlés kiűzésében álló vitáján, amelyen a személyes uralom elleni biztosítékokról szóló javaslatot fogják már tárgyalni, erről a nagyjelentőségű okiratról is fog felvilágosítással szolgálni.

Ezt a jelentést a „Berl. Tgbl.” azzal erősíti meg, hogy a birodalmi kancellár az okmányt úgy a belügyi államtitkárnak, mint a birodalmi gyűlés elnökének megmutatta. Az okmányt több konzervatív birodalmi képviselő is látta és tartalma alighanem arra vonatkozik, hogy a császár a magánérinkezésben, különösen idegen hírlapírókkal szemben ezentúl az eddiginél nagyobb tartózkodást fog tanúsítani.

A svéd király Párisban. A svéd királyi pár tiszteletére rendezett tegnapi banketten Fallières elnök megemlékezett arról a szíves fogadtatásról, amelyben a svéd király és a svéd nép stockholmi látogatása alkalmával részesítette és amely igen szíves volt. Megköszönte a királyi pár látogatását és ezt mondta:

— A fogadás, melyben önök Párisban részesültek, világos bizonyítéka annak a rokonérzésnek, amelyet a francia nép felségtek iránt érez és annak a kívánságának, hogy a barátságos viszony, amelyet mindenkor Svédországgal főtartott, megmaradjon és tovább fejlődjék. Az önök itt tartózkodása nevezetes lépcsőfoka lesz viszonyunknak.

A király válaszában a saját, valamint a királyné nevében örömet fejezte ki, hogy oly nép körében időzhet, amelyel a vér és a változhatatlan rokonérzés érzelmei kötik össze. Ő és a királyné előtt feledhetetlen lesz fogadásuk, amelyben részesültek és amelyben bizonyították látia annak az állandó barátságának és őszinte rokonérzésnek, amely évszázadok óta Franciaországot és Svédországot összeköti. A király ama reményének adott kifejezést, hogy a két ország közt a szíves barátság a jövőben mindjobban ki fog fejlődni.

A svéd királyi pár és Fallières elnök nevével ma délután a párisi községtanácsot látogatták meg, melynek elnöke, Herioux, beszéddel fogadta a vendégeket, melyben kifejtette, hogy franciaik és svédek már régen fegyverbarátságban élnek egymással. A svéd király mai látogatása a béke és a civilizáció érdekében még szorosabbá fűzi a Franciaország és Svédország között fennálló baráti viszonyt.

Német birodalmi gyűlés. A mai ülésen a napirend előtt Páris délnémet néppárti a következő nyilatkozatot tette: Levelet kaptam a hadügyminisztériumtól, amely szerint a hadügyminiszter már hosszabb idő előtt beleegyezését adta a Zeppelin-féle léghajó megvásárlásához. Tegnap kijelentéseim ellenőrizve hamis információknak és sajálatom,

— Roberts lord, amidőn benyújtotta rezolúcióját, igen komoly lépést tett és e lépés komolyságát beszéde sem enyhítette. Egy ily tárgy parlamenti tárgyalása komoly ügy, mert nehéz ily tárgyalást akként vezetni, hogy kifelé ne adjon okot komoly félreértésekre. Szólok remélem, hogy ily félreértés nem fog beállni. Az invázió kérdésében két egymással szemben álló párt van. Az egyik azt a véleményt képviseli, hogy partjainkra legénység nem szállítható ki. Ezt a nézetet azonban egyetlen felelős személyiség sem osztja. A másik szemben ezzel ellentétes nézet az, amelyet Roberts lord képvisel beszédében, hogy t. i. Anglia a praktikus czélok szempontjából nem tekintendő szigetnek, hanem kontinentális hatalom helyzetében van, hogy továbbá igen tekintélyes hadsereg átléphetné Anglia határait és hogy ennek következtében Anglia védelmi eszközeit kontinentális alapelvek szerint kell meghatározni. A kormány nincs ezen a nézetben. Szólok ezután rátér arra a hatásra, amelyet Roberts lordnak az invázióról felállított teóriái, ha elfogadásra találnának, előidézhetnének. Helytelenitem a rezolúció tárgyalását és még sokkal inkább helytelenitem annak elfogadását. Egyuttal kijelentem, hogy a magam részéről is szükségesnek tartom, hogy oly honi hadsereg felett rendelkezünk, amely elég erős és elég felszerelt, amely támadást visszaverjen, a pánikot megakadályozza. Egy millió főből álló hadsereg fentartása, amint azt Roberts lord kívánja, a hadügyi szükségletnek évenként 20 millió fonttal való emelését teszi szükségessé.

Lord Cawdorder, aki az ellenzék nevében beszélt, azt vitatta, hogy ha a ház a rezolúciót el is fogadja, ez még nem jelenti hozzájárulását azokhoz a kifejezésekhez, amelyeket Roberts lord beszédében használt.

Roberts lord határozati javaslatát végül 74 szavazattal 32 ellenében elfogadták.

Lord Roberts beszéde kapcsán illetékes helyen kijelentik, hogy nincs semmi ok az eddigi tartózkodó álláspontot feladni, mert tisztán Anglia kizárólagos belügyéről van szó. A felsőház tárgyalásai felette tanulságosak, mert azt bizonyítják, hogy Angolország egyedül a saját érdekeire gondol és más hatalmak kívánságaira való tekintet nélkül igyekszik szárazföldi és tengeri haderejét gyarapítani. A német birodalom is az általános helyzet követelményei szerint fogja szárazföldi hadseregét és hajóhadát kiépíteni anélkül, hogy tekintettel volna más szempontokra, mint a saját érdekeire.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár beteg.

Berlin, november 24. Vilmos császár ma meghülés miatt ágyban maradt.

A kazablankai incidens.

Berlin, november 24. A kazablankai incidensre vonatkozó békebirósági szerződést ma a külügyi hivatalban Kiderlen-Wachter helyettes államtitkár és Cambon francia nagykövet aláírták.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	nov. 23.	nov. 22.
Buza	112 ¹ / ₈	113 ¹ / ₈
decemberre	112 ³ / ₈	113 ¹ / ₈
májusra	114 ¹ / ₈	114 ¹ / ₈
Tengeri	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂
decemberre	71 ¹ / ₈	71 ¹ / ₈
májusra	71 ¹ / ₈	71 ¹ / ₈
Csikagó.		
Buza	103 ¹ / ₄	103 ¹ / ₂
decemberre	107	108
májusra		
Tengeri	63 ³ / ₈	64 ¹ / ₈
decemberre		

New-York, nov. 24. Gyapot New-Yorkban helyben 9.55 (tegnap), gyapot decemberre 9.30 (0.29), gyapot februárra 9.11 (9.22), gyapot New-Orleansban helyb. 9.1¹/₁₆ (9.1¹/₁₆), petroleum stand white Filadelfiában 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 24. (Zárlat.) Zsir januárra 0.— (tegn. 9.30), zsír májusra 9.42 (tegnap 9.35), szalonna short clear, 8.87 (tegnap 8.87), sertéshus januárra 16.45 (tegnap 16.45)

Miraculum!

Budapest, november 24.

Boszorkánymesterséget végzett meghívott hallgatóság előtt vasárnap délelőtt két magyar tudós. Egyszerű sipszavukra fölrobbant egy puszkaporos akna. A következő siphangra sebes forgásba kezdett egy propellerszavár. Új sípolásra pedig egész sor villamos lámpa gyúlt ki hirtelen. Végül pedig egy könnyen gördülő kis kocsi — mintha fonálon vezetnék — olyan engedelmesen követte egy ide-oda vetített fény sugar futását. Csodákon ámuló középkori áhitat, spiritiszta-szeanszokat fátyolozó megilletődés kísérte ezeket a produkciókat.

— Miraculum! miraculum! — lenne kedve felkiáltani az embernek a félezer évvel ezelőtt élt vakbuzgó hívek módjára, akik egyszerre járón és egészségesen látták kilépni a csodatevő vízből a béna beteget, vagy szent rémülettel azt vették észre, hogy egyszerre vérezni kezd a falra festett, élettelen Krisztus hét sebé. Az újkori csoda azonban csodább a középkori csodánál. Mert a régi csodák misztikus kékvirága csalásba, ámitásba eresztette gyökereit. Vagy önámításba. Vagy mások rosszhiszemű világcsalásába. Az újkori csoda azonban minden félrevezetést kizáró módon, napvilágos délelőtt, sok ember szemelátára történt, rögtönös tudományos magyarázattal kísérve. Itt mindenkinek hinni kellett a hihetlent, mert hiszen nemcsak a szemével látta, hanem agyával megérti, újával tapogatta. Ez a miraculum nem káprázat, nem autoszugesztio, hanem a kétszer kettő realitásával vetekedő valóság, melylyel szemben elnémulnak minden hiteltlentamások.

Az újkori tudomány a maga pozitívításával így mulja fölül a szemetesukó hitet. Barlangos sziklaoduk, homályos templomok félelmeiből a csodák diadalmasan vonulnak át a laboratóriumok napvilágos derűjébe. Nem azért többé, hogy a bigott fanatizmust erősítsék. Hanem éppen ellenkezőleg: az agyak fölvilágosítására, a természet erőivel folytonos viaskodásban levő emberiség haladásának továbblendítésére.

A Klupathy—Berger-féle fölfedezés egyelőre még csak a csecsemőkorát éri. Az alfabet első betűjénél tartunk, a fantázia szabadon kalandozhatik, amikor előre le akarja vonni a megállapított alaptétel végső konzekvenciáit. De máris világosan áll előttünk, hogy itt egy forradalom indul meg, mely nemcsak a mechanikai erők és a technikai eszközök birodalmát forgatja föl, hanem azzal, hogy a világot átható erők, a fény, a hang, az elektromos rezgések ilyen belső összefüggését mutatja ki, forradalmat fog okozni az univerzumot magyarázó világnézetek között is. Szédületes perspektíva ez, melynek elgondolására az ember türelmetlen érdeklődéssel várja a közeli jövőt.

És bizonyos csiggedtséggel is, mert vajjon ki tudná előre megmondani, hogy a bekövetkező rombolás és átalakulás hol áll meg, mi mindent temet maga alá, ami nekünk kedves, ami a szívünkhöz nőtt, aminek a fölépítésére talán eddig homlokunk verejtékével, agyunk megieszített, vajdó munkáival magunk is áldoztunk? Filozófusok és állambölcselek, gyakorlati politikusok és hadvezetők, erénymagyarozók és papi férfiak mind-mind szorongva gondolhatnak arra, amit eddig végeztek. Mert lehet, hogy holnap badarság lesz az, ami tegnap még bölcsesség volt. Lehet, hogy annyira megváltoznak az emberi szocietás életföltételei, hogy meghaladott naivitás lesz egy csomó szabály, egy csomó intézmény is, minden stratégia, ami máig érvényben volt.

Az is lehet, hogy nem: hogy az új fölfedezés hatása megreked néhány praktikus alkalmazásban, mely egyszerűen javítani fogja az ember meglevő létföltételeit, anélkül, hogy alapvető forradalmat csinálna. Magam is érzem, hogy lázasabb ez az irás és laikusabb is, semhogy tudományos értékű lehetne. De az az idő, mely arra szükséges, hogy a fölfedezett tudományos elvek hatásának körét az arra hivatottak megrajzolják, a korlátlan lehetőségeké, a lázas képzelődéseké. S ez a bizonytalanság, melyben a legnagyobbtól a legkisebbig egyikünk sem tudhatja, hogy a bekövetkező változások mennyiben zavarhatják meg napszámos munkánk kö-

reit, különösen alkalmas arra, hogy hódoljunk a pozitívumot kutatók, a laboratórium hősei előtt.

Schwarz Berthold előtt jól éltek a paizsot, pánczelt készítő, legyőzhetetlen tekintélyek voltak bizonyos stratégák. Az egyszerű, névtelen barát azonban egy szép napon fölfedezte a puskaort, mely addig el sem képzelt erővel röpitette az ólomba csomagolt halált. És lomtárba kerültek a paizsok, a páncélok, új stratégák támadtak, akik mosolyogtak a régiek felett. Vagy, hogy más, elűtő példát mondjak: a szövetség föltalálása előtt is volt szegénység és gazdagság, jólét és nyomor. De a rongyosak, az éhesek széles földterületekre elszórva gyengék, elhanyagoltak, alig tudottak voltak. A szövetség — az első modern ipari gépezet — azonban gyári műhelyekbe tömörítette a nyomort, a rongyosok találkoztak, keserűségüket kicserélték, látták, hogy sokan vannak, mert megszámlálhatták egymást. S egyszerre új tudatos, szervezett szociális osztály keletkezett, megszületett a proletáriátus, megkezdődött a szociális harc, leghamarabb Angliában, ahol a gépeket először alkalmazták, azután tovább mindenütt, ahol az ipari koncentrációval megindult a tőke és a nyomor koncentrációja is. Az a forradalom, melyet Vatt gőzgépie, Stephenson vasútja, Fulton gőzhajója a távolsági viszonyok fölzavarásával, a termelésben, a forgalomban, a nemzeti eszmék fejlődésében, a haladás tempójában világszerte okozott, sokkal általánosabban ismert, semhogy azt részletesebben kellene megmutogatni.

Minden reális, pozitív fölfedezés így sugározta ki hatását az emberi élet összes viszonyaira, értékének és belső súlyának foka szerint. A példák bekoronázásául még csak Gallileit említem. Gallilei előtt a világ megnyugodott abban a tudatban, hogy a föld a mindenség közepe, a föld körül forog a nap és a hét bolygó. (Akkor még csak hét volt.) A föld, a nap és a bolygók pedig mind elértek abban a szép kékesen ragyogó gömbben, melyet a csillagszegekkel kivert égboltozat alkotott. Ezt a nézőpontot elfogadta az akkori filozófia, mely a keresztény elvek talaján állva, a hittudomány dogmáit egyszerűen kivetítette az akkori természettudomány világűrjébe. A bolygók rangsorozatot nyertek, mindegyiken más-más fokozatu üdvözültek, szentek és ragyogó szárnyu angyalok lakoznak a földhöz vagy az éghez való közelségük szerint. A menyország, a pokol, a purgatórium helyét kapott a kék dekoráció mögött. A mágia pedig kiszámította, hogy az emberek sorsára milyen befolyást gyakorolnak a bolygók és az égi jelek? Ezt a nézőpontot elfogadta az akkori szociális rend és politikai tudomány is, mely a pápai hatalom felsőbbsege mellett döntött a császár világi hatalmával szemben az önmagában világító naps a kölesönzött fényű hold viszonyából megállapított teória szerint. És az akkori művészet is elfogadta, mert semmi mással sem foglalkozott, csak templomokat épített, angyalokat, szenteket festett, szolozsmákat, himnuszokat írt. Egyedül Gallilei nem akart megnyugodni a világ akkori rendjébe, melynek az ő természet-tudományos tapasztalatai ellentmondottak. És az ő szavára az álló föld megmozdult és keringeni kezdett a nap körül. A ragyogó kék égburok levegő-párává foszlott, a mindenség határai kitágultak és milliárdszámra megsokasodtak a napok, a holdak, a földek, az egymást üző, egymáskörül keringő naprendszer. Gallilei után pedig egyszerre megmozdult az eddigi filozófia is, az emberek megdöbbenve kérdezték: hol van hát a pokol, hol a purgatórium, hol a menyország, melyekben eddig hittünk? A hét bolygóról hova lesznek az üdvözültek, a szentek és az angyalok? Egyszerre naiv babonává lett az a hit, hogy a földnél nagyobb égi testek emberférgek javára vagy kárára irányítják a pályafutásukat. Megbukott a nap- és hold-teória, a világi hatalom emancipálta magát az egyházi alól, más csapásra tért a művészet, az égiektől leszállt az emberekhez.

Egyetlen egy természettudományos fölfedezés úgy változtatott meg minden addigi értékelést, filozófia, politikai tudomány, művészet s minden olyan fajta elme-termék, amit ma — szemben a reális értékprodukcziókkal — ideológ-

giának szokás nevezni, olyan engedelmesen követte a természettudományos ujjmutatást, mint vastörmelék a delejt. Jobb példát keresve sem lehetne találni arra, hogy a pozitívumokkal foglalkozó természettudományok az emberi haladás uttörői. Az ideológiák bölcsekedésükkel magyarázzák, politizálásukkal simábbá teszik az utat, melynek két szélére a művészet iltet virágokat. De mindezek az agyból termelt, logikai mankókkal járó szellemi értékek muló kérész-életiek. Mert egy új természettudományos fölfedezés új csapást vág a haladásnak, az emberiség más irányba indul s a régi utak az ósdi művészet herbáriumba való hervadó preparátumaival egyetemben, néptelenek maradnak. Minden Aquinói Szent Tamás álljon kézen arra, hogy jön és kivégzi egy új Gallilei.

Egyelőre izgalmas, reménykedő sejtéssel várjuk, hátha a két magyar tudós fölfedezése is valamilyen új csapást nyitott meg a folytonosan előre törő emberiség karavánja előtt?

Benda Jenő.

A francia asszony.

Ma délután öt órakor a Nemzeti Múzeum dísztermének emelvényére magas, czvikkeres, frakkos, távolról Apponyira emlékeztető ur ment föl. A neve: Lecomte György; francia regényíró. A budapesti francia irodalmi társaság megkérte, hogy „a mai francia irodalomról” tartson előadást. Automobil-gyorsasággal röpi végig tárgyán, melynek végére a francia asszonyt tűzte.

— A francia asszonyt — mondotta — úgy tűntetik föl, mint valami könnyelmű, frivol teremtetést. Bizonyos francia regények és szindarabok terjesztik ezt a hirt a francia asszonyról. Ezek az irodalmi munkák azonban csupán a külföld számára íródnak. Mi francziák egyáltalában nem ösmerjük és nem is veszünk róla tudomást. Ennek a körülménynek tulajdonítható, hogy a francia asszony híre átkozottul rossz külföldön. Frivol, érzéki, mindig mulató, élvezeteket hajhászó lénynek ösmerik. Hát, tisztelt hölgyeim és uraim, ez egyáltalában nem felel meg a valóságnak. A francia nő ideális minden tekintetben. Szerény, művelt, szemérmes, míg leány; s ha férjhez megy; hűséges nemtője a családi tűzhelynek. Társa férjének; részt vesz minden bujában, örömeiben, segítője, gondozója, vigasztalója. De nemcsak élettársa, hanem hűségese felesége is. Nem csalja meg soha és az a férfiú, aki francia nő kacsóiba teszi le hírnevét és becsületét, nyugodtan hajthatja le fejét álmorra: nem fog kellemetlen meglepetésekre ébredni. Nincs egyéb vágya a francia nőnek, minthogy férjét és családját boldoggá tegye. A gyermekeit rajongásig szereti és érettük a legnagyobb áldozatokra kész. Anya a szó legszebb és legönösebb értelmében. Az pedig, hogy a francia nő pazarló és czifrázkodó lenne, szintén a legendák körébe való. Nálánál gondosabb és körültekintőbb háziasszony nincs a földkerekségen. Egyszerű és olcsó ruhát visel és fölösleges czifraságokra a világ minden kincséért nem költene. Szóval, a francia nő az ideális asszony mintaképe és a valóságban éppenséggel ellenkezője annak a költöttnek, ki az egyik férfi karjából a másikba hull.

Ha a francia nő csakugyan ilyen (s el kell hinnünk, hogy ilyen, mert hiszen Lecomte ur majdnem csak azért jött Párisból Budapestre, hogy ezt írói szavával megerősítse), akkor körülbelül megmagyarázható a francia elnéptelenedés oka. A francia nő annyira tisztességes, hogy még saját férjével szemben is — tisztességes.

Steinheil gyilkosa.

— Saját tudósítónktól. —

Páris, november 22.

Mindenkinek élénk emlékezetében él még az a szenzációs rablógyilkosság, amelynek néhány hónapja Steinheil festő és anyósa lettek áldozataivá. Álarcos rablók, — közöttük egy karesu, vöröshajú nő, — törtek be a festő házába, amely a Szajna balpartján, a rue des Petits Peresen fekszik, megölték a szerencsétlen festőt és anyósát, ami értéktárgy és pénz a kezük ügyébe került, azt elvitték és nyomtalanul eltűntek. Csupán a festő felesége maradt életben.

Azóta Páris összes apache-ait gyanuba fogták a gaztett elkövetésével, ám reábizonyítani a tettességet senkire sem sikerült. Ma meglepő fordulat következett be. Mig a rendőrség czélgéres és hírhedt gonosztevőkben sejtette a gyilkosokat, valami „marokkói” tolvajban, meg a „szikár Jules”-ben, a „vörös Margot”-ban és másokban, Steinheilnek az az erős gyanuja támadt, hogy inasa, Remy Couillard, rézszes a bűnben.

Remy Couillard a vak véletlen folytán került csávába. Hónapok óta szolga Steinheilnének, — ott volt már a gyilkosság idején is, — és gyakran adnak át neki leveleket azzal, hogy dobja őket valamelyik levélszekrénybe. Tegnap Steinheilné bizonyos okból a szolga szüleinek akart írni. Remy Couillard, aki fiatal ember, legutóbb bejelentette Steinheilnének, hogy a chauffeur-pályára lép, az inaskodást pedig abba hagyja. Hihetőleg ezért óhajtott Steinheilné a legény szüleihez írásbelileg érintkezni, noha az is lehetséges, hogy élt már benne a gyanu és ösztönszerűleg kereste az alkalmat, hogy adatokat szerezzen Remy Couillard felől.

— Ényje, — szölt Steinheilné gazdasszonyához, Wolf Mariettához, — hogyan tudhatnám meg az öreg Couillardok czimét?

A Couillard-házaspár, akiknek a fia Steinheilnének szolgált, valahol Indre départmentben lakik. Steinheilné nyilvánvalólag nem akarta Remy Couillard-tól személyesen megkérdezni a pontos czimét.

— Madame, — válaszolt a gazdasszony, — ott lóg a fogason Remy kék dolgozó-lebernyege, annak a zsebében megjeljük a tárczáját és abban meg bizonyára a kérdéses czimet is...

A fatális kék lebernyeg ama ruhadarabok egyike, amelyeket harmincz sousért, vagyis másfél frankért kaphatni a Louvrebán, Bonmarchénél, a Printempsban és mindenütt, ahol a munkás-lebernyegeket árusítják. Ilyet őlt az ingujja és a mellénye fölé minden párisi munkás, mielőtt dolgozhoz lát. Rajzik is fölük a boulevard Montmartretől Montparnasseig...

Steinheilné odamegy a lebernyeghez, átkutatja a zsebeit és íme, a kezébe akad egy levél, amelyet hónapokkal azelőtt adott át Remynek expedálás végett. Az ideges asszonynak, aki a gyilkosság óta sehogysem tudja a lelki nyugalmát visszanyerni, több se kellett. Az öreg Couillardokról megfeledkezve, Barbyhoz, a Matin munkatársához fordult, aki jó ismerőse és ügyes ember hírében áll.

— Segítsen rajtam, Barby, — mondta neki, — Hamardhoz majd csak az ön közbelépése után fogok elmenni... (Lépine a párisi főkapitány, Hamard a rendőrség, a közbiztonsági testület főnöke.)

Barby faggatni kezdte az inast és miközben vallatta, reá szölt:

— Adja ide a „portefeuille”-ét!

Remy engedelmeskedett. Az átnyújtott tárczában több el nem küldött, fölbontott levelet találtak. Valamennyit reá bízták időnként, hogy adja postára őket.

Hamard, amikor bejelentették neki a dolgot, előállította ugyan Remy Couillard-t, de sajnálattal közölte Steinheilnével, hogy le nem tartóztathatja, mivel az, amivel terheltnek tekinthető, indiszkréció csupán, nem deiktum. A rendőrfőnök mégis tüzetesen megvizsgálta a tárczát és egyszerre egy pompás gyöngyöt vett ki belőle.

Steinheilné konstatalta, hogy a gyöngy ama gyűrűk egyikébe volt foglalva, amelyeket a

rémseges éjszakán a rablógyilkosok tőle elragadtak.

Remy Couillard-t a rendőrség őrzi, de hivatalosan még mindig nem tartóztatták le. Hamard nem lát elegendő gyanuokat a letartóztatásra.

Remy mintegy a vendége a híres Leydet vizsgálóbírónak... Lakat alatt tartják, de a fogsága egyelőre nem dehonasztaló.

— Esküszöm, ismételteti, hogy ártatlan vagyok! A gyöngy érthetetlen módon jutott a tárczámba... Nem tudtam róla...

Éppen az a bökkenő, hogy a rendőrség sem tud az ügynek elfogadható magyarázatot adni. Tényleg, hogy kerül egy jámbor inas álarcos rablók közé és miért marad még hónapokig a bűntett után a reá nézve veszélyes helyen? Ki a vöröshajú nő?

De másrészt: az áruló gyöngy?!

„Tout Paris” ezen a rejtélyen gondolkodik és mohón várja a megfejtését.

Mozgó képek.

Viszik már.

— Reitelmes történet több néma- és két beszélő szereplővel. Történik Belgrádban. —

PÉNZÜGYMINISZTER (néhány ur kíséretében belép egy nedves földalatti üregbe, amelyben néhány sziklatömb hever).

ÁLLAMTITKÁR (háromszor meghajol az üreg közepén, féltérde ereszkedik, majd fölkel).

EGY MINISZTERI SEGÉDFOGALMAZÓ (hadarva): Tessék leporolni a térgyit...

MIND (borzasztó szigoruan néznek a hangos fiatalemberre és kézmozdulatokkal csöndre intik).

PÉNZÜGYMINISZTER (a sziklákra mutat, mire a társaság helyet foglal a köveken).

EGY HOSSZUSZAKÁLLAS (fölkel, háromszor megfordul, azután magasra emeli karjait).

MIND (magasra emelik karjaikat).

ÁLLAMTITKÁR (homokot vesz föl és keiet felé elszózza).

A MINISZTERI SEGÉDFOGALMAZÓ (szorongva): Mi lesz itt...?

MIND (a földbe nézik a csacsogó embert).

A HOSSZUSZAKÁLLAS (előlép, a kör közepére megy, jobbkarjával félkört ír le a levegőben, mire a jelenlevők fölkelnek helyeikről, megfordulnak s uira leülnek).

PÉNZÜGYMINISZTER (megkopogtatja a sziklafalat).

A SEGÉDFOGALMAZÓ (magában dörmög): Azt hiszi, hogy Mózes és vizet akar csiklandozni abból a kövből.

ÁLLAMTITKÁR (szintén megkopogtatja a követ, homokot szór a sziklafalra, majd a jobbkezevel végigsimít a sziklán).

A HOSSZUSZAKÁLLAS (megáldja a pénzügyminisztert).

MIND (fölkelnek és leülnek).

A SEGÉDFOGALMAZÓ (verejtékező homlokka): Mi lesz itt? Istenem, csak már a levegőn volnék... (fölnyújtja a két ujját) Én ki akarok menni...

PÉNZÜGYMINISZTER (a szájára teszi a kezét, t. i. a segédfogalmazó szájára).

A HOSSZUSZAKÁLLAS (megáldja az államtitkárt).

ÁLLAMTITKÁR (a pénzügyminiszter elé járul, átnyújt neki egy iv papírost és egy nagy követ).

A HOSSZUSZAKÁLLAS (megáldja a követ).

MIND (köveket csomagolnak papirosokba és némán merednek a kijárat felé).

A SEGÉDFOGALMAZÓ (sirva): Mit jelent ez uraim, mit jelent ez, jó uraim?

PÉNZÜGYMINISZTER (sötét tekintettel kommu-nikét nyújt át neki): Adja le a sajtóirodába... (el.)

A SEGÉDFOGALMAZÓ (olvas): (Hivatalos.) A szerb nemzeti bank aranykészletét ma Belgrádból Nisbe vitték.

(Leadja a szerb sajtóirodába és az egész világot egyedül ő hiszi, hogy Szerbiában arany is van.)

Ray.

Kifosztottak egy román herceget

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 24.

Tegnap számunkban röviden megírtuk, hogy Cantacuzene Frigyes román herceget egy fővárosi zugirász kifosztotta. A herceg följelentést tett a rendőrségen, amely szigorú büntvizsgálatot indított az ügyben. A család részleteiről a következőket jelenthetjük:

Cantacuzene Frigyes román herceg ez év április havában jött Münchenből Budapestre. Itt Biedermann Győző könyvelőnél bérelt hónapos szobát a Váci-körút 55. számú házában.

A fiatal herceg nagy vagyon várományosa. Anyja Cantacuzene Eliz hercegnő dús gazdag asszony, akinek a herceg egyetlen gyermeke. Cantacuzene Frigyes herceg néhány évvel ezelőtt nősült, nőül vett egy csodaszép bajor grófkisasszonyt, akivel egy ideig a legnagyobb boldogságban élt. A herceg azonban költekező, pazarló ember, akinek kezén csakhamar eluszott az apai vagyon és ez időtől kezdve a házastársak folyton zsörtölődtek, az asszony lassanként elhidegült és végül most gondnokság alá akarta helyezni a herceget.

Az ügyvéd ur.

A herceg családi ügyeit többször elmondta Biedermannnak, aki azután egy alkalommal ajánlkozott, hogy megismerteti egy előkelő fővárosi ügyvéddel, aki nagy összeköttetése révén majd segít a herceg baján.

Be is mutatta a hercegnek az állítólagos ügyvédet, aki nem volt más, mint Kisteleki Izsó. Az ügyvéd meghallgatta a herceget és azután a gondnokság alá helyezését elkerülésére azt ajánlotta, hogy szerezzék meg a magyar honosságot. Ezt legkönnyebben úgy lehet elérni, ha valaki a herceget örökre fogadná. Kisteleki rögtön ajánlott is egy előkelő ősi családból származó magyar nemest, aki majd örökre fogadja a herceget.

Együttal közölte a herceggel azonban Kisteleki azt is, hogy ez pénzbe kerül. Nyomban ki is számította, hogy a kérvényért, az eljárásért, közjegyzői és egyéb illetékekért összesen háromezer koronát kell majd fizetni.

Cantacuzene herceg mindenről expresszlevélben értesítette Münchenben lakó édesanyját. A hercegasszony beleegyezett a tervbe és küldött is fiának táviratilag háromezer koronát.

Kisteleki, miután a pénzt bezsebelte, felkereste Fáy Ferencz volt törvényszéki bírót, aki jelenleg a képviselőházban hivatalnok és elmondta ennek, hogy kitűnő üzletre van kilátás. Közölte vele, hogy örökre kell fogadnia egy dús gazdag román herceget, aki majd utólag bőven honorálni fogja szíveségét. Előlegképpen átadott Fáy-nak — tíz koronát.

Fáy Ferencz késznek nyilatkozott a vállalkozásra és már másnap megvoltak a szükséges okmányok is. Kisteleki rövidesen beadta az örökfogadási kérvényt az igazságügyminisztériumhoz. A minisztérium a kérvényt el is intézte, de kedvezőtlenül.

A minisztérium ugyanis az adoptálást a herceg feleségének beleegyezésétől tette függővé. A herceget az elintézésnek illetően módja nagyon lesújtotta, mert tudta, hogy felesége abba sohasem fog beleegyezni, hogy ő az adoptálás révén magyar honosságot szerezzen.

Ugyanakkor, amikor az igazságügyminiszter döntéséről értesült, édesanyja közölte vele, hogy a bajor bíróság a herceg feleségének kérvényét elutasította és nem rendelte el Cantacuzene herceg gondnokság alá helyezését. A megokolás azonban a végérvényes döntést bizonyos feltételekhez kötötte. Nevezetesen kötelezte a herceget, hogy igazolja épelméjűségét, továbbá hogy rendes foglalkozása és megfelelő jövedelme van.

Ez a végzés kapóra jött Kisteleki tervének. Mindenekelőtt elvitte a herceget Fischer Ignác törvényszéki orvoshoz, aki konstata, hogy a herceg teljesen épelméjű. Ezért a bizonyítványért Kisteleki 500 koronát vasalt be a hercegtől, jöllehet, az orvosnak a bizonyítványért csak ötven koronát fizetett.

Hogy a herceg a bajor bírósági határozat minden pontjának megfelelhessen, Kisteleki azt ajánlotta a hercegnek, hogy lépjen be társul a vállalatába. Akkor — mondta — könnyű lesz foglalkozást és jövedelmet is kimutatnia, mert a vállalat gyönyörűen prosperál és ezeket jövedelmez. Hogy a herceget teljesen megnyerje tervének, kivitte őt Kistétyre és ott a mezőkön nagy páthosszal kijelentette, hogy ameddig csak a szem ellát, az mind az övé, t. i. Kistelekié.

A herceg el volt ragadtatva és kötélnék állott. Hajlandónak nyilatkozott 20.000 koronával társul belépni Kisteleki vállalatába. Előbb azonban közölte tervét az édesanyjával és tanácsot kért tőle. A hercegasszony beleegyezett a dologba, csak a lelkére kötötte fiának, hogy jól vigyázzon, biztosítsa a tőkét és csak közjegyzői okirat alapján fizesse ki a 20.000 koronát.

A közjegyzőnél.

Kisteleki megnyugtatta a herceget, hogy közjegyzői okiratba fogják foglalni a társulást. Fel is ment Rhorer Géza közjegyző irodájába és az egyik irnokkal megegyezett, hogy dupirozni fogják a herceget. Délben, amikor senki sem tartózkodik a közjegyzői irodában, Kisteleki felvitte oda a herceget. Ott már várt rájuk az az irnok, akivel Kisteleki előzetesen megbeszélte az ügyet. A fiatal ember, mint Rhorer közjegyző helyettese mutatkozott be a hercegnek és miután meghallgatta, hogy miről van szó, azt ajánlotta a hercegnek, hogy majd ő olcsóbban megcsinálja a szükséges okiratot, nem kell ahhoz feltétlenül közjegyző, mert az jóval drágább. A herceg elfogadta az ajánlatot és megbizta a fiatal embert, hogy készítse el az okiratot. Az okirat el is készült és aláírásakor a herceg a befektetendő résztöke fejében ötezer koronát adott át Kistelekiéknek. A hátralékos 15.000 korona részletekben volt fizetendő.

Másnap a hercegi társ beült Kistelekiéknek a Rákóczi-ut 16. szám alatt levő okmányszerző irodájába, hogy ellenőrizze a bevételt. A bevétel azonban csak nem jelentkezett. E helyett Kisteleki részletekben kiszedte a hercegtől a résztökére még hátralékos 15.000 koronát. Felek ugyan eleget jártak az irodába, de azok egy fillért sem hoztak, ellenkezőleg, kiabáltak és lármáztak, hogy Kisteleki becsapta őket. Beszédüket persze a herceg nem értette, csak az arckifejezésükről sejtette, hogy haragsznak. Egyszer azután a herceg gyanakodni kezdett és megkérdezte az irodában alkalmazott gépirókisasszonytól, hogy kicsoda tulajdonképpen Kisteleki. A kisasszony azután felnyitotta a herceg szeméit.

A herceg, mikor megtudta, hogy csalóval van dolga, odaállt Kisteleki elé és közölte vele, hogy mindent tud és követelte a pénzét. Kisteleki felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen és hivatkozott egy varsói nagykereskedőre, aki szükség esetén, ha a herceg kételkednék becsületességében, megadja a szükséges felvilágosítást. A herceg irt is a varsói kereskedőnek. A válasz meglepő volt. A kereskedő közölte, hogy Kisteleki évekkal ezelőtt ajánlkozott, hogy válóperét sikeresen és gyorsan dűlőre viszi. Ki is vasalt belőle 12.000 rubelt, de a feleségétől még most sem választották el.

Ezekután a herceg Kistelekit család miatt feljelentette a rendőrségen. A főkapitányságon eddig már kihallgatták a panaszos herceget és a tanukat. Kisteleki kihallgatására holnap kerül a sor.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimzalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Szerda, november 25. — Róm. kal.: Katalin. — Prot.: Katalin. — Görög-orosz: nov. 12. Al. János. — Zsidó Kiszlev t. R. l. — A nap két reggel 7 óra 21 perczkor, nyugszik délután 4 óra 13 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 54 perczkor, nyugszik délután 4 óra 65 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva Belépő-díj 1 kor. — Velasquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánál Nagymező-utcán 37—39. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Az Uránia Kigytéri szalonja nyitva. Belépő díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat karácsonyi bazára megtekinthető az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeumban (IX., Üllői-ut 33—37.) hétfő kivételével este 7 óráig, vasárnap 9—1-ig. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — A Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hónapok alatt novemberből február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Császárijubileum. Gráczból érkezett jelentések szerint csütörtökön délelőtt tizenegy órakor az összes tartományi fővárosok izraelita hitközségeinek küldöttsége kihallgatáson fog megjelenni a felségénél, hogy az izraelita hitközségek hódolatát tolmácsolják a hatvanéves uralkodói jubileum alkalmából. A küldöttség feliratot is fog átnyújtani a császárnak.

— Vadászatok Betlérén. Gróf Andrassy Géza betléri uradalmában a múlt hét közepétől kezdve, hat napon keresztül fényes eredményű vadászatok voltak. A vendéglátó házigazdán és nejen, Kaunitz Eleonóra grófnőn kívül résztvettek a vadászaton: Lichtenstein János herceg és neje, Erzsébet Amália főhercegnő, Lichtenstein Alajos herceg és neje, Andrassy Maricza grófnő, Windischgraetz Lajos herceg, Odescalchi Béla herceg, gróf Arco Lajos, gróf Csernin Rudolf, valamint gróf Andrassy Manó és Rudolf. A vadászat már az első napon a legényesebb eredménnyel járt, amennyiben nyolcz medve került terítékre. Ezek közül a legnagyobbat, egy három mázsás óriás példányt a tizenhat éves gróf Andrassy Manó ejtette el, akit azután régi vadászregula szerint medvevadászszá avattak fel. Terítékre került azonkívül egy gyönyörű dámvad, amelyet Erzsébet Amália főhercegnő lőtt. A vadászatok azután az abauji vadászterületen folytatták.

— Kitiintetés. A Reichsanzeiger jelenti, hogy báró Schönberger osztrák-magyar ezredesnek, a II. Vilmos huszárezred parancsnokának a császár a II. osztályú vörös sasrendet adományozta.

— Főúri esküvő. A Jézus Szent Szíve templomban ma délelőtt tizenegy órakor vezette oltárhoz Csáky Gusztáv gróf Rosty Mariettát, özvegy, Rosty Flórisné leányát. Az előkelő násznép sorában ott voltak gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó és az arisztokrácia számos tagja. Az esketést gróf Csáky Károly váci püspök végezte. Tanúk voltak a menyasszony részéről gróf Nákó Sándor és gróf Mailáth György, a vőlegény részéről gróf Csáky Albin és gróf Normann-Ehrenfels Rudolf. A násznép a templomból a Park-klubba hajtattott, ahol fényes lakoma volt.

— A Nobel-díj nyertesel. Az egész világ nagy kíváncsisággal nézett a Nobel-díj bizottságának határozata elé. E kíváncsiságot elosztotta egy Stockholmból jött távirat, mely szerint a Nobel-díj bizottsága elhatározta, hogy az orvosi díjat megosztja Mechnikov tanár, párisi bakteriologus és Ehrlich maina-frankfurti tanár, titkos egészségügyi tanácsos között. A fizikai díjat Plankon berlini tanár, az irodalmi díjat Swinburne angol költő és a kémiái díjat Rutherford kapta.

— Elsüllyedt uszályhajó. A Tisza torkolatánál tegnap elsüllyedt egy természetesen megrakott uszályhajó, mely Grossmann és Klein újvidéki cég tulajdona volt. A hajó utközben léket kapott és a kikötésnél egy óra múlva elsüllyedt. A hajón lévő köztul Bütz Ádám kormányos uszályval megmenekült mig Szeszujka Antal és Bauer Konrad hajósok valamint a hajón lévő Mateisz Antalné a hajóban rekedtek és azzal együtt elsüllyedtek. A holttesteket még nem emelték ki. A vizsgálat folyik.

— Az alkotmánypárt vacsorája. Az alkotmánypárt mai pártvacsoráján szép számmal voltak jelen a párt tagjai. Ott voltak: Széll Kálmán, a párt elnöke, gróf Andrássy Gyula, a párt vezére és Darányi Ignác miniszterek, Návay Lajos képviselőházi alelnök, Hertelendy Ferenc és Bittó Dénes főispánok, Rakovszky belügyminiszteri tanácsos és a pártnak számos képviselő- és küllaga.

— A bécsi diák-tüntetés. A bécsi egyetemen történeletről szóló hivatalos jelentés megállapítja, hogy az aulában lefolyt verekezésnél harminczhárom személy sebesült meg, ezek közül hat revolverlövések által, még pedig egy könnyen, ötnék sebeiről még bizonyosat nem tudni. Összesen huszonhét személyt tartóztatnak le, akik közül öt ellen súlyos testi sértés gyanúja miatt az államügyészségnél tettek panaszt.

A turini, florenzi és bolognai egyetemi hallgatók is tüntetéseket rendeztek a bécsi szörnyűmen történetek miatt, amelyek azonban rendben folytak le. A római diákok délután egy óra hosszáig tüntettek a Piazza Colonnán és a Piazza Venezián. Komoly incidens nem történt, mindazonáltal néhány letartóztatást fogantatosítottak. Ma este nyolcz és tíz óra között több ezer emberből álló tömeg, köztük számos nő, a rieszti egyetemet éltette és a Garibaldi-himnusz énekelve bejárta a várost, miközben a trieszti Ausztria-egyesület ablakait beverték. A Volnich-szálló több ablakát beverték, a tetteseket azonnal letartóztatták. A német állami iskola előtt a tüntetők megelégedtek a zajongással. A helytartósági épületet rendőrség őrizte. Összesen tizenkét letartóztatás történt. Görzből hasonló tüntetések híre érkezik.

— A rádböri katasztrófa után. A rádböri katasztrófa alkalmával 341 személy vesztette életét, 24 sebesült meg. Az elhunytak közül 232 nő, 105 nőtlén és 4 özvegy. A hátramaradottak kártalanítását november 19-től kapják. A külföldiekért való gondoskodás a szükséges iratok beérkezése után kezdődik. A belesétkártalanítások fejében 341 elhunytért 36.536 márkát, 231 özvegynek és 567 gyermeknek 140.010 márkát fizetnek. Átlag mindegy családra 800 márka esik. 6 árva összesen évi 1382 márka járadékot kap. A sebesültek közül 22 fekszik a kórházban, míg ötöt már elbocsátották.

— Szédelgés Carusoval. Eddig teljesen szokafan módját használta fel egy pétervári szélhámos társaság a közönség kifosztására. Nagy ötes plakátok hirdettek napokon keresztül egy hangversenyt, melyen állítólag részt vesz Caruso, a híres Caruso is. A hangverseny napján csak úgy tódult a közönség a pénztárhoz, de csalódás érte. Közölték vele, hogy a jegyek már elfogytak; elkaptokdát azok, akik — természetesen nyereségre számítva — majd megint tudnak a jegyeken. A közönség most már ezekhez szaladt és ezektől aztán három-négy-szeres áron kapott is jegyet. Boldogan siettek aztán a hangversenyre, itt azonban újabb meglepetés várt. Közölték vele, hogy Caruso táviratban tudatta, hogy nem jön el a hangversenyre. A hangverseny ilyenformán nem lesz meg, a közönség visszakapja a pénztárnál a pénzt. Vissza is kapta a jegy — végleges árát. A többit az elővásárlók tartották meg. Nem kell külön magyarázni, hogy ezek a jó urak szövetségben voltak a „hangversenyrendezőkkel”, akik szépen megsztoztak a nem éppen jelentéktelen hasznon.

— Motoros bárkák a tengeri halászat ellenőrzésére. Tegnap érkezett meg Triesztbe Frederikhavensből az első nagyobb motoros bárka, amelyet az osztrák kereskedelemügyi kormány az osztrák tengerpart mentén üzött halászat ellenőrző szolgálatára rendelt. Az új motoros bárka tizennyolcz méter hosszú, négy méter 30 csm. széles és köolajos motorja kilencz mértföld sebességet fejt ki óránként. Ilyen bárkát még négyet fognak építtetni, melyek részben a dalmát, részben az isztriai halászat ellenőrző szolgálatát fogják ellátni. A kis gőzös Dániából az Északi-, Atlanti- és Földközi-tengeren és az Adrián át saját hajtóerejével jött és a kapitány lentése szerint a legerősebb viharok az Adrián érték.

— Pusztító forgószél. Littleockból érkezett távirat jelenti, hogy tegnap két forgószél-roham az Arkansas több városában nagy pusztításokat okozott. Harmincz ember meghalt és sokan megsebesültek.

— Bedől egy iskola. Vérifagyasztó szerencsétlenség történt tegnap Dorozsma, csongrád-megyei faluban: bedől az iskola és maga alá temette az iskolában levő gyermekereget. Nem kevesebb, mint tizenhét súlyos sebesültje és két halottja van a katasztrófának. A szerencsétlenség annál felháborítóbb, mert az iskolaszék már évekkkel ezelőtt kijelentette, hogy az épület düledezik és veszélyvel fenyegeti a gyermekeket. Mindamellett nem építettek új iskolát. A váci püspök, mint kegyur, csak felekezeti iskolát akart építtetni, a község pedig községi iskolát akart. Az utóbbi napokban oly repedések voltak láthatók az iskolafalon, hogy azt több helyen alá kellett támasztani. Három nap előtt Sztrakay rendőrkapitány sürgősen jelentette Scossa Dezső tanfelügyelőnek, hogy haladéktalanul zárassa be az iskolát, mert életveszélyes benne a tanítás. A tanfelügyelő áttette az ügyet az államépítészeti hivatalhoz és eközben máshonnan jött meg rá a felelet: az iskola beomlott, beomlott abban a pillanatban, amidőn kilencz-száz iskolaköteles gyermek tartózkodott az épületben. A katasztrófa voltaképen az első emeleti tanteremben történt, ahol az első osztályu tanulók, 6—7 éves fiucskák és leányok tanulták az ábécét. Egy rettenetes roppanás hallatszott és a következő pillanatban az aláhullott kötörmelék valamennyit eltemette, de nagyobb részüket szerencsésen kiásták a romok közül. Két leánykát: Nagy Erzsikét és Oláh Erzsit haldokolva szállították a kórházba, gyenge tagjaikat összezsuzta a leomló malter és rozszant gerenda; agyvelejük is megsérült. Tizenöt gyermek állapota igen súlyos; eszméletlenül, lázbetegen fekszenek szülőik lakásán s ezideig nem tértek magukhoz. Dorozsmán nagy a gyász, leírhatatlan az elkeseredés és felháborodás. Nincs is most az országnak szomorubb községe, mint Dorozsma. Hir szerint a községbeliek annyira fel vannak háborodva, hogy át akarnak térni a református hitre.

— Megszöktetett grófnő. Ma egy hete megírtuk, hogy az a nyomozás, mely a megszöktetett Harnoncourt Mária grófnő után történt, Triesztnél minden további fonalat elveszített. A folytatott nyomozás azonban, ugy látszik, fordulatot hozott a dologban: megállapították, hogy a szökevények Triesztből a legnagyobb és a legvégsőkig fokozott óvatossággal, szinte bujkálva, nem hajón, ahogyan először gondolták, hanem vasuton Délolaszországba utaztak. Délolaszország egyik kikötőjében hajóra szálltak és most azt hiszik, mert minden jel arra vall, hogy Angliába utaztak és ott megesküdtek. Érdekes és ezt a nyomozás a legnagyobb részletéig megállapította, hogy Carsten Károly már hónapok óta készült a szökésre. Még érdekesebb, hogy a nevelő és a grófkisasszony már pontosan három hónapja elhatározták a szökést, elhatározták, hogy egymáséi lesznek. A nyomozás megállapította, hogy Carsten Károly két hónappal ezelőtt egy budapesti könyvkereskedő cégnél megrendelte Európa összes vasutjainak menetrendjét. Az összes menetrendeket meg is találta a nevelő fiókjában, egyikből sincs kizakítva egyetlen oldal; egyetlen jelzés sincs a menetrendekben. Azonban a legtöbb menetrendből két példányt találtak a nevelő fiókjában. Csupán a magyarországi, olaszországi és angliai menetrendből volt egy példány. Ebből is valószínűvé válik az, amit a nyomozás már megállapított, hogy a szökevények Olaszországon keresztül Angliába utaztak. Megállapították, hogy a grófkisasszony mindössze a zsebpénzéből megtakarított néhány ezer koronát és az ékszereit vitte magával. Irásait, sőt utlevélét, mert ez is volt, otthon hagyta. Tény az is, hogy a grófkisasszonynak kerek tíz millió korona anyai öröksége van. Ezt az árvaszék kezeli és ezt az összeget hiány nélkül meg is fogja kapni. Az öreg gróf már beletörődött a csapásba: azt mondják, hogy nagyon szeretné, ha visszajönnének a szökevények és most már nem is bálná, ha a szerencsés nevelő elvonná tízmillió örökségű leányát.

— Merénylet a bíró ellen. Kohut József kismartóni bíró abból az alkalomból, hogy Mareskó József a száji- és körömfájás tekintetében tett intézkedéseit nem fogantatosította, megszigta, mire az revolvert rántott és a bíróra lött, akit súlyosan megsebesített. A csendőrség Mareskót letartóztatta.

— Horváth Döme emlékezete. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület az idén kegyeletes módon adózott az egyesület nagynevű megalapítójának, Horváth Dömének, a budapesti itélőtábla volt tanácselnökének, Horváth Béla tanácselnök édes atyja emlékének. Az ünnepély szombat este folyt le az egyesületi tagok élénk részvételével. Dr. Kiss Kálmán egyesületi ügyész kegyeletes hangon emlékezett meg az egyesület alapítójáról.

— Megint vasuti baleset. A tegnapi fővárosi vasuti szerencsétlenséget pár órára rá már egy vidéki baleset követte. A Máv. igazgatóságának értesítése szerint ugyanis 23-áról 24-ére hajló éjjelen a 12 óra 39 perczkor Kelebia állomásról elindult 943/a. számú gyorsvonat Kísszállás állomás előtt beleütközött a tolatást végző 954. számú tehervonatba. A baleset oka az volt, hogy Felber Béla forgalmi szolgálatot teljesítő állomási felügyelő a védőjelzőt még a tolatás befejezése előtt szabad menetre állította. Az összeütközés következtében Koku-novics András, a 954. számú vonat fűtője könnyü-mérvű ütődéseket szenvedett, továbbá öt teherkocsi kisiklott és a pályát eltorlaszolta. Az akadály már délelőtt tíz órára elhárították és a vonatok átszállás és akadály nélkül közlekednek. Szigorú vizsgálat folyamatban van. Felber Béla állomási felügyelő állásától felfüggesztették.

— Munkásgimnázium Szombathelyt. A Nemzeti Szövetség elhatározta, hogy Szombathelyen munkásgimnáziumot létesít, hol ingyenes középiskolai oktatásban részesülnek a jelentkező munkások. Az intézmény védnöke Bezerédi István főispán, elnöké Ernuoszt József volt főispán és igazgatóvá Gerlics Sándor árvaházi igazgató választották meg. A munkásgimnáziumot december hónap folyamán nyitják meg.

— Rejtélyes tragédia. A minapi számunkban megemlékeztünk arról a rejtélyes esetről, mely Kassalben Meister Frigyes zongorakereskedő lakásán történt. A zongorakereskedés mellett levő irodában holtan találtak rá Meister huszonkét éves fiára és mellette még két holtestt hevert; a fiatal Meister barátja és egy ismeretlen leány. A rendőrség első pillanatban arra gondolt, hogy az ifjak közös elhatározással öngyilkosságot követtek el. Ennek azonban ellentmond a lefolytatott vizsgálat eredménye. A leánynyal, aki egy kalapüzletben elárúsítónő volt, három nappal előbb ismerkedtek meg a fiatal emberek és ez alkalommal találkoztak másodsor vele. Együtt voltak kávéházban, ahol vidáman beszélgetni látták őket és ezután mentek Meisterékhez. Egy óra mulva aztán mindhármut holtan találták a kis szobában. Hogy itt mi történt, arra a legesekélyebb nyom sincs. Akik ismerték a két fiatal embert, kizártnak tartják az öngyilkosságot. Az ügyészség nem engedi meg a szerencsétlenek eltemetését addig, amíg a halál okát meg nem állapítják.

— Házasság. Horváth Máriával, néhai Horváth Károly és neje, szül. Koskol Mária leányával dr. vizeleti Kiss Elemér Vas vármegye szentgotthárdi járásának főszolgabírája e hó 28-án délután négy órakor tartja egybekelését Budapesten a Jézus Szent Szive-templomban.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék hérmentev kúldetik.

— Elrabolt értéktárgyak. Gróf Schultenburg trampe-i kastélyából, mint Berlinből jelentik, valószínűleg hivatásos betörő rablók igen értékes tárgyakat emeltek el. Az arany és ezüst-neműek között számos olyan akad, amelyek fejedelmi személyek ajándékai. Akad a sorban egy gyémántokkal ékesített tojásdad aranyszelence, amit a gróf a mecklenburgi nagyhercegtől kapott emléke, négy antik fülbevaló, sok évszázados ezüst- és aranyóra, evőeszköz, mellesat, pompásabbnál-pompásabb gyöngy-nyakék, karperecz és érem. A rablók úgy hatoltak be a kastély termeibe, hogy felkészítették az ajtók lakatjait. Fényes nappal követték el a betörést, amikor egész üres volt a kastély. Miután befejezték a fosztogatást, megdézsmálták a bor- és dohánykészletet és vidám dárdidót csaptak. A vizsgálat Berlinben folyik a legerősebben, mert a rendőrség azt hiszi, hogy a betörők ott próbálják meg a kincses zsákmányt értékesíteni.

— **Szerencsétlenségek a vadászaton.** Megdöbentő vadászati szerencsétlenségekről kapunk hírt Zalamegyéből. Az egyik eset, amelyről tudósítónk hírt ad, a múlt héten történt Magyaródon, hol Barabás Ferenc földbirtokos esett áldozatul. A töltés hátába furódott s néhány órai küzdés után meghalt, nagy családot hagyván maga után. Ez ügyben a vizsgálat folyik. A másik eset tegnapelőtt történt Nagykanizsán a városi erdőben. Mindjárt a vadászat kezdetén egyik fegyver elsült s a töltés dr. Hajdu Gyula nagykanizsai ügyvéd mellébe hatolt, akinek állapota súlyos. A szerencsétlenül járt ügyvéd a nagykanizsai függetlenségi párt elnöke, aki Zalamegye közelében mindig jelentékeny részt vett. Ez az eset szintén feljelentés tárgya. A köztisztviselőben álló ügyvéd szerencsétlensége általános részvételt kelt.

— **A tegnapi vasuti szerencsétlenség.** Megirtuk tegnap, hogy a főváros területén, a dunai teherpályaudvar előtt ismét vasuti szerencsétlenség történt. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a szerencsétlenségről ma a következő kommunikét adta ki:

November 23-án délután 6 órakor a Budapest-Ferencvárosról Dunapart-teherpályaudvarra indított 2241. számú tehervonat annak ellenére, hogy a kapott értesítés szerint a Dunapart-teherpályaudvar védőjelzője előtt meg kellett volna állania és a védőjelző is „Megállj!” állásban volt, az állomásba behaladt és ott a tolatást végző tartáléklokomotívval összeütközött. Az összeütközés következtében Cser József vonatfékező meghalt és Heider Kálmán vonatvezető súlyosan megsérült. A tehervonatonál két kocsit megrongálódott és két kocsit kisiklott. Szigorú vizsgálat folyamatban.

A nyomozás eddigi adatai szerint most már megközelítőleg meglehetősen állapítani, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. Schwarcz János a dunaparti teherpályaudvar állomásfőnök helyettese és Hermann Győző ügyeletes forgalmi tiszti vizsgálóságuk során azt vallották, hogy táviratban tudatták a ferencvárosi teherpályaudvarról, hogy a 2241. számú tehervonatonak a védőjelzőnél meg kell állania. Ezt a táviratot megkapta Svidersky Aladár a ferencvárosi pályaudvar forgalmi tisztje. Előírás szerint ezt az utasítást Sviderskynek írásban kellett volna közölni a tehervonatot vezetőjével. Svidersky ezt elmulasztotta. Kihallgatták Sviderskyt, aki azzal védekezik, hogy nagy elfoglaltsága miatt nem közölte írásban az utasítást Heider Kálmánnal a tehervonatot vezetőjével, azonban határozottan állítja, hogy szóbelileg utasította Heidert, álljon meg a védőjelzőnél. A vonatvezető oly súlyosan sebesült, hogy a Rókus-kórházban életveszélyes állapotban eszméletlenül fekszik s a rendőrség nem tudta még kihallgatni. Jelentkeztek azonban tanúk, akik állítólag tudnak arról, hogy Heider az összeütközés színhelyén, közvetlenül a szerencsétlenség után, amikor még eszméletlen volt, nyilatkozott a katasztrófáról. Azt mondta volna, hogy Svidersky őt nem figyelmeztette a védőjelzőnél való megállásra. Ettől eltekintve Heidert is súlyosan terheli a felelősség, mert a védőjelző tilosra volt állítva, ennélfogva ha az utasítást meg nem kapta volna, meg kellett állania. Heidert azonban mentik Hasz Péter mozdonyvezető és a fékezők, akik azt állítják, hogy mindent megtettek a vonat megállítására, de a csuszós lejtős síneken, a vonat nagyon erős megterhelése folytán minden erőlködés hiába való volt. A legfőbb hiba volt az, hogy kevés fékező volt a tehervonaton. Állítólag 3. holott 6-nak kellett volna lennie. Ez Heider hibája volt. Neki kellő számú személyzet kérésével gondoskodni kellett volna arról, hogy annyi fékező legyen a vonaton, amennyit a tehervonatot megterhelése megkövetel. Svidersky Aladár egész éjszaka a rendőrségen volt, ma délután pedig Becker Ádám rendőrfogalmazó kivitte a Rókus-kórházba, ahol kihallgatták Heidert.

A rendőrség ma délután egy órakor befogadta a vizsgálatot és megállapította, hogy a szerencsétlenségért Heider Kálmánt, a 2241. számú vonat súlyosan megsebesült vezetőjét terheli a felelősség, aki nem állította meg idejében a vonatot. Elrendelték ellene a bünvádi eljárást, amelyet felgyógyulása után fognak foganatosítani.

— **Szengáz megölte.** Kassán Spindanka János lengyel származású építőmunkás, ki mint éjjeli őr volt alkalmazva egy építkezésnél, az éjjel bement az egyik terembe, melyben a fal szárítására kocsiszal telt kályhák voltak elhelyezve. Spindanka becsukta a terem ablakait, majd leült a tűz mellé, hol elaludt. A kiömlő szengáz reggelre megfojtotta.

— **Betiltott rekvium.** Eszéken Msgr. Czopolics diakóvi lelkész betiltotta a Starcsevics Dávid lelkiüdvéért tartani szándékozott rekviumot.

— **A lágymányosi rablók.** Megirtuk a minap, hogy a Lágymányoson egy rablóbanda garázdálkodott, amelynek tagjai cigányok voltak. A menekülő rabló cigányokat budapesti detektívek üldözték s ma a banda több tagját Monoron letartóztatták. Az elfogott rabló cigányok: Lakatos Stoyka Pál, Kamir István, Kolompár István, Lakatos Stoyka István, Kollár Manyó Mihály, Kállay Manyó Mihály és Kolompár Mari. A kispesti betörésekből származó több tárgyak közül sokat megtaláltak a cigányoknál. A banda többi tagját keresik.

— **Halálos czéllövés.** A londoni Variété-színházban borzalmas jelenet történt. Clementine asszony, a világhírű czéllövő a közönség zajos tapsai között végezte mutatványait s utolsónak azt a számot hagyta, amikor társának fejéről üvegolyókat lőtt le. Ez az ugynevezett Tell Vilmos-lövés minden este az előadás szenzációja szokott lenni. Clementine asszony a nézőtérről husz méter távolságtól minden egyes alkalommal bámulatos biztossággal lőtte le partnerének fejéről az üvegolyókat. A tegnapi esti előadásban ez a jelenet nagy szerencsétlenséggel végződött. A czéllövő asszony elvétette a czélt és a golyó társának fejébe furódott. A szerencsétlen ember összerogyott s a közönség hanyatthomlok menekült. Az általános zűrzavarban, mikor a színpadról kivitték a halálosan megsebesült férfit, Clementine asszony elűnt s azóta is hiába keresik. Azt hiszik, hogy öngyilkosságot követett el. Boldogtalan társa ma reggel belehalt sebébe.

— **Egy brüsszeli mérnök találmánya.** Merveil, tekintélyes állású brüsszeli mérnök újfajta aeroplant talált fel. Az aeroplant csónak alakú és az a különös előnye, hogy nekifutás nélkül egyenletesen emelkedik ki. Az aeroplán alsó részén tartály van elhelyezve, mely néhány pár dobalaku szerkezet által beszívott levegő befogadására szolgál. Ez az összesajtolt levegő képesíti az aeroplant arra, hogy közvetlenül emelkedjék fel. Az új aeroplán — szakértők állítása szerint — egy lépéssel ismét közelebb hozta az emberiséget a repülés problémájának megoldásához.

— **Akasztás Weimarban.** Weimarban tegnap Hirsch hóhér a törvényszéki palota udvarán kivégezett egy Koch nevű többszörös asszonygyilkossággal vádolt gonosztevőt. A büns nagyon konokul viselkedett és semmi megbánást nem érzett. De a kivégzés előtt való estén a siralomházban bevallotta, hogy feleségén kívül még három más nőt is megölt, amit az esküdtszéki tárgyaláson állhatatosan tagadott.

— **Tönkretette az elnökválasztás.** Amerika vezető köreiből nagy feltűnést keltett Thomas Johnson clevelandi polgármester fizetésképtelensége. A polgármester, aki az Egyesült-Államok mindenkor elnökjelöltje volt és aki még pár év előtt is több millió dollár vagyonnal rendelkezett, egy hét előtt beszüntette a fizetéseit. Johnson skandináv származású és szerény kezdetből küzdötte fel magát Amerika legelső férfiai közé. Sokat küzdött a korrupció ellen, s különösen a gázművek s a közuti vasutak körül felmerült panamak ellen szállt síkra. Többször volt demokrata elnökjelölt és akkor neve az egész világon ismeretessé lett.

— **Fegyenczek lázadása.** Madridi híradás szerint a granadai fegyházban tegnap éjjel a fegyenczek fellázadtak és véres jeleneteket rögtönöztek. Mikor a börtönőrök végigjárták a zárkákat, az egyik czella lakói megtámadták őket, dulakodás közben kiragadták kezükből a kulcsokat és az összes czellákat kinyitották. Mintegy 800 gonosztevő szabadult ki egyszerre, akik előbb leszúrták a védtelen börtönőröket, azután menekülni akartak. Amikor át akartak mászni a falakon, a börtön kapuja előtt álló őrök észrevették és lövéseikkel hátrálásra kényszerítet-

ték őket. Mintegy husz főczinkos azonban a tetőkön át mégis megszökött. A fegyházigazgatóság telefon utján segítséget kért a kordovai helyőrségtől, ahonnan csakhamar egész század katona érkezett futólépésben. A katonák sortűzet adtak a fegyenczekre, míg ezek végre megadták magukat.

— **A hivatalos óra.** Egy vidéki városban történt a következő mulatságos epizód. Egy városi hivatalnok, aki mellesleg önkéntes tüzoltó is, a tüzelésre elrohan hivatalából és oltani segít. Közben keresi hivatalbeli főnöke. Elment tüzet oltani, mondják a kollégái. A főnök éktelen haragra lobban. „Mégis hallatlan. Hivatalos óra alatt megy el tüzet oltani? Este 6-ig hivatalos óra van, addig itt a helye. Menjen éjjel oltani!”

— **Az Istenítélet Amerikában.** Megdöbentő és valósággal középkorra emlékeztető eset játszódott le egy amerikai törvényszék előtt. Arkansas-állam Littlerock városának esküdtszékének előtt e hó 17-én egy Hursh nevű ember állt azzal vádolva, hogy revolverrel agyonlőtte egy Haywood nevű embert. A bűnösségre nézve sem volt elegendő bizonyíték, mire egy néger esküdőt azt ajánlotta, vessék alá a vádlottat a „woodov”-nak, amelyik csalahatlan módszer a bűnösség megállapítására. Az esküdteket ezeket mondotta:

— **Bíró ur!** Hursh azzal van vádolva, hogy revolverrel agyonlőtte Haywoodot, de ezt senkisémm látta. Ha tehát meg akarjuk tudni az igazságot, hozzassuk el azt a revolvert, töltsük meg, süssük el és ha Hursh csakugyan gyilkos, akkor a revolver vért fog izzadni. Én már sok ilyen próbának voltam szemtanúja és meggyőződtem a woodov helyességéről.

A többi esküdteket szintén csatlakozott ehhez a kérdéshez és a vádlott minden ízében remegve esdőleg nézett a bíróra, hogy miként fog határozni.

A bíró csodálatosképpen teljesítette az esküdteket bizarr kérését és a törvényszéki szolga nemsokára ott tartotta kezében a töltött revolvert. Egyik esküdte vezényszavára elsütötte a levegőbe, ezután hirtelen a vádlott mellének szögezte a csövet. A napsgár besütött a terembe és annak a fényénél egyszerre csak egy vörös folt csillant meg a revolver csövén. A vádlott erre felordított:

— **Vért izzad!** — azzal mintegy félörülten kiszaladt a teremből. Az örök utána vetették magukat, de nem tudták elérni. Hursh leszaladt az utcára, ott berontott egy mézszárazkba, felkapott egy kést és mielőtt még az alkalmazottak magukhoz tértek volna meglepetésükből, keresztülvágta a torkát. Amikor az örök odaértek, már halva volt.

A dologban pedig az a letragikusabb, hogy a revolver csövén levő vörös folt — rozsdá volt, amelyik a napfényben vérvörösnek látszott. Egész Amerikában óriási felháborodással tárgyalják ezt az ügyet és a bíró elmozdítását követelik.

— **A családirtó.** London Canning-Town elővárosában véragyaztó tragédia játszódott le tegnap. George Nadin nevű 35 éves tengerész borotvával megölte három gyermekét, kettőt pedig súlyosan megsebesített s aztán öngyilkosságot követett el. Tettének oka ismeretlen: Nadin, aki igen jó férj és apa volt, 14 nap óta betegeskedett és nem volt keresete. Aznap kellett volna egy southamptoni gőzösön elfoglalni állását. Felesége a konyhában volt elfoglalva, amikor gyermekei sikoltására berohant a szobába. Férje ekkor már három gyermekének átmetszette a nyakát. Az asszony kétségbeesetten férjére vetette magát és sikerült megmentenie még élő két gyermekét, de dulakodás közben férje őt és a két gyermeket is megsebesítette. A sikoltozásra berohantak a szomszédok, mire Nadin bezárkózott a másik szobába és átmetszette a saját nyakát. A szomszédok betörték az ajtót, elvették a dühöngő férfitől a borotvát és elszállították a kórházba.

— **Kiesett a vonatból.** Bollaák Jakab kőműves tegnap Mátyásdomb és Musznya között véletlenül kinyitotta a vasuti kocsi ajtáját és lebukott a robogó vonatról oly szerencsétlenül, hogy a kerekek közé esett, amelyek borzalmasan összeroncsolták. Hulláját a pályatest mellett járó emberek találták meg.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházható minden ember (nőnem és elegánsan
az ország- Zálinaer Sama elsőrangú
munkájára)

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítik:
finom öltönyt 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26 -

Raglán 21-26 frt
Felsőítő vagy
Tollkabát
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Leány-utca mellett

— **Sztrájk az iskolában.** Az észak-csehországi iskolaegyesület bizalmiférfiai tegnap Duxban gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy Észak-Csehország német városaiban december 1-én a poseni lengyelek mintájára proklamálják a cseh iskolásgyermek sztrájkját. A cseh lapok pénzt gyűjtenek a sztrájk céljaira.

— **A malária.** A malária, mint Lahoreból jelentik, Pendschatban mindinkább kiterjed és a halottakban nagyszámu áldozatot követel. — Armritsarban a leghevesebben pusztít a járvány. Itt naponként mintegy száz haláleset fordul elő. A kereskedelem pang, a kereskedelmi ügynökségek munkások nélkül szűkölködnek. A bazárok be vannak zárva és az utcák elhagyatottak.

— **Szerelmi dráma a poliklinikán.** Rémes szerelmi dráma játszódott le a római poliklinikán. Carbut harminczhat éves, nős irnok még a házassága előtt elcsábított egy szép tizenhat éves irodista-leányt. A férfi a múlt héten megbetegedett és bekerült a poliklinikára. Ott meglátogatta őt a szerelmese, akihez hűtlen lett és az elhagyott leány törrel vállonszurta a férfit, aki kiragadta a törst a sebéből és többször a támadójába döfte. A férfi állapota nem veszedelmes, de a leány halálán van.

— **Nem ismerte fel önmagát.** A new-yerseyi elmeorvosintézetben egy névtelen beteget kezeltek, aki nem ismerte fel önmagát. E szerencsétlen ember, akit később felesége erélyes nyomozás után megtalált, Harrington professzor, az Egyesült Államok meteorológiai intézetének volt igazgatója. Az igazgató pár év előtt azzal bucsuzott feleségétől, hogy hivatalos ügyekben pár napra Newyorkba utazik. A professzor azonban nem tért vissza és teljesen nyoma veszett. A felesége által lankadatlan erélyvel vezetett nyomozást azonban végre eredmény koronázta. Ráakadt egy New-Yerseyben levő kórházban, ahol férjét, mint a „névtelen beteg”-et ápolták. Kiderült, hogy már három éve ápolják a kórház elmeorvosintézetét osztályán, a hová az utczáról vitték be, ahol mindenkitől elhagyatva bolyongott. Mivel írásait is elvesztette, annál kevésbé lehetett kitért megállapítani, mivel a tanár semmire sem emlékezett, legkevésbé a saját nevére és körülményeire. Orvosi körökben nagy érdeklődéssel tárgyalják az elme megbetegedéseinek ezt a különleges esetét.

— **Gyilkos asszonyok.** Livazényben Kunsz István bányász vadházasságban élt özv. Schmidt Antalné leányával, Mariskával. Kunsz néhány nap előtt összeveszett feleségével és megverte, mire az asszony elszökött hazulról. Tegnap az asszony anyjával együtt visszatért, hogy butorait és ruháit elvigye. Kunsz nem akarta engedni és szóváltás közben feleségét megütötte. Erre mindkét asszony nekiesett Kunsznak és agyonverte őt. A gyilkos asszonyokat letartóztatták.

— **Megzavart betörők.** Másiak községben az éjjel betörték a községi takarékpénztár és hitelszövetkezet épületébe és a Wertheim-szekerényt több helyen megfúrták. De mielőtt kirabolhatták volna, a mulatságból hazatérő legények meghallották a zajt és megzavarták a tetteseket munkájukban, kik fúrószközkeiket a helyszínen hagyták, elmenekültek. A csendőrség keresi a tetteseket.

— **Kiraboló üzlet.** Petrozsényben ma éjjel Bauer Izsó kereskedőt kirabolták. A rablók éjjel tizenegy órakor az üzlet ajtaján bekopogtattak és csukrot kérétek. Mikor a kereskedő kinyitotta ajtaját, három árczos rabló rontott be, kik közül kettő torkon ragadta Bauert és kést szegezve mellének, követelték tőle a pénztárkulcsot, mit a szorongatott kereskedő oda is adott. Míg a két rabló Bauert tartotta, addig a harmadik, kinek leírásából a csendőrség kezéből vasárnap éjjel kiszökött Orlics Budera lehet ismerni, a pénztárt kinyitotta és annak tartalmát, összesen 900 koronát kivette, mire mindhárman megugrottak. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, azonban eddig eredmény nélkül.

— **Késelő leány.** Walla Ilona rendőri felügyelet alatt álló leány az éjszaka Vörösmarty-utca 54. sz. lakásán fizetési differenciák miatt összeveszett Branke Sándor napszámmal, majd bicskát rántott s a napszámost összeszurkálta. Branke sebeit a men-

tők kötözték be. Walla Ilonát a rendőrség letartóztatta.

— **Életuntak.** Szalai Julia 35 éves varrónő tegnap délután az összekötő vasúti hídról a Dunába ugrott. Közben megbánta a tettét és esés közben megkapaszkodott a hid egyik vaskapcsában s segítségért kiáltott. Csakhamar elösielt az 1042. számú rendőr, aki a közönség segítségével kiszabadította a leányt veszedelmes helyzetéből. — Cseresnyés Ferencz géplakatos a Rottenbiller-utca 28. számú lakásán gyufaoldatot ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — Horváth Jenő kovácssegéd a Mária Terézia-téren mellbe lötte magát. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Ha örömet akarunk szerezni kedveltjeinknek,** lepjük meg őket karácsonyra egy doboz szalonczukorkával. A nagysurányi czukorkagyár készítményeit a legmelegebben ajánlhatjuk e célra, mert ezen előkelő, hazai gyárból kikerült szalonczukorkák és teasütemények finomságukkal és nagy választékuknál fogva a legkényesebb igényeket is kielégíthetik és mindenféle vonatkozásban szívesen fogadott ajándéktárgyul szolgálnak. Egyebekben utaljuk t. olvasóinkat a gyár mai hirdetésére.

— **Halálozás.** Eckhardt Francesconi verzerőrnagy, az 55. gyalogdandár parancsnoka, ki csak néhány nap előtt érkezett Triesztbe, ma délután szélhűdés következtében hirtelen meghalt.

x **Ha gyermekét egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént.** Ne vezettesse magát félre az utánzatoktól.

x **Zászlók, címerek minden kivitelben kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x **Fodor-léle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.**

x **Diana-sósorszesz mint háziszer kapható az egész országban.** Köztudomásu, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászületekben fejbédörzsölésre és borotválkozás után arcfecskendezésre az urak használják. A fájdalomakat azonnal csillapítja. Masszirozásra általánosan minden házban csakis Diana-sósorszesz használják. Egy üveg 40 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Dohnányi hangversenye.** Piros betűs ünnepnapja van a zenei évadnak, valahányszor olyan ka-libéri művész, mint Dohnányi Ernő, hangversenyt ad. Ilyenkor a zeneőr közönség tömegesen tódul a hangversenyterembe, egyetlen helyet sem hagyva üresen és várakozástelies, ünnepi, szinte ájtatos hangulatban lesi a művészet fenséges revelációit. Ilyen képe volt ma este is a Royal-teremnek, ahol Dohnányi Ernő igazán nem mindennapi nagy mű-elvezetben részesítette hallgatóságát. Az ő eszményi, komoly és előkelő művészetéhez méltó műsort állított össze a klasszikus zongorajáték nagymestere. Kezdte Schumann Fis-moll szonátájával, ezután következett Beethoven két monumentális alkotása, u. m. a 110. op. számú Cis-dur és a 111. op. számú C-moll szonáta, végül pedig a művész színes bokkrétát kötött Chopin műveiből. A hangverseny sulypontja Schumann és Beethoven szonátáin nyugodott. Ezeket Dohnányi oly tökéletes művészettel adta elő, hogy arról csak a legnagyobb elragadtatás hangján lehet szólni. Schumannt és Beethoven nem lehet ennél szebben és stilszerűbben interpretálni. Chopint azonban kissé elnagyolta a művész. Ezekhez a finom apróságokhoz gyöngédebb kézzel kell nyulni.

(*) **Az Operaházban holnap, szerdán Swärdström Valborg svéd művésznő fellépésével „Lakme”** kerül színre. Delibes népszerű dalművét ezuttal adják először ebben az idényben a következő szereposztással: Lakme — Swärdström, Mallika — Payer, Miss Ellen

— Ambrusné, Miss Róza — Berts, Mistress — Valent V., Gerald — Arányi, Nillakantha — Szemere, Frederic — Mihályi, hadfi — Pichler, Domben — Hegedüs, Couraval — Ney Bernát, kínai kereskedő — Juhász. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Alszeghy K. főrendező. (Évi bérlet 130, felemelt hely-árak.) Szerdán „Lohengrin”-t adják a czimszerepben Anthessel, Elzáéban Vasqueznével. (Évi bérlet 131.)

(*) **„A pénz”** Aradon. Aradon szombaton mutatják be Garvay Andornak a Vigszínházban oly nagy sikerrel adott színművét „A pénz”-t. Az aradi közönség azzal az érdeklődéssel várja ezt a bemutatót, mely a komoly irodalmi alkotásokkal szemben jellemzi Arad intelligens közönségét. Szendrey színtársulata teljes ambícióval készül a szombati premierre, melyet a főváros irodalmi köreiben is nagy érdeklődéssel várnak.

(*) **Modern festők kiállítása.** Egy újabb képkiallításnak nyitlak meg a Könyves Kálmán művészeti társaság termei. Ezen a kiállításon pompás együttesben találjuk a magyar festőművészek egy igen jeles gárdáját, akik igen magas nivón álló tárlatot rendeztek. Vernissage nélkül, csendben nyitlak meg a Nagymező-utczai tárlat, melyhez a Könyves Kálmán szalonjai nyujtanak keretet. Ez a művészeti társaság, mely eddig is nagy eredményvel szolgálta az izlés és tudás fejlesztésének feladatát, büszke lehet ezen tárlatára. Az az erős és illusztris gárda, amely java erejét adta oda a tárlat gazdagságához, a következő festőművészekből áll: Boruth Andor, Csáktornay Zoltán, Csók István, Czöbel, Frecskay, Her-rer Czézár, Huszár Vilmos, Iványi Grünwald Béla, Kann Gyula, Katona Nándor, Kemény Jenő, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Márk Lajos, Nyilassy Sándor, Olgay Ferencz, Póll Hugó, Rippl-Rónai József, Tull Ödön, Vaszary János, Székely Andor, Hatvany Ferencz. Ez a névsor, maga a kritika. Pompás tárlat ez, amelyről igazán csak elragadtatással emlékezhetünk meg. Kétségtelen, hogy ezek a jeles alkotások nagy képvásárlásra fogják serkenteni a közönséget, mert a művészek, számítva a mai gazdasági viszonyokkal, nagyon olcsóra szabták a kiállított képek árát.

(*) **A Vigszínházban holnap szerdán, a „Visszatérés Jeruzsálemből”,** Donnay Maurice szenzációs színműve kerül színre, amely tegnap diadalmasan esett túl a kritikus első hétfőn. A nézőtér ezuttal is egészen megtelt és a közönség Göthné-Kertész Ellát, s Göth Sándort ünnepelte, akik mellett Gazi Mariska, Harmath Hedvig és Fenyvesi Emil alakításának szólt a sűrűn felhangzó taps és a számtalan kihívás. Holnapután, csütörtökön a „Virraszt a szerelem”, Flers és Caillavet szeretetreméltó vigjátéka kerül ismétlésre.

(*) **Muzeum vagy főúri palota.** Arról van szó, hogy a Nemzeti Muzeum kiegészítésére megszerzik a Nemzeti Lovarda épületét és a szomszédos Esterházy palotát. Most azonban úgy áll a dolog, hogy a Lovardára új vevő jelentkezik: gróf Széchenyi László és neje Vanderbilt Gladys személyében, akik a mágnásnegyedben pompás palotát készítenek építtetni és erre a célra a Lovarda nyolczezer négyszög méter nagyságu telkét óhajtanák megszerzeni. Gróf Andrássy Géza, a Nemzeti Lovarda elnöke, közgyűlési határozat alapján e hó 30-ig elővételi jogot biztosított a közoktatásügyi kormány-nak.

(*) **Vidéki színházak.** Temevárt Krecsányi Ignác kitünő operette-ensemble-je „A dollárkirálynőt” fényes kiállításban és pompás előadásban hozta színre. Főti Frida a czimszerepben, Albert Erzi (Olga), Déri Rózi (Daisy), Czobor, Falussy, Latabár, Tábori stb. elemükben volt. A közönség nagyon jól mulatott. — Kolozsavárt érdekes angol drámára készülnek. Címe: „If i were king”; magyarban fordította dr. Mihály József „Ha király volnék” címet adott neki. Az ujdonság a jövő hét elején kerül színre Kürthy György rendezésében. — A legtöbb vidéki színpadon — „Virraszt a szerelem”. Legujabban Debreczenben és Szegeden mutatják be Caillavet és Flers népszerű vigjátékát. Mindkét helyen nagy sikerrel. Debreczenben Jacquelinei Báthory Mária, Adolfort Bérczy Ernő, Szeged-

26 frt

emelet.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Hadszénfata valódi áldás gyomorbafozok-nak és székzenyülésben szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 8-8 óra alatt tel. Josen randbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 80 fillér.

den Jacquelinét Nagy Teréz, Adolfot pedig Kertész Mihály játszotta. Mind a négyen sűrű tapsok között.

(*) **Előadás a Feministák Egyesületében.** Örövendetes jele annak a rohamos fejlődésnek, mely a feminizmus eszméinek a szociológia tudományos művelői körében is híveket szerzett, az, hogy a Feministák Egyesületének e héten kiváló férfivendége lesz dr. Hanns Dorn, a német szociológiai irodalom és a társadalmi mozgalmak terén általánosan elismert és kiváló előadó személyében. Az előadásra, mely „Der Mann und die Frauenbewegung” (A férfi és a nőmozgalom) címen e hó 26-án, csütörtökön d. u. 6 órakor az Ujvárosi közgyűlési termében (IV., Váci-u. 62.) lesz megtartva, jegyek már válthatók a Feministák Egyesületében (V., Márit Valéria-u. 12.) és a Bárd-féle színházjegyirodákban (IV., Kossuth Lajos-u. és VI., Andrássy-ut 2.) 6, 4 és 2 korona árban.

(*) **A Nemzeti Zenede csütörtökön,** e hó 26-án este fél nyolc órakor rendezi az idén első zenekari hangversenyt a fővárosi Vigadó nagytermében. Gobbi Alajos igazgató karnagy vezetésével. Előadásra kerül Weber zongoraversenye (zongora: Schwarz Emilia), ifj. dr. Toldy László hegedűversenye (hegedű: Drumár László), Rachmanina II. zongoraversenye (zongora: Weisz Margit), Mozart „Scena con Rondo”, éneklő Muzsik Noémi, Saxlehner Andor: Fantázia nagy zenekarra.

FŐVÁROS.

(*) **Iskolaszéki választás.** A II. kerület Országúti iskolaszékbe a Margit-körúti és Lövházutezai iskolák tanítótestületei ma választották meg képviselőiket. Képviselők lettek Hoffer Lajos és Iván János.

(*) **A budai vízmű.** Régi panasz már, hogy a budai vízmű nem képes ellátni a budai külterületek, különösen a magasabb fekvésűek igényeit. A vízműigazgatóság már több ízben előterjesztést tett a tanácsnak aziránt, hogy a vízművet termelőképességének fokozása végett egy harmadik kazánnal szereljék fel. Az előterjesztés eredménytelenül járt, amennyiben a pénzügyi és gazdasági bizottság pénteken tartandó ülésében fog az új kazán költségeiről határozni.

(*) **Körkocsijáratok a fővárosban.** A fővárosi közlekedési ügyosztály javaslatára, a tanács nemrég elhatározta, hogy Európa nagyobb városainak mintáira omnibusz-járatokat létesít, amelyek angol, francia és német nyelvű vezetői magyarra fordítva Budapest nevezetességét. A tanács e körkocsijáratok rendezésére pályázatot hirdetett, amelyre öt ajánlat érkezett be és melyek közül az ügyosztály a Idegenforgalmi Vállalat ajánkozását ajánlja elfogadásra. Amint hírlik, a Székesfővárosi Közlekedési Vállalat ezen új intézményben konkurrenciát vél látni és a várossal kötött szerződése alapján meg akarja akadályozni ezen igazán életrevaló terv megvalósítását.

(*) **Ferencz József emlékalapítvány.** A király megengedte, hogy a főváros közönsége által a fővárosi József áruváházban és az Erzsébet leányárházban tett egy-egy alapítvány „Ferencz József születésének 70-ik évfordulójának emlékalapítványa” elnevezést nyerjen.

(*) **Miniszeri jóváhagyások.** A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a gyári és kereskedelmi képviselők országos testületének alapszabályait. — A belügyminiszter a törvényhatósági közgyűlésnek azon határozatát, melylyel a VIII. kerületi görög kat. templom felszerelésének pótlására szükséges 6700 korona költséget megszavazta, jóváhagyólag tudomásul vette.

(*) **A sorompó ellen.** A polgárság mozgalmat indított a czeplédi vonal kitelenítése ellen. A czeplédi vonal ugyanis a főváros legnagyobb forgalmu utain akasztja meg a közlekedést. A polgárság küldöttsége ma járt Sztérenyi József államtitkárnál. Paksy Béla gyógyszerész, a küldöttség szóoka hivatkozott arra az anomáliára, hogy a vasúti sorompó csaknem állandóan elzárja a főutonalakat. Sztérenyi államtitkár utalt arra, hogy ennek a kérdésnek a megoldása szorosan összefügg a pályaudvarok végleges rendezésének kérdésével, amely a székesfőváros egyik legfontosabb városrendező és közforgalmi kérdése. A minisztériumban állandó napirenden tartják ezt az ügyet, de a végleges megoldást pénzügyi tekintetek késleltetik. Mihelyt a pénzügyi viszonyok megjavulnak, azonnal napi-

rendre tűzik a kérdést. A tervek már megvannak és csak a főváros és az érdekeltség meghallgatása van hátra. Kéri, legyenek addig türelemmel. A kormány intenciója az, hogy ezt a kérdést mielőbb véglegesen rendezze. A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta az államtitkár választát.

(*) **Kőolaj-lámpák.** A középítési bizottság világi-tási albizottsága ma délelőtt dr. Buzáth János tanácsjegyző elnöklésével ülést tartott, amelyen a Duna jobbparti városrésznél házilag kezelt kőolaj-lámpákhoz szükséges kőolaj szállítást három évre Klein Gyula, a Duna balparti kőolaj-lámpákhoz szükséges kőolaj szállítást ugyancsak három évre Haász József, végül a Duna jobbparti kőolaj-lámpákhoz szükséges alkatrészek szállítást három évre Gilye Józsefnek javasolta kiadni. Az ajánlati egységárakat, tekintettel az utóbbi években ugy az anyagokban, mint a munkaárakban mutatkozó általános áremelkedésre, a bizottság teljesen megfelelőnek találta.

(*) **A taksaméroló ügye.** A fővárosi törvényhatósági bizottsága egyik legutóbb tartott közgyűlésén tudvalevőleg véglegesen elhatározta a taksaméroló kötelezővé tételét. Addig is, míg a belügyminiszter megerősítő határozatával, a felterjesztés visszaérkezik, dr. Rényi Dezső tanácsos, a közlekedési ügyosztály vezetője, a viteldijak új, méltányosabb megállapítását célzó javaslat készítésén fáradozik, amelyben tekintetbe fogják venni a régi szabályrendelet életbeléptetése óta nagyot változott megélhetési viszonyokat is. Az új szabályrendelet készítője áttanulmányozta a bécsi, berlini, müncheni, párisi és londoni bérkocsisok viteldijait és arra a megállapításra jutott, hogy azok ugyanazon viszonylatokban, mindössze néhány fillérrel különböznek egymástól. Javasolni fogja tehát, hogy nálunk is ugyanazokat a tarifákat állítsák fel, amelyek a külföldi nagyobb városokban érvényben vannak.

(*) **A rikkancsok egyesülete megszűnt.** A Budapesti Ujságárusítók Önképző és Önszervező Egyesülete a múlt év szeptember 22-én megtartott közgyűlésében működését a tagok érdeklődésének hiányában bizonytalan időre felfüggesztette. Erre való tekintettel, továbbá tekintettel arra, hogy az egyesület vezetőségének a főváros tanácsához intézett beadványa szerinti kilátás sincs arra, hogy az egyesület működését újból megkezdhesse és sikeresen folytathassa, a belügyminiszter az egyesületet megszüntetnek nyilvánította.

Nyilt - tér

☞ rovatban közzétételük nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Ha még eddig

nem kapta meg

a Párisi Nagy Áruház ajándékát megjelölt (10) termék illusztrációval ellátott,

új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,

kerje ezt rögtön egy levelezőlapon, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., R. közi-ut 38.

GÖRVÉLYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, veses és anyós időgbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis mákacs bõrbelogségok (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbizhatóbb gyógymódja a Vérgyógyítás (Hemopatia), melylyel szélhűtés és elmozavar beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnek fényesen bõvült. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács István fővárosi orvosnak rendelõ intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. sz. em.

Rendelés naponta 9-1-ig és 8-6-ig, Levélben megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is közel.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Az Országos Biró és Ügyész Egyesület e hó** elején tudvalevőleg előterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez a bíróságok tagjainak informálása tárgyában s ebben az előterjesztésében a birói ügyviteli szabályok oly értelmű módosítását kérte, hogy minden ügyben tilos legyen az információt elfogadása. Az igazságügyminiszter, mint a Budapesti Tudósító értesül, most arról értesítette az egyesületet, hogy ezt a kérdést nem rendeleti, hanem törvényhozási úton kívánja szabályozni.

§ **Fegyelmi egy ügyvédi kamara ellen.** Rostás Gyula lugosi ügyvéd egy újság cikkben meg-támadta a temesvári ügyvédi kamarát, mert azt hitte, hogy az Lányi minisztert hivatalbalépésekor üdvözölte. Rostás ellen ezért fegyelmit indítottak, melyre a szegedi kamarát delegálták, amely azonban Rostást felmentette. A temesvári kamara erre feljelentette a Kuriánál a szegedi kamara fegyelmi választmányának ama tagjait, kik az ítéletben részt-vettek. A Kuria az aradi kamarát delegálta, amely mostani ítéletével felmentette a szegedi kamara fegyelmi választmányának tagjait, mert sem ítéletükben, sem tárgyalási beszédekben nem találtak sértőt a temesvári kamarára.

§ **Letartóztatott gyáros.** Pár nappal ezelőtt történt, hogy a rendőrség csalárd bukás büntette miatt letartóztatta a Pallós és Társa bej. cég cég-tulajdonosát, Pallós Zsigmondot. Dr. Marczel vizsgálóbíró kihallgatván Pallóst, elrendelte ellene az előzetes letartóztatás fenntartásával együtt a bünt-vizsgálatot is. Pallós védője, dr. Besnyő Béla a vizsgálóbíró határozata ellen védenoze szabadlábra helyezéséért felfolyamodással élt a törvényszék vád-tanácsához, amely ma dr. Takács bíró előadása alapján, helybenhagyta a vizsgálóbíró által elrendelt előzetes letartóztatást. A védő a vád-tanácsi határozat ellen felfolyamodással élt a királyi táblához.

§ **Ellélt román újságíró.** A budapesti törvényszék mint esküdttöróság Macrea Vazult, a „Lupta” volt szerkesztőjét öt esetben elkövetett sajtóvétségért összesen 28 havi államfogházra és 5200 korona pénzbüntetésre ítélte. Ezt az ítéletet a Kuria helybenhagyta.

§ **Szövetkezeti uszora.** Erényi Béla budapesti gyógyszerész 1905. évben megalapította a Hitel- és Előlegbank című szövetkezetet s elhelyezte ott rokonait, dr. Koppány Gyula ügyvédet jogtanácsosnak, Mangold Gusztávot fõtisztviselőnek s Erényi B. Antal titkárnak s a szövetkezet vezetőjének tette meg. Erényi B. Antal ellen rövid idő alatt hármán tettek büntető feljelentést uszora vétsége miatt. És pedig Benkő Gábor ideigl. nyugalmazott honvédhadnagy, Mersits Jenő nyugalmazott aljárásbíró és Leidenfrost Kornél fővárosi irodatiszt. Benkő Gábor apróhirdetés után jutott Plesch Adolf ügynök közvetítésével Erényi B. Antalhoz. Benkő kétezer korona kölcsönt kért, miután ötven korona nyugdíjából megélni nem tudott, de Erényi csak 900 koronát volt hajlandó hitelezni oly feltétellel, hogy a Magyar Általános Biztosító Társaságnál 2000 korona erejéig életbiztosítást kössön, ugyanilyen összegre adjon két kezes által aláírt váltót, azonkívül három évre szóló, összesen 1800 koronáról szóló nyugdíj-nyugtáit ruházza át a szövetkezetre és hatalmazza fel a szövetkezet szolgáját, hogy a nyugtákat havonként beváltsa. Benkő tisztában volt azzal, hogy csapdába került, de szorult helyzetében kénytelen volt e súlyos feltételeket elfogadni. Hasonló módon kapott 1000 korona kölcsönt Mersits Jenő, nyugalmazott aljárásbíró és Leidenfrost Kornél székesfővárosi adótiszt, akit Tóth Ferencz ügynök vitt el Erényihez. A büntető törvényszék vád-tanácsa ma a sértettek feljelentésére, dr. Földes Árpád védő meghallgatása után Erényi B. Antal uszora vétségéért vád alá helyezte.

§ **A hitelező gyilkosai.** Magyar Bodza, erdélyi havasi községnek Rothschildja volt idősbb Bulárka Demeter, kinek nemcsak nagy vagyona volt, hanem az egész környék hitelezője is. 1903. április 29-én éjjel a falu eme Rothschildját 15 késszurással és számos botütéssel agyonütötték. A vizsgálat kezdetben Bulárka fia ellen irányult, mert köztudomású

ÉK.

gyesület e hó
zett az igaz-
ának informá-
ésében a bírói
sítást kérte,
információ el-
a Budapesti
e az egyesü-
ti, hanem tör-

ellen. Ros-
zikkben meg-
át, mert azt
talbalépésekor
mit indítottak,
amely azon-
kamara erre
nara fegyelmi
életben részt-
legálta, amely
di kamara fe-
sem ítéletük-
találtak sér-

al ezelőtt tör-
büntette miatt
i. cég cég-
Marcel vizs-
lte ellene az
gyűtt a bü-
ő Béla a vizs-
abadlábra he-
ényszék vád-
bíró előadása
által elrendelt
anácsi határo-
i táblához.

pesti törvény-
ult, a „Lupta”
itt sajtóvétség-
5200 korona
Kuria helyben-

Béla buda-
apította a Hi-
s elhelyezte
ügyvédet jog-
tisztviselőnek
övetkezet ve-
al ellen rövid
lentést uzsora
or ideigl. nyu-
Jenő nyugal-
Kornél ítvá-
hirdetés után
közvetítésével
er korona köl-
gdijából meg-
0 koronát volt
a Magyar Ál-
korona ereikig
gről adjon két
om évre szóló,
ij-nyugtát ru-
za fel a szá-
havonkint be-
nyog csapdába
ytelen volt e
módon kapott
ugalmazott al-
stővárosi adó-
el Erényi-
sa ma a sér-
ád védő meg-
uzsora vétség-

Bodza, erdélyi
idősb Bu-
vagyona volt.
s. 1903. április
5 késszurással
vizsgálat kez-
t köztudomásu

volt, hogy apa és fia közt igen rossz viszony volt, később Drégics János napszámos ellen irányult a gyanu, mert ez is egyik adósa volt Bulárkának. A vizsgálat azonban nem tudott semmi pozitív eredményt megállapítani. Csak ötödfél évvel később, ez évi február havában a csendőrséget egy koldus aszszony vezette nyomra, aki elmondotta, hogy a gyilkosság éjjelen ő Drágicséknál hált és akkor hallotta, hogy Drágics János és Sporea György ugyanottani napszámos összeszóvetkeztek Bulárka meggyilkolására, sőt látta előbbinek véres ingét is. A bészdivásárhelyi kir. ügyészség megállapította, hogy egy Drégics, mint Sporea szintén adósa volt Bulárkának és ennek halála folytán megszabadultak adósságuk fizetésének kötelezettsége alól. Ennek folytán le is tartóztatták a két gyilkost. Az ottani esküdttörvényszék 73 tanut hallgatott ki a főtárgyaláson és bűnösnek mondotta ki mindkét vádlottat a gyilkosság büntetésében, amiért egyenként 15 évi fegyházra ítélte őket. A kir. Kuria ma tárgyalta Sebestyén Mihály elnöklésével a vádlottaknak enyhítés miatt, az ügyésznek pedig súlyosbítás miatt benyújtott semmiségi panaszát. Dr. Küchler Gyula koronagyűlés az ügyészség semmiségi panaszát visszavonta, mert amennyiben azt fentartaná, kénytelen volna a vádlottak fejére halálbüntetést kérni. A kir. Kuria a többi semmiségi panasz elutasításával hozzájárult az elsőfoku bíróság ítéletéhez.

§ A fegyház lakója. Veszedelmes szélhámós állott ma a büntetőtörvényszék előtt kilencz rendbeli csalás és több lopás büntetével vádolva. Theimer Adolf a neve e megrögzött bűntevőnek, aki nem kevesebb, mint tizennyolcz évet töltött a fegyházban csalásaiért, amiket egészen eredeti módon követett el. A lapokból értesült lopási esetekben felkereste a károsult felet s ott magát detektivnek, vagy rendőrkapitánynak adva ki, nyomozási költségek fejében kisebb-nagyobb összegeket zsarolt ki, amelyeket rendszeren nyugtázott is. Ez év július 16-án felkereste Rosznagel Erzsébetet, akinél nagyobb szabású lopás történt s tudára adta, hogy a tolvajok megkerültek. Nyomozási költség címén 43 koronát követelt és az összeget meg is kapta. A pénzről Meskó László rendőrkapitány néven nyugtát adott. A legérdekesebb esete öv. Neubauer Jánosé megkárosítása volt. Itt lakott ugyanis Alsó János honvédhadnagy, aki öngyilkos lett. Az öngyilkosságot követő napon Theimer felkereste Neubauerét és a hadnagy hagyatékát képező fényképező-gépet kicsalta tőle azon ürügyvel, hogy a gépen egy női arckép van, mely nőt az a gyanu terheli, hogy meggyilkolta a hadnagyot. A fényképező-gépet azután eladta. Friedland Ferenczét, Rippel Károly játékmű-kereskedőt, Vikus czukrászt, ugyanigy csapta be, több-kevesebb értéket csalva ki tőlük. A károsultak feljelentésére a rendőrség kinyomozta és le tartóztatta Theimert, aki a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy a nyomor vitte rá, hogy ilyen apró csalásokkal szerezze meg a mindennapi kenyeret. Az egyes csalási eseteket beismerte. Theimer Adolfot a bíróság négy évi fegyházra ítélte. A vádlott felelősségét jelentett be.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kővérednek, erősek és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Orvosok és bábák az egész föld kerekén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót, mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió készítésénél a SCOTT-féle módszer védőjégét — a halászt — kényük figyelembe veszik.

KÖZGAZDASÁG.

Kötelező biztosítás.

Budapest, november 24.

A szerencse forgandó, ezt bizonyítja a tapasztalat, erről kell napról-napra meggyőződnünk.

Tudjuk ezt és mégis vajmi kevesen vagyunk, akik gondoskodunk arról, hogy azon esetben, ha szorgalmunk, törekvésünk és fáradhatlan munkánk nem jár kellő eredménnyel, ha a sors letipor bennünket úgy, hogy a szegénység és nyomorúság napjai nehezdednek reánk, legyen menedékünk, forrásunk, amelyből merithetünk, megmenthetjük magunkat és családjunkat az éhenhalástól.

Vajmi kevesen vagyunk, akik az élet- és vagyonbiztosításra gondolunk, még kevesebben, akik a biztosítás szükséges és hasznos intézményét kihasználjuk, igénybe vesszük. Pedig ezt nem szabadna senkinek sem közönyösen venni, nem szabadna a jövő bizonytalanságára bizni magát, hanem a biztosítást kötelességei közé kellene iktatni, a biztosítás költségeit budgetjébe felvenni. Mert az semmiképpen sem kidobott pénz. Ha életben marad a biztosított a biztosítás lejártáig, öregségére egy kis tőkét szerzett magának; ha pedig elhal időközben, családjának örökséget hagyott, amelylyel ez, egyéb vagyon hiányában is, egzisztenciát teremthet magának.

Az élet és baleset ellen való biztosítást ezért nem lehet eléggé ajánlani, különösen a középosztálynak és még inkább a vagyontalan középosztály azon részének, melynek nincsen nyugdíjjal összekötött állása.

A baleset ellen való biztosítás közé vehetjük az elemi csapások: a tűz- és jégkár ellen való biztosítást is. Mezőgazdasággal foglalkozó gazdáink közül sokan könnyelműen siklanak el eme kérdés fölött, sőt bizonyos indolenciát tanúsítanak e tekintetben. Azt mondják, hogy ők senkit sem bántanak, senkivel ellenséges viszonyban nincsenek, nekik ezért nem kell félniök a tüztől, biztos lévén arról, hogy az ő házukat, gazdasági felszerelésüket, vagy termésüket nem gyújtja fel senki. És nem gondolnak arra, hogy a szerencsétlenség legtöbbszörre vigyázatlanságból ered, aztán a természet sűtő keze is rácsap a tulajdonukra közvetve, vagy közvetlenül.

Mások azt mondják, hogy a biztosító intézetek csak nyereségre alapultak, nagy díjakat szednek, melyet a kis ember nem bír el és nincs szíve, hogy fizesse csupán azért, mert talán szerencsétlenség éri őt. És ha nem? Akkor évek hosszú során kidob sok-sok pénzt, egész vagyont pazarol el.

Ily gondolkodás mellett aztán azok a biztosító-intézetek, amelyeket nem egészen üzleti szempontok vezérelnek, nem pusztán nyereségre dolgoznak: a kölcsönös biztosító-szövetkezetek sem működhetnek sikerrel, mert ezeket sem pártolják eléggé és nem is versenyezhetnek a biztosító-intézetekkel.

Elszomorító dolog ez és elszomorító a statisztika, mely a tűz- és jégverések által okozott károkról beszámol. Láthatjuk ebből, hogy mily sokan jutottak a biztosítás iránti ellenszenvből koldusbotra. Ekkor már saját kárukon tanulják meg, hogy mily nagy szükség van a biztosításra. De már késő és talán ha újra kezdenék, ha a balesetet meg nem történné tehetnék, megint csak huzódoznának a biztosítástól.

Ezért kellene a kötelező biztosítást megteremteni, kényszeríteni mindenkit arra, hogy vagyonát megmentsse, megőrizze biztosítás által. A kényszert, ha másképpen nem lehet, törvénnyel mindenesetre el lehetne érni. Az államnak kellene kezébe venni a biztosítás ügyét, törvényt hozni, mely kötelezne minden embert arra, hogy jövedelméből pár koronát fordítson vagyonának megvédésére, boldogulására, hogy a tűz által elhamvasztott házat legyen miből felépítenie, a jég által elpusztított termésért kárpótlást nyerjen. Így a megélhetése nincsen veszélyeztetve és nem kell vándorbotot venni a kezébe, hogy a haza határain túl keresse kenyerét.

A kötelező biztosításnak azonban nemcsak az az előnye van, hogy a föld népe boldogul és sokkal olcsóbb díj mellett előnyösebben biztosíthat, hanem

az államnak is nagy haszna van belőle, mert nem kell az államháztartásban is oly jelentékeny összeget évenként vesztítenie, mint amennyit most enged el a tűz- és jégkárosultak adójából azon egyszerű okból, mert a kárvalott egészen elszegényedvén, adóját nem tudja fizetni és így örökösen adóhátralékos maradna, ha az adótörlesztés be nem következne.

A felhozottak eléggé szólnak a mellett, hogy a biztosítást kötelezővé kellene tenni és szinte rámutatnak arra, hogy mily módon érnék ezt el. Ez a mód: az államosítás. Ha pedig már odajutottunk, hogy a biztosítás ügyét az állam kezébe tegyük, könnyű megtalálni azt is, hogy az állam mily formában kötelezze adózó polgárait a biztosításra. Mi azt hisszük, hogy nem nagy nehézségbe ütközne, nem találna ellenkezésre, nem szülné visszatetszést, ha a biztosítást adónevémmé változtatná át pénzügyi kormányunk, melyet aztán a többi adóval együtt fizetnénk.

Igaz ugyan, hogy a mostani nehéz viszonyok, példátlan drágaság mellett, az adó már most is erősen nehezedik az ország népére, de ha az a cél lebeg a szemeink előtt, lehetetlen rá nem jönnünk, hogy a biztosítás akár mint díj, akár mint adó, nem teher, hanem eszköz, egy jelentékeny tényező a bizonytalan jövő rémeinek elűzésére, a tönkremenés és eladósodás megakadályozására.

Már most az, hogy a biztosításnak adónevémmé való tételénél, mily nevet adjunk ennek az adónak, mellékes a fődolog, hogy az minél kisebb legyen és arányos, méltányos kulcs szerint állapíttassék meg.

Adórendszerünk ugyanis reformra szorult és már kész is a tervezet. Vajon nem illene-e bele a biztosítási adóneve?

Vagy nem lehetne-e egy államilag kezelt biztosítási alapot teremteni?

Nem is kellene itt új csapáson indulni, mert már van ilyen állami kezelésben levő alap: a nem állami intézetben működő tanárok és tanítók nyugdíjazására.

A felekezeti és magániskolák tanárai és tanítói ugyanis kötelesek a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által elrendelt szabályszerű összeget évenként a m. kir. állampénztárba befizetni, melyet ez az országos tanári, illetőleg tanítói nyugdíjárulék alapja javára számol el. Ebből az alapról pedig ezért nyugalomba lépésük után megfelelő nyugdíjat kapnak, miután erre szolgálati idejük alatt a járulék befizetésével igényt szereztek.

Ily járulék nem tenne senkit sem tönkre és az így teremtett biztosítási alap sok nyomorúságnak, elzüllésnek venné elejét, sok embernek édesitené meg, hosszabbtaná meg késő öregségében már munka nélkül is gondtól mentes életét. **Szigeti József.**

A bankkormányzó Budapestben. Bécsből táviratozzák, hogy lovag Bilinski, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója ma Budapestre utazott, hogy a bank főtanácsának holnapi ülésén elnököljön.

Az Országos Magyar Kiállítás Központ ma délután ülést tartott. A napirend során elsőnek a Szerajevóban rendezendő magyar kiállítás ügyét tárgyalták. A központ, tekintettel a még nem tisztázott politikai és gazdasági helyzetre, a végleges intézkedéseket egy e tárgyban összehívandó külön ülésre halasztja. Az ülés másodsorban a vidéki kiállítások ügyével foglalkozott és ezzel kapcsolatban a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének indítványát tárgyalta, amely főleg a vidéki gazdasági kiállítások rendezésének ügyét kívánja reformálni, különös tekintettel a zsűri összeállítására és a kiállítandó iparcikkre. E tekintetben az egyesület azt javasolja, hogy vidéki kiállításokon csak olyan külföldi iparcikk legyenek kiállíthatók, amelyek Magyarországon még egyáltalában nem készülnek. Hosszas vita után a bizottság Gelléri Mór főtitkár indítványára elhatározta, hogy az előadói javaslatot egy szűkebb körű bizottságnak adják ki szövegezés végett.

Az ollári parcellázás. Valóságos tengeri kigyó lesz immár ez a zalai parcellázási ügy, mely egyre hangosabb elégedetlenséget vált ki azokból a magyar kisgazdákból, akik benne érdekelve vannak. Két évvel ezelőtt ugyanis az ollári, a zalaistvándi és a szöppötki határban fekvő gróf Festetich-féle birtokot parcellázás alá bocsátották. Mint már ilyenkor szokás, tömegesen jelentkezett a földre éhes nép a szöppötki jegyzőséghez s a birtokot csakhamar tulajgyezték. Aztán kiszállt rendes szokás szerint a

földmivelségi minisztérium több bizottsága, amelyek osztályozták és felbecsülték a földeket. Szóval úgy ment az egész ügy, mintha az állam parcellázná saját birtokát. A vételár foglalót a kisgazdák befizették a zalaegerszegi adóhivatalba: s várva-várták, hogy megkapják a lefoglalt birtokot. Azonban hiába. A birtokon lévő milliomas bérő vígan aknázza ki e közben nevétségesen csekély bérért azokat a földeket, amelyeket a kisgazdák már két évvel ezelőtt lefoglaltak. A földek így szépen romlanak, a szegény települni óhajtók pedig még csak kamatot sem kapnak a letett foglalóért, amelyért esetleg ők maguk drága kamatot fizetnek. Már most valóban érdekes lenne tudni azt, hogy ki lesz az a kamattjövdelem, amelyet a Pesti Hazai Első Takarékpénztár fizet a mintegy félmilliót kitevő foglalók után? Talán ezt a jövdelemet is bérbeadta a — parcellázó-bizottság, mint azokat a földeket, amelyeket Zalamegye földmives népe oly nehezen vár? Reméljük, a földmivelségi miniszter tudomást szerezve e dolgokról, rövidesen véget vet e parcellázási játéknak.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Thomas E. K. kereskedő-czég Temesvár. — Róth Alajos kereskedő Nagyvárad. — Adler Manó és fia kereskedő-czég Győr. — Stern Lipót szabó Nagyvárad.

A Brassói Czellulosegyár üzleteredménye. A Brassói Czellulosegyár R.-T. december 9-én tartja Budapestben a XI. rendes közgyűlését. A gyár mérlege a múlt évi 21.771 K 25 fillér nyereség-áthozattal együtt 144.297 K 86 fillér tiszta nyereséget mutat ki a múlt évi 354.573 koronával szemben. Ez a csökkenés magában véve jeletékennynek látszik ugyan, de azért mit sem von le a vállalat értékéből, mert hiszen a társaság vagyonkimutatása a múlt évi 8.796.939 koronával szemben most 9.323.808 K 55 fillért mutat föl. A részvénytársaság 1886-ban alakult 2.250.000 korona alaptőkével. Ma értékesítési tartalékja 2.113.050 K 44 fillér, gyári épületei és berendezései 4.417.891 K 86 fillér, gyártelei 114.885 K 94 fillér értéket képviselnek. Eddig legkisebb osztalékja 8%, legnagyobb 15% volt. A múlt évben 12½%-ot fizetett. A czég finansziát a Magyar Általános Hitelbank viszi.

Gabonakereskedők sérelmei. A Magyar Gabonakereskedők Szövetsége választmányi ülést tartott, amelyen megvitaták a gabonakereskedelmnek a vasuti kocsihiány és a december 1-én éjteléplő felemelet díjtételek folytán előálló helyzetét. A választmány megállapította, hogy a viziverseny-díjtételeket december 1-étől kezdve csak a kereskedelem súlyos megkároztatásával emelheti fel a kormány. Ezért kérelmezik, hogy csak 1909. január 1-én léptessék a magasabb tételeket életbe, hogy se a kereskedők, se a gazdák ne szenvedjenek kárt amiatt, hogy áruikat nem vehette fel a vasut a vagonhiány miatt. Ugyancsak a vagonhiányra tekintettel azt is óhajtják a gabonakereskedők, hogy az új-tengerit, amely rendkívül romlékony, tényjég soron kívül rakják kocsiba és továbbítsák. A felszólalt választmányi tagok számítása szerint legalább tíz millió korona veszteséget jelent a gazdák részére a kukorica értékének csökkenése, ami onnan származik, hogy a vagonhiány és indokolatlanul fel-emelt díjtételek miatt új-tengeri-termésünk kizorul Ausztriából. A felhozott panaszok ügyében az O. M. K. E. előterjesztéssel az államvasutak igazgatóságához és a kereskedelmi kormányhoz.

A sóhiány. Az első komolyabb havazással rendszerint együttjár a periferiákon a nagyobb vagonhiány is. Ez a múlt évben igen veszélyes sóinség forrása lett, mely sok vidéken igen komoly zavarásokat szított a nép között. Annál meglepőbb tehát, hogy már most, a tél elején, sóhiányról lehet beszélni. Az erdélyi sóbányáknál ugyanis az utóbbi hetekben ismét óriási torlódás mutatkozik a vagonhiány folytán s az erdélyi városok nagyobb részében általános a panasz a sóhiány miatt. Ez a sóhiány annál kellemetlenebb a kereskedőkre nézve, mert minden igyekezett dacára sem bírnak rajta

segíteni, a pénzügyigazgatóságok pedig jövdeki büntetőeljárás indítanak a sóárusok ellen, akik elegendő sókészlettel nem rendelkeznek. A sóárusok ez okból küldöttségileg jelentkeztek az illetékes sóbánya-hivataloknál, ahol azonban azt a felvilágosítást nyerték, hogy só korlátlan mennyiségben áll rendelkezésre, azonban az államvasutak egy egész héten át egyetlenegy vasuti kocsi sem állították ki a bányákhoz, minékilytán máris közel százezer métermázsa só hever elszállítatlanul a bányáknál. A sóárusok abbéli felterjesztését, hogy a sóhiány megelőzése céljából külön vasuti kocsi bocsátassanak a sóforgalom rendelkezésére, a kereskedelemiügyi minisztérium egyenest megtagadta, amiért az érdekeltség körében igen nagy az elkeseredés. Reméljük, az illetékes tényezők kellő időben elejét veszik a múlt évi zavarok megismétlődésének.

Uj vasut. Eszékéről jelentik: Ma nyitották meg az eszék—valpovo—beliscei új vasutat. A műtárendőri bejárás Medanics főfelügyelő képviselte Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert.

Emelkedik az állatállomány. A gazdák lapja állatszámllásunk eredményéről ezeket írja: „Az utóbbi esztendő ismétlődő kedvezőtlen takarmánytermései s állatállományunk a szokottnál nagyobb részének ennek folytán szükségessé vált piacra vitelére mind általánosabbá tette a depokoráció rémítő való aggodást. Örömmel látjuk az idei tavaszi országos állatszámllás a napokban hivatalosan közzétett számszerű eredményeiből, hogy a f. évi összeírás a tavalyinál kedvezőbb eredményt adott s hogy a szarvasmarhánál 5,83%, a sertésállományánál 12,26%, juhoknál 9,55%, lovaknál 0,55% a múlt évi összeíráshoz képest az emelkedés. Egyedül a magyar fajta szarvasmarha száma mutat csökkenést, ellenben a nyugati fajták mindegyikének állománya gyarapodott. Mindezek az adatok kétségtelemül arról tanuskodnak, hogy noha a fejlődés imitt-amottán gyorsabb is lehetne, a fejlődésképeség megvan és csak jóakaró gondozás, az értékesítési lehetőségek javítása szükséges a további haladás biztosításához.”

Megszűnt árjegyzés. A Budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzéséből ma törölték a Nemzetközi villamossági részvényeket, melyeket tudvalegőleg az Union-bank vált be a bank és a villamossági társaság egyesülése alkalmából. A nemzetközi villamossági részvényekkel meglehetősen csendes értékpapír tűnik el a tőzsde árjegyző lapjáról, mely értékekben hónapokint alig volt egy kötés. A nemzetközi villamossági részvényeknek tegnapi hivatalos árjegyzése volt 670 korona pénz és 671 korona áru.

A bonni bank bukása. A bonni kereskedelmi és iparbank, mely 33 év óta áll fenn, beszüntette fizetéseit. A bank bukását az idézte elő, hogy több építő társaságnak tulmagas, néhány millióra menő hitelösszegeket folyósított s ezek az összegek nem térülnek meg. Az érdekelt német pénzintézetek megkísérelték a bank pénzügyi szanalását, de a segítőakció eredménytelen maradt, mert a csőd elkerülhetetlen. A bank alaptőkéje és tartalékalapja teljesen elveszett és a hitelezőket nagy veszteség éri. A bank alaptőkéje 3 millió márka és a letétek meghaladják a hat millió márkát. Az intézet tizenkét százalék osztalékot fizetett.

Erdői famagvak eladása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy az erdőbirtokosok által gyűjtött és eladásra szánt erdei famagvakról összeállított kimutatás a kamara irodájában a hivatalos órák alatt (9—2) megtekinthető.

Mennyibe került a londoni angol-francia kiállítás. A Londonban rendezett angol-francia kiállítás „sikeréről” most számolt be a „Times”. E szerint a kiállítást 8.400.000 ember nézte meg s a kiállítás deficijtje 150.000 font sterling — 3.600.000 korona. Jó volna tudni, mennyibe került a magyar kiállítás? ...

Kelet-indiai cukorkivitelünk ellen. A törökországi bojkott-mozgalomnak — úgy látszik — mérges utóhajtásai is vannak. Lahoréban ugyanis a benszülöttek sajtója erősen izgatja az izlám világot, hogy a Törökország iránt érzett szimpátia kifejezésül, bojkottálják az osztrák és magyar kereskedelmi és ipari árucikkeket. Felhívja a bombaji calcuttai és karachi kereskedőket, hogy csatlakozzanak a bojkott-mozgalomhoz. Ennek a hirdásnak nagy jelentősége van, s ha igaz, nagy veszedelemnek lehet kuforrása. Mert Magyarországnak brit Indiában nagy piacza van, különösen sok kristálycukrot, a nyers cukornak első imonitványát szállítják magyar cukorgyárak brit Indiába. A múlt évben 308.535 métermázsa cukor, 8.403.410 korona értékben került ki Magyarországból brit Indiába s egyéb czikkekből is egymillió koronát meghalad a kivitel, úgy, hogy az 1907. évi összes kivite 9.373.802 millió koronát tett ki. Az ideai cukorkivitel pedig még meg is haladja a múlt évit. Olyan piacznak bojkottálása tehát, amely ennyi értékű magyar árucikkeket fogyaszt, nem lehet közömbös. Most annál érzékenyebben sujtathatja a kereskedelmet és az ipart, mert hiszen a keleti államokba irányuló kivitelünk is megsínyli a politikai helyzet folytán keletkezett ottani bojkott-mozgalmakat. A magyar közgazdaságnak fontos érdekei fűződnek egy-egy kiviteli piaczhoz. Annak megtartása nemzeti érdek s éppen ezért minden eszközzel oda kell hatni, hogy olyan mozgalom, mint aminőről a Reutter-ügynökség lahorei tudósítója ad hírt, ne veszélyeztesse a magyar kiviteli kereskedelmet, amelynek fokozására a kereskedelmi kormány milliókat áldoz, s mindentől telhető elkövet. A mozgalmat természetesen erősen támogatják versenytársaink, maguk az angolok, németek és az oroszok.

Az Adria m. kir. tengeraljárózási r.-t. gőzösei közül vasárnap a Léderer Sándor Fiuméből Valenciába, hétfőn a Mátyás király Marseilleből Fiuméba indult a Tisza hétfőn Marseilleből Fiuméba, a Kálmán király kedden Glasgowból Fiuméba érkezett.

Az általunk

**Monaszterly és
Kuzmik utódai**

Czégtől vett üzlet

**teljesen
feloszlik**

és az összes áruk és pedig
confectió, plüschköpenyegek,
színházi-köpenyegek, kostü-
mők, szörmeconfectiók, gyap-
jukelmék, selyemárúk, csipkék
méltányos árban eladatnak
Szövetmaradékok minden árban!

Selyem alsószoknyák minden
szinben 5 frt 50 krajczár.

Hilfreich Leon és Tsa
IV., Váci-utca 12. szám.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra

Magyarországi Szén- és Kőszén-Értékesítő Társaság

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Magyarországi ANTRACIT BUDAPEST

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, november 24.

A készárupiaczon csendes volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok kissé tartózkodók voltak és különösen az üzleti idő elején nehézkesen álltak hozzá a vásárláshoz, emellett pedig csak olcsóbb árakat kínáltak. Később valamivel javult ugyan a vételkedv, mindazonáltal csak kisszerű maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 12000 q buza kelt el, eleinte a tegnapiaknál 10 fillérrel olcsóbb, később változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 27 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 24 korona, 73 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs tartott, a többi változatlan. Forgalomba került: 1500 q rozs, 20.80—21.30 koronás áron, 200 q zab, 17—17.20 koronás áron és 100 q tengeri, 13.90 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor lanyhán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán kezdetben meglehetősen sürgős kínálatra még tovább csökkentek az árfolyamok, később azonban elég jó vételkedv mutatkozott, mire aztán az iménti árcsökkenés hamarosan kipótoltatott, úgy hogy végeredményképpen a tegnapi és a mai záró árfolyamok között nem nagy eltérés mutatkozik. Nevezetesen az áprilisi buza 20 fillérrel, az októberi buza csak 6 fillérrel, az áprilisi rozs 10 fillérrel, az októberi rozs 18 fillérrel, az áprilisi zab 8 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.75—26.15	79	26.20—26.65
"	76	25.75—26.15	80	26.35—26.75
"	77	25.95—26.35	81	26.50—26.80
"	78	26.25—26.65	82	—
Fejérmegyei uj	75	25.55—25.85	79	26.00—26.40
"	76	25.55—25.85	80	26.05—26.50
"	77	25.75—26.10	81	—
"	78	25.85—26.15	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.95—26.25
"	75	—	79	26.10—26.50
"	76	25.65—25.95	80	26.25—26.60
"	77	25.85—26.15	81	—
Bánsági uj	74	—	78	26.30—26.65
"	75	—	79	26.15—26.55
"	76	25.70—26.10	80	26.00—26.75
"	77	25.90—26.25	81	26.50—26.45
Bácskai uj	74	—	78	26.05—26.50
"	75	—	79	26.10—26.65
"	76	25.75—26.15	80	26.35—26.75
"	77	25.95—26.35	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.10—21.40
középmínőségű uj	—	—	—	20.90—21.00
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.20—16.40
II.-rendű	—	—	—	15.80—16.10
Köles	—	—	—	13.75—14
Zab I.-rendű	—	—	—	17.10—17.40
II.-rendű	—	—	—	16.70—17.10
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80.5 kg. 27.— korona, 650 mm. 80 kg. 200 mm. 80 kg. 26.95 korona, 100 mm. 80 kg. 26.95 korona, 100 mm. 80 kg. 26.95 korona, 50 mm. 80 kg. 26.85 korona, 200 mm. 79.5 kg. 26.80 korona, 300 mm. 79.2 kg. 26.65 korona felső, 300 mm. 79 kg. 26.70 korona, 250 mm. 78.5 kg. 26.70 korona, 100 mm. 78 kg. 26.10 korona felső, 600 mm. 77.5 kg.

22.60 korona felső, 600 mm. 77.5 kg. 26.20 korona felső, 100 mm. 77 kg. 26.50 korona, 100 mm. 77 kg. 26.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 26.50 korona. Pestvidéki: 140 mm. 78 kg. 26.70 korona, 100 mm. 78 kg. 26.50 korona, 300 mm. 78 kg. 26.65 korona, 200 mm. 78 kg. 26.60 korona, 200 mm. 78 kg. 26.50 korona, 200 mm. 75 kg. 25.80 korona. Fejérmegyei: 100 mm. 78 kg. 26.55 korona, 200 mm. 76 kg. hibás. Tolnai: 370 mm. 77.5 kg. 26.45 korona, 200 mm. 77.5 kg. 26.45 korona. Felsőmagyarországi: 125 mm. 77 kg. 26.20 korona, 100 mm. 73 kg. 24.— korona. Bácskai: 100 mm. 77.3 kg. 26.50 korona, 100 mm. 77.4 kg. 26.50 korona, 150 mm. 77 kg. 26.40 korona hibás. Bánsági: 5000 mm. 79 kg. 26.40 korona hibás. Rozs: 300 mm. 21.30 korona, 500 mm. 21.30 korona, 150 mm. 21.30 korona, 125 mm. 21.30 korona kpl. par., 150 mm. 21.25 korona, 150 mm. 21.— korona, 100 mm. 20.90 korona, 100 mm. 20.80 korona paritással. Tengeri: 100 mm. 13.40 korona kpl. par. Zab: 100 mm. 17.20 korona, 100 mm. 17.— kor. kpl. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötötteti:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 13.06, 13.08, 12.96, 13.01, 12.97. Buza 1909. októberre 11.36, 11.29, 11.35, 11.34, 11.32. Rozs 1909. áprilisra 10.98, 10.97, 11.04, 10.96, 11.04. Zab 1909. áprilisra 8.70, 8.60, 8.57. Tengeri 1909. májusra 7.58, 7.60, 7.57.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.99—13.—
1909. októberi buza	11.34—11.35
1909. áprilisi rozs	11.—11.01
1909. áprilisi zab	8.69—8.70
1909. májusi tengeri	7.57—7.58

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 22-től november 23-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	34234	—
Rozs	5655	101
Arpa	3389	3050
Zab	5438	—
Tengeri	1565	204
Liszt	304	20111
Korpa	—	2710

Értéktözsde.

Mérsékelt forgalom mellett, lanyha irányzattal nyílt meg a mai tőzsde s eleinte ugylátszott, hogy az árfolyamok ma is tovább fognak lemorzsolódní, de a politikai helyzet nyugodtabb megítélése, továbbá a Közuti vasúti részvényekben megindult újabb vásárlások a tegnap ellanyhult árfolyamokat ismét megjavították. Kedvezőbb alakuláshoz jutott a Magyar hitel és a Rimamurányi részvények árfolyama, melyek másfél, illetve négy koronával emelkedtek. Zárlat felé egy kis visszaesés állott be bécsi eladásokra, de ez a visszaesés csak az osztrák hitelrészvények árfolyamát nyomta le alacsonyabbra a tegnapi zárlatnál. A többi érték a Déli vasút kivételével magasabban zárult. A helyi piac üzletlenn. Kötés volt a salgótarjáni és a Drasche-részvényekben, az előbbi három koronával magasabb árfolyamon. A járadékpiac tovább lanyhul. Ma a koronajáradékot 91.15 és 91.25 koronával vásárolták s zárult 91.25 koronával. Forgalomba került: Osztrák hitel 624.75—626—625.50 koronán, Magyar hitel 729.50—730 koronán, Leszámitolóbank 471—472 koronán, Jelzálog 420—421 koronán, Rima

322 koronán, Városi villamos vasut 262—260.50 koronán, Közuti 582.50—581.50—585 koronán, Déli vasut 110.50 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde barátságos. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 624.75—626.—, Magyar hitelrészvény 729.50—730.—, Magyar leszámitoló bank 471.—472.—, Jel-zálogbank 420.—421.—, Közuti vaspálya 581.50—582.75.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde eleinte nyugodt, utóbb gyenge. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 626.—624.—, Magyar hitelrészvény 730.50—729.50 Osztrák-magyar államvasut 674.75—674.—, Rimamurányi vasut 522.50—521.—, Magyar leszámitoló bank 470.—471.—, Közuti vaspálya 585.—583.50, Városi villamos vasut 262.—260.50, Magyar koronajáradék 91.85—91.25 Első magyar iparbank 386.—, Drasche-féle téglagyár 432.—, Salgótarján kőszénbánya r.-t. 572.—574.—. Prámiam-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. december hó végére 28—30 K.

Utőtözsde.

Az utőtözsdén gyenge volt az irányzat. Kötettek: Osztrák hitel 64—623.25, Magyar hitelrészvény 728.50—727.75—727.—, Jelzálog 419.50, Államvasut 674.—, Városi vasut 260.—, Salgó 574.—.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, november 24. (Saját tudósítónktól.) A mai piacon az árjegyzések alig változtak, a konzum teljesen tartózkodott a vásárlástól és az üzleti forgalom majdnem egészen szünetelt. A gyöngébb északamerikai árfolyamok arra voltak visszavezethetők, hogy a látható gabonakészletek 2.4 millió bushellel növekedtek. Az argentinai aratási kilátásokról nem jött jelentés. A berlini piac irányzata kedvező, a new-yorki és csikagói tőzsdek magartartása kevésbé.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.30—13.85 korona, marosi és bánáti 13.10—13.50 kor., mosoni 12.70—13.10, korona, tótfelvidéki 12.65—13.20 korona, déli vasúti 12.70—13.10 korona, marchfeldi 12.45—12.85 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.65—10.80 korona, csepeli 10.60—10.75 korona, pestmegyei 10.75—10.90 korona, déli vasúti 10.60—10.70 korona, különféle magyar 10.60—10.85 kor., osztrák 10.50—10.75 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marchfeldi 8.70—9.20 korona, bécsvidéki 9.—9.50 korona, tótfelvidéki 7.90—9.80 korona, csepeli 7.80—8.60 korona, középduinai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasúti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, új 7.50—8.35 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 9.—9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.70—9.25 kor., közepes — kor., elsőrendű — kor., válogatott 9.25—9.65 korona, cseli-morvaországi és alsóausztriai — korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, november 24. A Balkánról érkezett hírek a spekulációt ismét tartózkodásra indították a mai előtözsdén, mely általános kedvetlen irányzatot tanúsított. A vasártekek élénkebb magartartást tanúsítottak és különösen Alpési bányá- és Rimamurányi részvények emelkedtek helyi vásárlásokra. A többi értékek forgalma állandóan szűk keretben mozgott. Az általános kedvetlenségben később a vasártekek sem tudták elért áremelkedésüket teljesen megtartani. Dunagőzhajózási részvények csökkentek. Magyar jelzálog- és Hirtenbergi tőltényrészvények javultak. A déli tőzsdén vasártekeket ismét

HETI MUSOR.

November	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
26 Csütörtök	Hófehérke	Lohengrin	Visszatérés Jeruzsálemből	Hollandi lány	A tulso partó	Hogyanmulatunk	Alfonz ur
27 Péntek	Urhatnám polgár	Tosca	Visszatérés Jeruzsálemből	A dollárkirálynő	A holnap	Hogyanmulatunk	—
28 Szombat	Báró és bankár	Romeo és Julia	A tanítónő	Hollandi lány	A holnap	Vizsgaelőadás	—
29 Vasárnap	Piros bugyellás	A hegyek alján	Visszat. Jeruzs.	Hollandi lány	A holnap	—	—

kerestek. Később az üzletcsehd Berlini jelentésekre még jobban elcsendesedett.

11 óraker : zárulnak

Osztérák hitelr. 624.75. Magyar hitelr. 728. Länderbank 424. Unio-bank 525. Allamvasut 674. Elbavölgyi vasut 110.50. Déli vasut 110.50. Alpesi bányarésztársulat 63250. Rimamurányi 519.50. Májusi járadék 92.20. Magyar koronajár. 91.30. Orosz érték 174.50. Német márka 117.20.

1 óraker jegyzetek :

Osztérák hitel 624.75. Magyar hitel 728. Länderbank 424. Unio-bank 525. Allamvasut 674. Anglo-bank Bankverein 110.50. Gőzhajó Alpesi bányarésztársulat 633.50. Májusi járadék 95.20. Magyar koronajár. 91.30. Török sorsjegy 174.50. Német márka 117.20. Elbavölgyi vasut Rimamurányi 520. Orosz járadék Keleti vasut Skoda Magyar jelz. Kárpáti petroleum

Bécs, november 24. (Osztérák értékek zárlata) 4.2 százalékos papír-járadék 94.90, 4 százalékos osztérák arany járadék 114.80, 1860-as sorsjegy 152. Osztérák hitelsorsjegy 464. Angol osztérák bankrésztvény 288. Bécsi Bankverein 504.50. Osztérák-magyar bank 1746. Déli vasut 107.50. Dunagőzhajózási társ. 918. Dohány rész. 347. Cs. k. arany (vert) 11.31 Német bankv. 117.12 Osztér. Lloyd 398. 4.2 száz. ezüst. jár 94.90-98.10. Osztér. koronajár. 95. 1864-es sorsjegy 263.75. Osztérák hitelintézeti részvény 622.55. Union-Bank 525.75. Osztérák Länderbank 423. Osztérák-magyar államvasut 671.25. Elbavölgyi vasut 440. Alpesi részvény 628. 20 frankos 19.14. Londoni váltóár 239.62. Lipótkohó 418. Töröksorsjegy 173.75. Gyenge.

Bécs, november 24. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.65. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140. Magyar hitelbank részvény 725. Magyar leszámítoló és váltó részvény Rimamurányi 519. Magyar cukoripar Adria hajózási részvénytársaság 380. Magyar koronajár. 91.20, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 91.65. Magyar nyer.-k. sorsjegy 182. Kassa-Oderbergi vasutrésztvény Magyar jelzalogbank 419. Magyar keresk. bank 33.30.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, nov. 24. (Értéktözsde.) Bár a mai tözsdén az üzlet ismét nagyfokú kedveltség miatt szüvedett, a tözsde mégis a Párisal és New-Yorkkal egybehangozón, a tegnapi utolsó tözsdéorában beállott javulásra jelentékeny ellentálló erőt fejtett ki, úgy, hogy a visszamenő irányzat általában megállt. A bányarétekek piacán kohó-részvények, különösen azon körülményekre, hogy New-Yorkban a nyersvasárak emelkedtek, valamint hogy a szénszindikátus ármérsékleteket határozott el. kedvezően voltak befolyásolva. Járadékok ma ismét kedvező megítélésben részesültek. Vasutak közül amerikaiak s Prinz Heinrich-vasut némileg javultak. Gőzhajó-részvények renyhék voltak. A további árfolyamatban az össz-státus majdnem változatlan maradt, de a magánleszámítolási kamatlábnak 3/4%-al való emelkedése mégis hátrányosan hatott az össz-irányzatra. Déli vasut Béccsel egybehangozón értékeny vesztéséget szenvedtek, ezzel szemben azonban kohórészvények szilárdan zárultak. A készpénz-piac ipari értékei egyenetlenek voltak. A tözsde nyugodtan zárult. Napipénz 1 1/2%, ultimópénz 2 3/4%, magánleszámítolási kamatláb 2 3/4%.

Zárlatok jegyeztetik : 4.2 százalékos papír-járadék 94.90, 4 százalékos osztérák aranyjáradék 98. osztérák hitelrésztvény 196.90. Déli vasut 19.70. orosz bankjegyek 214.70, 4 százalékos új orosz kölcson 75.50. Disconto Commandit 179.30. Dinamit-truszt 156.50. Harpeni 193.30. Unifikált török járadék 92.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Magyar koronajár. 91.70, Osztérák-magyar államvasut 144.90, Bécsi váltóár 85.50, Oiasz járadék 104.30. Alt. villamossági Edison 224.30, Gelsenkircheni 187.70, Laurakohó 193.80. Renyhe.

Frankfurt, (Zárlat.) november 24 4.2 százalékos papír-járadék 98.50, 4 százalékos osztérák aranyjáradék 97.95, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.80, Osztérák hitelintézeti részvény 197.10, Osztérák-magyar államvasut 145.30, Északnyugati vasut Bustiehradi vasut, Londoni váltóár 204.55, Bécsi Bankverein 138. Villamos részvény 140.75, 3 százalékos magy. aranykölcson 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék, Osztérák koronajára

dék 95.20, Magyar koronajár. 91.70, Osztérák-magyar bank 125.70, Déli vasut részvény 19.75. Elbavölgyi vasut, Bécsi váltóár 853.25, Párisi váltóár 814.75, Union bankrésztvény, Alpesi bányarésztvény, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) november 24. 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.40, 1860. sorsjegy 155. Déli vasut 19.35, 4 százalékos aranyjáradék 98.40, Osztérák hitelrésztvény 197.60, Osztérák-magyar államvasut 144.75, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.40. Nyugodt.

London, november 24. Angol consol 84 1/16.

Páris, nov. 24. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.75. Osztér. aranyjáradék 97.10. Magyar aranyjáradék 94.50. 5 százalékos Bolgár köteleztvény 1896. évről 497. 3 százalékos Olasz járadék 103.75. Déli vasut elsőbbségi kötv. 289. 5 százalékos marokkói járadék 515. 4 százalékos 1890. Román kölcson, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.30, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 513. 4 száz. Szerb járadék 1907. 4 százalékos spanyol járadék 96.52, 4 százalékos unifikált török jár. 91.92, Török sorsjegy 173.25, Török dohányrésztvény 373. Osztérák föld-hitelintézet 1097. Osztér. Länderbank, Magyar jelzalogbank 477. Banque de Paris 1518, Banque Ottomane 706. Osztér. magyar államvasut, Déli vasut 126. Meridional vasut 670, Keleti vasutak, Waggon Lits, Hartmann gépgyár 560. Rio Tinto 18.69, Sucrerie d'Egypte 37. Tula 284. Thomson Houston, Urikányi közsén 156, Chartered 21.50, De Beers 323.50, East Rand 108.50, Jagersfontein 108.50 Transvaal Consols, Transvaal Land Company 59.29, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 19/32, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16. Váltó Svájcra (rövid) 3/16. Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/4. Ingadozó.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. november 24-én.

Az üzletmenet csendes. Lényeges árváltozás nem jegyezhető fel. Szép alma, körte (elhírásaink szerint csomagolva) leölt sertés, vad, tojás, vaj, méz felkiudése ajánlható. Rőzsaburgonya és a főzésben szappanos, szét nem eső sárga burgonya iránt állandó az érdeklődés. Tojás változatlanul szilárd.

Mai árak:

Husnemiek: Helybeli marhahus hátulja 120-140 K, eleje 96-108 K, vidéki borju, borbren hosszan mérve sulylevonás nélkül 88-100 K helybeli borjuhús 106-132 K, sertéshus szalonnával 120-122 K, lehuzott sertés 124-130 K, szalonna friss 120-140 K, szalonna sózott 124-128 K, szalonna füstölt 140-144 K, olvasztani való 128-136 K, háj 136-140 K, sertészsír 140-144 K, mind métermázsánként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.40-1.60 K, hazai sonka 1.80-2.- K, szalámi magyar 3.-3.60 K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Óz 1.40-1.60 K, szarvas 80-90 K, dämvd 90-1.- K, vaddisznó 80-1.- K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80-3.- K, nyul sült 2.-2.40 K, fogoly 1.-1.20 K, fácán 3.-3.40 K, szalonna 1.- K, darabonként. Fenyvesmadár kötegie 1.-1.20

Baromfijelék: Elő rántani való csirke 1.20-1.60 K, sütni való 2.40-2.60 K, kacsa sovány 2.80-3.40 K, kacsa hizott 1.- K, liba fiatal 1.- K, lud hizott 10.-14.- K, tyuk 3.-3.20 K, pulyka 5.-7.- K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.-1.28 K, hizott ruca 1.30-1.40 K, hizott pulyka 1.20-1.50 K, levestyuk 1.30-1.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80-2.- darabonként.

Tejtermékek: Tevaj (centrifugált) l. 2.20-2.40 K, ll. 1.70-1.90 K, főzövaj (köpült) 1.70-1.80 K, tehénturó 18.-20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségjelék: Burgonya (vagonáru) sárga 6.80-7.20 K, rózsá ujj 7.20-8.- K, fehér 5.40-6.- K, kifli 10.-14.- K, sárgarépa 9.-10.- K, petrezselyem 14.-16.- K, vöröshagyma makói 24.-26.- K, közönséges lazai 10.-14.- K, fokhagyma 32.-44.- K, káposzta 5.-7.- K, 100 kg.-ként. Burgonya, új 1.- K, kalarábé 1.- K, 100 db., spárga solo K, közep K, leves 1 kg.-ként. Zöldbab hüvelyes K, kifejtett K, zöldborsó hüvelyes K, kifejtett K. Paradicsom 14.-20.- K 100 kg.-ként. Uborka salátának

K, eczetbe, savanyítani K 100 darabonként.

Gyümölcsjelék: Szőlő 40-80 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 30-50 K, másodrendű 20-30 K., harmadrendű apró áru 10-16 K. Körte elsőrendű 60-80 K, másodrendű 50-60 K, dió l. 40-60 K, II. 30-40 K. Vegyesdrak: Méz 80-94 K, gyümölcsiz K, gomba száraz kilogrammonként.

Tojás: bácskai 120-121 K, erdélyi apróbb áru K.

Budapesti szarómariavásár.

Budapest, november 24. Felhajtott: 280 drb. élő borju (közte 2 rugott), drb leölt borju, drb növendékmariha, drb élő bárány, drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 86-96 fillér, kivételesen 98-100 fillér; középminőségű élő borjukért 76-84 fillér; leölt borjukért 92 fill. silány és rugott borjukért 48-70 fillér, növendékmariháért fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért korona, leölt bárányokért korona páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak 3-4 fillérrel kgként csökkentek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, november 24. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 20,731 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 9270 fiatal és 2125 hizott sertés.

Árak: elsőrendű 102-104 fillér, kivételesen fillér; középnehéz 96-100; idős 92-97 fillér, könnyű 76-95 fillér; fiatal sertés 74-102 fillér, kivételesen 120 fillér kilogrammonként élő sulyban levonás nélkül.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, november 24-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 118-120 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 120-121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120-121 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) 119-121 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 119-121 fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi november 22. napján volt készlet 25263 drb., 1908. november hó 23-án felhajtott 1525 darab, 1908. november 23-án elszállított 1069 darab, 1908 november 24. napjára maradt készletben 25719 drb. A hizott sertésleltár irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 24. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1495 darab sertés, 104 darab sült, 8 darab malacz. Pótfelhajtás drb sertés, drb sült malacz. Mai napi felhajtás 1831 darab sertés, darab sült, darab malacz, összesen 3326 darab sertés, 104 darab sült, 8 darab malacz. Eladatott 1901 darab sertés, 4 darab sült, darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1425 drb sertés, 101 darab sült, 8 drb malacz. Mai árak: Zsirtsertés óreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96-101 fillér, ételsulylevonással fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 91-94 fillér, ételsulylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, ételsulylevonással 111-122 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig fillér, ételsulylevonással 110-122 fillérig, könnyű 220 kg.-ig fillér, ételsulylevonással 110-120 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül fill.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig fillérig, ételsulylevonással fillér. Belföldi sült 96 fillérig, horvát sült fillérig, Malacz fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 24-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet órák.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható, erős éjjeli fagygal és inkább csak az ország keleti felében még havazással.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m. eler, nov. 24. nov. 23., m. eler, nov. 24. nov. 23., listing various locations and their respective scores.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 24.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy György és Tittel Ilona okleveles tanítót, illetve tanítónőt a marosszentkirályi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé; az igazságügyminiszter Viszokay Lajos beregszászi törvényszéki joggyakornokot a munkácsi járásbíróshoz jegyzővé, Tomcsányi György balassagyarmati törvényszéki telegkönyvi átalakító-díjnokot a kapuvári járásbíróshoz irnokká; az állami számvéviszék elnöke dr. Ágoston Kálmán pénzügyi számtisztviselőt a X. fizetési osztályba állami számvéviszékbe számtisztviselővé; a második főudvarmester Luggin Antal udvari gyógyszerári segédtudóst udvari gyógyszerári segédtudórává kiadva; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Madarassy Jenő löcsei lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvéviszékvezetővé a löcsei pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviszékhez; a debreczeni ítéltábla elnöke Balogh István debreczeni törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká; a kolozsvári pénzügyigazgatóság Veres Lajos kolozsvári lakost a kolozsvári fővárművelő díjtalan vámgyakornokjelölté nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Korbuly Emil nagyszombeni állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti VI. ker. állami felsőbb leányiskolához, Damsescu Traján és Damsescu Seraciu Anna mehadiai és Popa Remus és Popáné Radulovics Livia valóságos közszéki elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat saját kérelmükre kölcsönösen; az igazságügyminiszter Sauerwald Bálint büdapesti járásbírósi telegkönyvvezetőt a versecsi járásbíróshoz helyezte át.

Kirendelés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Gergely pulyni állami elemi iskolai tanítót ezen minőségében a hidasi községi elemi iskolához rendelte szolgálattételre.

Pályázatok. A gyulafehérvári törvényszéknél bírói, a szentgotthárdi járásbírósnál albirói, a temesvári és karánsebesi törvényszéknél, valamint a szilágysomlyói, a rétsági és a nagyszőlősi járásbíróshozaknál jegyzői, a balassagyarmati adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét; Dunaradványban (Komárom várm.) postamesteri állásra 3 hét; a kaposvári és a csikszederkai járásbíróshozaknál irnoki, a nagyikindai törvényszéki fogháznál fogházörmesteri, a zalaegegyházi ügyészségnél szolgáló állásra 4 hét; a krakkói katonai hadmérnöki igazgatóságnál egy rajzoló, a hátszegi járásbíróshozaknál hivatalos szolgáló állásra 5 hét; a budapesti törvényszéknél III. osztályú szolgáló állásra hat hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMATYÁS

BUTOR advertisement with logo and text: 'BUTOR... ÉHRENTREU TESTVÉREK...'

Vállalkozók részére.

Következő használt de üzemképes állapotban levő

vasuti anyag

olcsón eladó, vagy bérbé adó: 10 kocsiakmány 7 kg. súlyú aczélsín a hozzá tartozó aró anyaggal. 125 db vasbillenőkecső 60 cm. nyomtávval részben fékkel ellátva. 1 háromtengelyű mozdony, 30 lóerejű, 60 cm. nyomtávval. 1 kéttengelyű mozdony, 50 lóerejű, 76 cm. nyomtávval.

Az anyag Budapesten megtekinthető és azonnal volna szállítható. Kérdőzködések „Olcsó 1000” jellege alatt kéretnek Blocker J. hirdető irodájába, Budapest, IV., Sütő utca 6.

Benzin-nyersolaj-és szivógáz-motorok advertisement with image of a tractor and text: 'Motoros cséplőkészletek.'

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen koldják.

Dobry Ant motor-és gépgyárainak

magyarországi egyedüri üzemelői:

Szabó Emil és Társa

Budapest, Ferecz József-tér 6. szám.

(Gresham p.l.uta.)

Sérvben szenvedők!!

A KELETI-féle cs. és kir. szabadalmazott pneumatikus gumipéte... sörvőkötők... Lágyék sörvőkötők. Uj! Egyetemes haskötők. Könnyű és kellemes viselés. A hólyagok karcsú és kifogástalan alakot biztosít. Árak: 16, 20 és 24 korona. Köldöksörvőkötők.

Havbaj-övek. Diana-kötő. Nőkön öszbellen minden hólyagnak. Ár 11 korona

Uj! Görcsérharisnyák varrat nélkül! Uj!

Vatant a betegpótláshoz és betegkénye. emez szükséges öszöz köszülékek a legjobb kivitelűek, eredeti gyári árak mellett szállít.

KELETI J. orvosbészeti műszer-köszergyárossal Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 17

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A ház lerombolása miatt

BUTOR

Varga Mihály és Társai butoráruháza

(Alapított 1888.) V. Koronaherzeg-u. 2. Kigyó-ér sarok. Lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban nagy választéku dus butor-raktárunkat, egy a legdivatosabb és legfinomabbtól a legegyszerűbbig és pedig: háló-, ebédlő-, úri-szobák, szalonberendezések, mahagoni-, oseressnye-, palissander-, jávör-, tölgy- és diófából, valamint egyes darab butorok, ugymint: szekrények, ágyak, divánok, ottománok, íróasztalok, könyvszekrények, kihúzóasztalok, kredenczek, trümk tükörrel, pohárszekrények. 15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinék, függönyök, 100 drb egyes éjjeli szekrény, 60 drb egyes mosdó 80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb.

Most jelent meg! Most jelent meg!

ALMANACH

XXII. évfolyam. Az 1909. évre.

Szerkesztő: Mikszáth Kálmán

TARTALMA:

Előszó: Mikszáth Kálmántól. Szikra: Joo Pista. Lovik Károly: La Cote. Hevesi József: Granatvirág. Ambrus Zoltán: Egy kis tévedés. Farkas Pál: A német mérnök. Soossa Dező: A baronca. Gárdonyi Géza: Egy ember. Krúdy Gyula: Hunsziv. Zöldi Márton: Az utszelt kereszt. Vörtesy Gyula: Upmann mellett. Pekár Gyula: A szerencsenek öszszeküldése. Rákóczi Viktor: Réz Péter különö története. Lőrinczy György: A veréből nász. Hercegy Ferenoz: Lozenko. Bársány István: Mese a boszorzó kányról. Mikszáth Kálmán: Tóvtskes látór gatóban. Utószó: Bródy Sándortól.

Ára díszkötésben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál SINGER és WOLFFENBELL Budapesten, VI., Andrassy-ut

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 23 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. emrodorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít hangyfolyást, hólyagbaj, sebekt, bajkört (syphilit), bérbelokat, elgyengült férfiak, idősöbektől is, öszörtöszét és annak utóbjait, ideg- és hólyagbajokat, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyszer.

Dr. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(hugyfolyást ebekt, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség

mégidősöbektől is meglepő eredménnyel, a rendes foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszer.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállóháza szomsz.)

Működő ház. - Bejártat a hóposzónál. - Külön várószobák.

Table with multiple columns containing market prices for various goods like flour (liszt), oil (olaj), and other commodities. It includes sub-sections for 'Allamadósságközlökök', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', and 'Különléte vállalatok'.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —
Irtta: RICHARD DALLAS.

Erre Van Bult kivett négy egészen új ötven dolláros bankjegyet a tárczájából és veszteségét kifizette.

Sem Littell, sem Withe nem nyultak a pénzhez, Davis pedig kissé zavartan azt mondta Littellnek, hogy holnap elszámol vele, mert nincs nála elég pénz.

Sajnálom Davist, mert tudtam, hogy Van Bultnak jelentéktelen ez az összeg, de neki már kissé sok volt.

Ezalatt Benton elkészítette a soupert és a játék láthatólag már feledésbe merült.

Nem tudom miképpen történt, de a jó szellemek, akik rendszeresen jelen voltak a mi kis összejöveteleinken, ez alkalommal, úgy látszik, elmaradtak. Talán a házigazda hangulata okozta, mert Withe nagyon rosszkedvűnek látszott.

Littell néhányszor megpróbálkozott, hogy a beszélgetést megindítsa, de Withe feltűnően csendes maradt.

Észrevettem, hogy figyelmesen néz engem és mikor kis idő múlva megszólalt, nagyon meglepődtem kérdése felett.

— Dallas — szólított meg — ön az ügyészségnél működik és meg tudja ítélni az emberek rossz cselekedeteit; mit gondol, az a tudat, hogy egy embertársunkkal igazságtalanul bántunk, az egész életen át üldöz, vagy pedig egy bizonyos idő múlva ez a tudat megszűnik?

Azt feleltem, hogy én azt hiszem, ez tisztán az illető temperamentumától függ; a véleményem azonban az, hogyha lehetséges a bünt vagy hibát jóvátenni, ez a cselekedet némi megkönnyebbülést szerez.

— Igen ám — felelte ő — de ez nem mindig lehetséges.

Nem tudtam mit sem mondani ehhez a témához, amely egy cseppet sem illett a jelenlegi hangulathoz s hallgattam.

De Withe nek, úgy látszik, nagy kedve telt a pszichológiai kérdések megvitatásában, mert most közvetlenül Littell felé fordult a kérdéseivel.

— Ön is egy véleményen van Dallással, hogy ez a tudat az ember temperamentumától függ teljesen és míg az egyik a büntetlenségben elfelejt mindent, a másik az igazságtalanságra való folytonos emlékezéssel folyton-folyvást gyötördik?

Littell belemert Withe hangulatába és azt felelte, hogy még nem volt ügyész és így nem szerethetett tapasztalatot a gonosztevők élete felől; ami azonban az ő élettapasztalatait illeti, arra a következtetésre jutott, hogy nagyon kevés ember van, aki rövidebb-hosszabb élete alatt egy vagy más rossz cselekedetet el nem követett volna. De azért azt hiszi, hogy nagyon kevés azoknak a száma, akik komolyan aggódnak a multjuk miatt.

— Valóban — folytatta fejtegetését Littell — kevés örömet szerez nekem a saját előéletem vizsgálata és azért ritkán engedem meg magamnak ezt a fényűzést. Ami embertársaimat illeti, készségesen veszem őket annak, amiknek látszanak, ha ők maguk nem bélyegzik meg magukat betörőknek vagy gonosztevőknek.

Van Bult láthatólag mulatott ezen a komoly társalgáson. Itt azonban gúnyosan szólt közbe: rendkívül örül, hogy a newyorkiak is olyanok, mint másutt az emberek és most teljesen nyugodt, hogy a toladó kíváncsiság nem fogja zaklatni.

— Hja, tudod Van — felelte Withe — ha a barátaink bizalmát is ki akarnók próbálni, nehé feladat hárulna ránk.

Ez nagyon merész kijelentés volt Van Bulttal szemben, aki még soha nem adta jelét annak, hogy bizalmasan beszéljen valakivel. Én némileg aggódtam, miképpen fogja a nyilatkozatot felfogni.

De aggodalmam alaptalan volt, mert tréiásan felelt, hogy az ő esetében nem érdemes a multja után érdeklődni. Azután szívélyesebb hangon kijelentette, hogy barátainak becsülése előző vizsgálódás nélkül, rendkívül meglepéssel tölti el.

E válasz után Withe nem tarthatta meg rossz hangulatát Van Bulttal szemben, én pedig éppen elhatároztam, hogy megmondom Vannak, a legjobb, ha egy férfit saját magáért becsülünk, de ekkor Withe felszólított minket, hogy töltsük meg poharainkat és igyunk arra, amit nem tudunk egymás felől és ámbár ha ez nem is sok, de mindenesetre érdekes lehet.

— Ha ez úgy van — szólt Littell — akkor ennek az a magyarázata, hogy a rossz érdekebb, mint a jó.

— Akkor rövidítsük meg Withe felköszöntőjét — szólt Bult — és igyunk a rosszra.

Withe egy pillanatilag habozott; azután kiürítette és belevágta poharát a kandallóba, úgy hogy a pohár darabokra tört.

Mindnyáján kissé csodálkozva néztünk rá, de senki nem szólt egy szót sem.

Van Bult és Littell nevettek és kiitták borukat. Én nem voltam teljesen tisztában az eset jelentőségével és nyugodtan visszaállítottam a poharat az asztalra; Davis azonban kijelentette nyíltan, hogy a toaszt nem tetszik neki és nem is eszik erre.

Ez, úgy látszik, izgatta Withe-t, akinél észrevehetővé vált az alkohol hatása, s azt mondta Davisnak, ne legyen bolond; nagyon rosszul illik hozzá az erénycsész szerepe.

Davis sem válaszolt és egy kissé kínos szünet után Littell ajánlotta a bucsuzást.

Jó éjt kívántunk Withe nek, aki ismét magához tért és némi mentegetődzés felét mondott rossz kedve felől. Különösen Navissal szemben mentegetődzött. Megkérte, hogy maradjon egy kissé még nála, hiszen úgy is itt a háznál együtt laknak.

(Folyt. köv)

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1908. november 25-én

Nemzeti Színház

Az agglagények.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta Saran Victor. Ford. Ambrus Z. Mortimer Nádai F. Nautya Nádai E. Veaucourtois Gál Clavières Gyenes Mihályi Chavenay Mészáros Du Hourz Bónis Antoinette Várady Alszóghy I. Clomence Csillag T. Rebecca Vizváry M. Louise Paulai Alina

Kezdeté fél 8 órakor.

III. Kir. Operaház

Lakmé

Dalmu 3 felvonásban Zénófét szerzette Dolibes Leó. Szövegét Lók Gondmet és Gilles. Fordította Abrávyi Emil. Nillakantia Szemere Svárdrózm Lákme Ambrusó Miss Ellen Eberts M. Miss Róza Eberts M. Mistress Valenti V. Gerald Arányi Frederic katonat. Mihályi Malika Payer M. Hadji Pichler Domben Heredius Khinai kereskedő Juhász Couravir Ney B.

Kezdeté 7 órakor.

Vígyszínház

Visszatérés Jeruzsálemből.

Színjáték 4 felvonásban. Irta Maurice Donnay. Fordította Adorján A. Míchel Góth. André M. Hármat Henriette Judith Góthno Suzanna P. Gazsi M. Hammettsohn Lázár Fenyesi Emil Vendrei Dr. Lurdan Tibany. Vovenberg Tany Tapolczay Georges

Kezdeté fél 8 órakor.

Urániaszínház

Hogyan mulatunk

Kezdeté 1/8 órakor

Várszínház

Zárva

Magyar Színház

A szerencse fia

Komédia 4 felvonásban. Irta Drégely Gábor. Személyek: Egreskerői Reiner Vágó Reinerné Forrai R. Emma, leányok Mesáros G. Varga, szabó Körmenyi Irén, leánya Báthori G. Szonláh Márton Garas Kormos Antal Caorios Gálkuli, igazgató Réthoi Szilcsa Adolf könyvk. Dobi Dávid, üzletdiag Hátkal Lili, leánya P. Makai Zarái Zinkó Dani Z. Molnár G. A miniszter László Sebes György. Papp

Kezdeté fél 8 órakor

Királysínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Auson Hurgon. Zénófét szerzette Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa. Személyek: Papp Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vuyl, karmester Király Hook, palántagyáros Hoross Sally, leánya Petráss S. Freda unokahuga Kosáry E. Enapsz, gyárvezető Papir Mna, szakszónó Pálmay. Sins Simon Német

Kezdeté fél 8 órakor

Apollo - Projektográf

DER FIDELE BAUER.

Énekítő kép két részben. Előadják a berlini Deutsches Theater tagjai. Mezőgazdaság a Keleten. - Néma tanu. - Diszes társaság. Asszonyi furfang. Holdvilágnál. - Világi. - Elrabolt hercegnő. - Elektromos szoba. - Egyiptomi iparok. - Vándorló lelkek. - Szórakozott gyógyszerész. - Téli élet a Tátrában. KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

Surányi szalonczukorkák legfinomabb minőségben 1 kg, 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmenve. Finom friss teásütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

A PARADICSOM KABARET ÖLLŐI-UT 46. szám. - Telefonszám: 115-84. Igazgató Widtschy Bezső József, Karmester Nádor Mihály Révész Ilonka, Kóndor Ernő, Nogrady Gigi, Csabai Zsófi Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dainoky Imre Ballat Béla, Tarján Vilmos, Báltaszéky Lajos konferenciós. RABLÓK A BANKBAN Aktuális tréfa, elődaja az egész személyzet.

STEINHARDT MULATÓ Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23. Ma és mindennap: Eredeti udonsági A nőtlen férj Eredeti udonság Bohózat, irák: Glinger és Taussig, Fordította: Széke Sz. Ezt megelőzi A DAKTILOSKOPIA bohózat, írta: Luofán Jenia Glazzerow orosz ének és tánczosport, Max Turk kórnikus Jonglör, Steinhardt, Gyárfás, Solti Hermin, Hajnal Ella, Pápy új magánzenekarral. A romok téllkertben reggeli zene és tánc, elsőrendű attrakciók. Belépődíj nincs. - Jogyok: 9-12-ig és 8-10-ig Rákóczi-ut 63. és Ozv. Konti Józsefné dobánykülönlegességi áruádjában Andrássy-ut 29. - Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel másodkelt helyáru előadás. Szinro körül; A daktiloszkópia.

ROYAL ORFEUM ERZSEBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22 F. Sziklay Szeréna vendégfelléptével Vera Violetta. Modern Tantalus. Eyalor-Stato nagy operettje. gróf Löwenstein Miksa bohózata 10 elsőrangú attrakció 10

BUDAPESTI CABARET BONBONNIERE VI. Teréz-körut 28. Telefon 52-88. Minden este 9/4 órakor a teljesen új műsor: BÖRZE ANKÉT. Kiszáradási szalita. Az első hó. (Sánpadi tréfa.) Hans Strick és Mika Mickum (Müncheni „Eit Scharfrichter“) új műsorral. A teljes 12 tagú művész-személyzet, teljesen új számokkal. Jogyok: 8, 9, 4, 5 korélt minden jegyárútló helyen. Bővebbet a plakátok.

MINDENKI WAGNERHEZ megy, a ki kitünő hangszereket olaso pénzen akar venni. Hegedük 2 frt. 50 krtól, fuvolák 3 frt. től, beszélőgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett. WAGNER „Hangszerkirály“ Budapest, József-körut 15. Arjegyzők ingyen.

MARGIT GYÓGY FORRAS (Margitteleny Beregszogyo) a gyomor, belek, húgyhólyag, a különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esetei fozog fenn. Megrendelhető Édeskúty L-nél Budapestben és a forrás kezelőegységél Munkács.

Eredeti Mikulások Kertész Tódor-nál Uj karácsonyi képes lapjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk Budapest, Krátsóf-tér.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintataltmat megszerzo Szabadalmakat Értékesítő Vállalat FASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII. ERZSEBET-KÖRÜT 17. Felelősgeltés eljtalán. Telefon 24-28.

HOPFER FERENCZ testegyenészeti (orthopédia) műszerész Budapest, VII., Jávor-utca 3. Teljes biztonsággal készítem a legkülönlegesebb Helsing-féle gyögygépeket, fűzőket és művegtagokat. Societé Anonyme Metallurgique Procédés de Laval cég Bruxeles-ben, a 29760. számu

Eljárás olvasszandó anyagoknak elektromos sugárzó kemencékbe való bevezetésére cizmü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása czéljából magyar gyárosokkal összekötötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással. Kelemen M. István mérnök hites szabadalmi ügyvivő Budapesten, Royal szálloda B.

A „GLOBUS“ műintézet és kiadóvalalat részvénytársaság Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab Képes-Levelezőlap készletét mélyen leszállított árak mellett eladja. Raktáron vannak karácsonyi, ujévi, husvéti, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvétel vagy az ár előzetes beküldése ellen. 100 darabnál kisebb mennyiség nem szállítatuk.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent A honosság, illetőség és lakóhely jelentősége a nemzetközi magánjogban Irta Dr. FERENCZY ÁRPÁD egyetemi magántanár, a sárospataki jogakadémia tanára Ara 3 korona Kapható LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

FÖVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17. Sylvester Schaeffer junior, vendégszereplésének utolsó hete. Jegyelővtől 10-1 és 3-5 óráig a nappali pénztárnál; PENZTÁRI TELEFON: 93-39. A téllkeriben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szingányszekera hangverseny.

FOLIES CAPRICE igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROIT SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz. Az előadás kezdete fél 9 órakor 9/4 órakor: MA Ujdonság! A detektivkirály Bohózat, írta: X. X. Z. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órakor. FREIE LIEBE Krökólestep, írta: Batyr. Rendező: Werner Odón. Továbbá: Türk Berta, Nauon, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szülő-számukkal. Trebitsch Sándor min: háromór. Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 8-10-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté fél 12 órakor.

Amató - Lámpa

a világ legököltezebb lefelé égő gázlámpája, meglévő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40° gázmegtakarítás! **Háromszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelé!

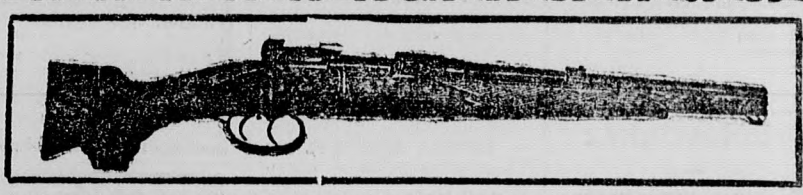
Magyarországi kizárólagos képviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.

Sürgönyezim: -Exelster.- TELEFON: 16-37. Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

**MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNY-Ú. 16.**

PAP, PAP, PAP

GICHNER JÁNOS
Ágymanu rás- és vasútor-gyáros
szőnyeg, függöny, parkéta, textíliák,
nagy választékban.
**BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,**
Fűlkéi: 1. sz. (Károlyi) 2. sz. (Károlyi)
Gyár: Kertész-tér 7. és 8.
Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
Nagyon kellemes nagy választékban.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert
egy és kétosövlő vadászfegyvereket,
flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Minden háztulajdonos,

ki meggyőződni óhajt, vajjon általán szerint, vagy vizmérő után kevesebb
vízdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatálni óhajtja, vajjon egyes bérlo a rendes
fogyasztáson kívül sok vizet pazarol-e, vezetéssén házába

Kunz-féle vizmérő-órát.

Felvilágosítást készséggel nyújt a

„Budapesti Vizmérő Betéti Társaság” Kunz F. cég

Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és üntöde I. Maros-utca 19. sz.
Telefon 11-06. Saját gyártelep. Telefon 11-06.

Teljes közlömberendezések

valamint egyes alkatrészek,
gyűrűskesű valamint Soller-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, hiosivaskatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámok, vas- és gép-
szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan
előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 1/2, 5 és 6% alapon
lőldbirtokra, földvelmőkő,
fővárosi, vidéki, városi és
Budapest környékén levő
börházakra I., II., III. he-
lyen 15-30 évig törleszt-
hető. Személyi hitel tisztvi-
selőknek gyorsan eszkö-
zöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-
dapest, Tere-körút 11a.

Elsősorban

THE ROYAL

beszélőgépeket

a legújabb mo-
dellokat szig-
runaz eredeti
gyári áron

30% árle-
szállítással

szállított havi
8-10 k. rész-
letfizetésre is,
vickre is
barbóra.

Láng Jakab és fia gramofon-
gyáraként.
Budapest, József-körút 41.
Fiókteleink: VIII., Baross-tér 4.
és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Villamos világítás

saját dynamóval, lakó-
háznak gazdaságok ré-
szére. Telefon és villa-
mos cikkek árjegyzéke
ingyen. Arajánlat és
felvilágosítás ingyenes.
Strigl és Gärner, elek-
tromérnökök, Budapest
VI., Gyár-utca 1. sz.
27825

GUMMI

és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.
Valdai NEVERRIP 6 korona. SUNLIGHT elefántcsont-
fehér 8 korona. Valdai DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOB PORBE-
FUVÓ 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÖTŐ

sérvkötők a legolcsóbb árakon

WEINSTINGLER DIANA

kötőgyár

Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám.
Árjegyzék ingyen. Képviselek kérésre.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetésből keletkezett és visszatmaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsoké, sportférjak

részére nélkülözhetlen szer, a DIANA-sósborszesz. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha DIANA-sósborszeszt visznek magukkal. Mert a DIANA-sósborszesz ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvjá a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utóérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a DIANA-sósborszeszben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a DIANA-sósborszesznél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a DIANA-sósborszesz, amely eltünteti a mitesszereket, az arcórt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüsz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a DIANA-sósborszesz biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miézt használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden hámban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlnik. Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy fektünő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál DIANA-sósborszeszszel nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a DIANA-sósborszesz befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg Diana-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg Diana-sósborszesz

2 korona

hirdetési rovatban minden azo egyszeri beiktatasa kozonséges peit betukből 4 fillérrel, kompakt betukből 5 szedve 6 fillérrel fizetendó

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden egyszeri beiktatasa kozonséges peit betukből 4 fillérrel, kompakt betukből szedve 6 fillérrel fizetendó

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

150000 K vagyonnal
bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjért keres. Azonkívül még több száz vagyonos parthei előjegyzésben, úgy, hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk. Forduljon minden házassalandó Schlesinger céghez, Berlin 18.

Mézédes
csemege téli szőlőt fagymentes csomagolással postakosaranként 2,80, 25 xilónként 12 kor.ért, nemes fajták kizárólag válogatott példányok és óriás birsalmát postakosaranként 2,40 50 kg. 16 kor. Fajbortokat hektóliterenként 24 kor.ért szállítja Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Ananász
kajszinbaracklekvárnak kilóját 2,20, mézédés szilvalekvárnak 1 kg, különleges birsalma sajtnak 1,60, papírhéjú csemege 5 kg. 3 kor.ért. szállítja Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntesre képezést vizsgálatot letesz Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rakatárainkban utólagos díj-fizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít Magántanulók Előkészítő Rottenbiller-utca 1. 9239

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is pótom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélszelepekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Nehány jobb revolver, mint Brauning Welodoghmerles, ugyanitt Gőrs Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

30 forint. Varrógépek
egy új valódi család Singer varrógép szárazkormányos 5 évi jótállással csak **SINGER A.** mügépszénel Budapest, 15. utca Akácia-utca 55. Mindenféle varrógépek javítását legújanyosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, ker eskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségira előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegzet kérek. 7808

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett ellogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglőseft műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettek felelősséggel, legrövidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemű vizsgákat, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaitanárok által oktatott szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Belrások egész napon át 28944

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszerű tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája eivállal mindennemű írás és disz munkák elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« széprás osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres széprásoktatás. Mérésüket tandíj. Beíratások naponta kizárólag Rákocsy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államsszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Né téveszse össze más hirdetéssel

Benzinmotorok
23 lóerős málhelyünkben gyártás kijavítás, valamint új motorok is, jótállással és kedvező ártiszlet feltelek mellett kaphatók

KALAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépcapológész-tak és orléalmok is kaphatók

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktaár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 19. sz.

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalonbe-
rendezések, továbbá ur-
szoba, iroda berendezés
és mahagony butorok,
szőnyegek és függönyök
valódi angol bérgerantúrák
eladása és vétala.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 268

Zalog-cédulát
ingoktól is, brillantot, ar-
nyat, ezüstöt, ékszeret és
replészet veszek. Kérlezz
ekérés, Budapest, VII.
ker., Király-utca 85. sz.
Telefonszám 95-48.

Zalog-cédulákat
veszek. Elzálogosított
brillantokat, gyöngyö-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszerket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Sip utca 8. sz.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és
díszítő

Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberende-
zéseket, valamint minden-
nemű kárpitos- és díszítő-
munkákat. 27881

Mintaraktár művész ki-
vételű butorokból, francia
és angol szövetekből,
költségvetés díjmentes

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég al-
vállal bizalmi, házassági
örökségi és egyéb kényes
ügyekben teendő kutató-
sokot, szemléket, laká-
sok üzemek feltűnése nél-
kül megfigyelést s el-
tűnt egyének és névtel-
len levelek íróinak ki-
nyomozását, bel és kül-
földön. Barna Labor Já-
nos, Budapest, Rákóczi-
ut 8. I. 15. Telefon
103-52. 28587

Vigyazzon,
ha meghűlt és vásároljon
valódi Réthy-féle czukorkát
60 fillérért. sz.

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bar-
tilla fogviznek használatá-
val mellett — üvege 80 fillér
— valaha ismét fogfájást
kap vagy szája büzlök,
Bartilla-Winkler Ede Wien
19/1. Sommergasse 1. Fő-
raktár Budapest, Török J.
Király-u. 12., Andrassy-ut
29. sz., Dr. Egger Váci-
körút 17. sz. — Kapható
minden gyógyszerárban
Csakis »Bartilla fogvis«
kérendő. Hamisítások be-
jelentése jól jutalmazatik

Saját gyártmánya
Vas- és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt
Vasagy matracszal 8,50 »
Gyermekagy — — — 11,50 »
Sodronyagy-betét 3,50 »
Vas- és rézbutorok gyárt-
árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám
TELEFON 87-01.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított
brillantokat, gyöngyö-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszerket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Sip utca 8. sz.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és
díszítő

Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberende-
zéseket, valamint minden-
nemű kárpitos- és díszítő-
munkákat. 27881

Mintaraktár művész ki-
vételű butorokból, francia
és angol szövetekből,
költségvetés díjmentes

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI.,
Nagymező-utca 45. Elvállal
kényes megfigyelése-
ket, nyomozásokat és há-
zassági információkat.

Legszébb és legértékesebb
KARÁCSONYI
AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyer-
mekeit, barátját, ismer-
rösét egy pompás és
értékes ajándékkal a
akarja meglepni, ren-
delje meg a legszébb
diszmvét, az

Erzsébet király-
asszony emlékére

kiadásunkban megje-
lent könyvet, amely a
királyi család tagjainak,
főpapoknak, fémbe-
reknek, íróknak és mű-
szeknek eredeti kéz-
iratain kívül 59 nagy
fejezetben megdicsőült
Erzsébet királynének
élettörténetét szöleté-
sétől haláláig érdekes
elbeszélés alakjában is-
merteti legjelesebb ír-
óink tollából. A mű
számos rajzzal és mű-
melléklettel 200 oldal
jóval meghaladó terje-
delemben, pompás ara-
nyozott dombornyom-
mású angol vázson
diszkrétésben, a királyné
sikerült relief arcképével

dra 20 korona.
Nem kevésbé értékes
és ajándéknak kiválóan
alkalmas a legnagyobb
magyar költőnk emlé-
kére a »Petőfi társaság«
megbizásából szerkesz-
tett és kiadott vaskos
kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol
vázson diszkrétésben,
dombornyomással, több
mint 300 oldal terje-
delemben, számos rajz-
zal, eredeti okmányok
sikerült másolataival,
képekkel, műmellékle-
tekkel, Petőfi Sándor
életére vonatkozó min-
den nevezetesebb ese-
ményt legjelesebb ír-
óink tollából érdekes el-
beszélés alakjában adja
elő. Ennek a pompás és
értékes diszmvűnek meg-
rendelési ára 16 korona.

Mind a két diszmvű egyszerre
megrendelhető csak 30 kor.
Megrendelhető az
Erzsébet Királyné
Album kiadóhivatalában
Budapest, Erzsébet-körút 50
Megrendelések utánvittel,
vagy a pénz előzetes be-
küldése ellenében pontosan
eszközöthetnek. Könyvgy-
űzők helyben és vidéken
lelhetőnek.

12 drb. Makart-
fénykép, matt vagy fénye,
5 frt. 12 Kabinet, matt
vagy fényes 4 frt. 12 Vist
1.50 a legszebb kivitelben
HERZ fényképszénel
Budapest, Rákóczi-ut 16.
Vidéki megrendeléseket
bármilyen fénykép után.

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédli-, szalon-
uriszoba és irodai teljes
berendezések. Dus raktár
szőnyegek, függönyök, teri-
tők, csillárok, vas- és réz-
butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér
8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

Soványaság.
Az egyedüli eredménytől
kísért háziaszer a Dr. Wil-
liam Hartley tanár ame-
rikai orvostudományi So-
ványaság tartás, szép let
testidomokat nyernek. —
Hölgyek remek keblet.
Hat hét alatt 20 kiló
gyarapodásért jótállást.
Városszégyesség, gyenge-
ség, idegesség ellen és gy-
morhajosoknak külföldi-
hotelen tápszer. Kitűn-
tette: Chicago, Berlin,
London, Hamburgban.
Köszönő levelek minden
országából. — Dobozon-
ként 1 frt 10 kr. Hasz-
nálati utasítással. Főrak-
tár: Balázs Mór E.
Budapest, VII. István-ut
11. II. emelet 1.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított,
brillansokat, gyöngyö-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszerket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

INGYEN
DRÁGABB, MINT
MÁLKOR RENDELT PÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK
KÉPEK EGY ÉLTNAGYSÁG
KÉPT 5 KORONÁRÚ
DISZES PASZPARTYVAL
55-68 CM. MAGYÁSBAN
CSOMAGOLVA SZÍMBE

OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISÉLŐK MINDEMÉNY
FELVÁRTÁRHEK

SZAVATOSSÁG
MINDEK IRÁNYBAH
RÁFAEL FÉNYKÉPÉRTÉKÉ
BUDAPEST, VI. ROTTENBIL-
LÉ-UTCA 55. 1904. ÉVI
KÖNYVTÉNYE KÉPVISÉLŐK
MAGYARORSZÁG KÖNYVTÉNYE
KÖNYVTÉNYE KÉPVISÉLŐK
ARANY-ÉRELMÉNYEK.